

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PÁP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Tomasics választat.

Budapest, december 14.

Tomasics ur választat. Leküldték, hogy a báni székben csináljon békét egyrészt a horvát pártok, másrészt Horvátország és Magyarország között: — nem tudta megcsinálni. Béke helyett még nagyobb kalamajkát csinált és olyan általános gyűlöletet sikerült kiérmélnie, hogy Budapesten inzultáltak, odalaza pedig inkompatibilis báni és közgazdasági szereplését ostromolták. Minden felfordult az ő sikeres békemunkája nyomán, a magyargyűlölet Horvátországban tetőpontra hágott, a báni méltóság a sárba tipródott, az ország valóságos statárium alá került: de amiért Tomasics urat leküldték, béke még sem lett.

Tomasics urat tehát minden igazság és józanság szerint el kellett volna csapni. De nem tették. Ellenkezőleg. Felhatalmazást adtak neki, hogy keressen szét a tartománygyűlést és csináljon új választást. Mert választatui — azt tud Tomasics ur. Erről az oldaláról nyilván tapasztalásból ismerte őt gróf Khuen-Héderváry. Ha semmit se tud, de választatni tud a miniszterelnök ur kedvence, a kedves Tomasics. Szinte kéjelegve vetette magát erre az új feladatra s rövid idő alatt megmutatta, hogy ami a választások csinálását illeti, ezen a téren vagy kezdettől fogva ő volt Khuen mestere, vagy ha valamikor ő volt a tanítvány, akkor most már

tultesz a mesterén. Mert ma már a horvát, sőt a magyar határokon túl is mindenki meggyőződhet róla, hogy Tomasics ur úgy fog győzni a választásokon, mint ahogy győz a kolera olyan falvakon, melyekbe csak a kolerát engedik be, az orvosokat nem. A bán ugyanis elrendelte a választások kiírását s a rendelettel kapcsolatosan megszüntetett minden szabadságot. Gyülekezni nem szabad, csak azoknak, akik Tomasics ur hívei. Irni semmit sem szabad, csak ami Tomasics urnak kedves és kellemes. A kerületekben tehát fegyveres katonák vigyáznak, hogy ellenzéki hang ne emelkedjék, ellenzék ne szervezkedhessen, az újságok pedig hetek óta úgy jelennek meg, hogy a fele szöveg hiányzik belőlük, mert kiemelte a báni cenzura. Hogy azonfelül Tomasics ur mindenüvé magyar katonákat rendel ki, hogy a lakosság lehetőleg még jobban meggyűlölje a magyarságot és hogy választói mozgalmakra csak magyar hivatalnokoknak ad engedélyt, hogy ezért is a magyarok ellen fokozódjék a düh: az szintén csak Tomasics ur választói zsenialitásának bizonyítéka akar lenni.

Hát hiszen Magyarország képe is elég csinos volt, mikor Khuen vágott neki annak a feladatnak, hogy többséget teremtsen magának. De Magyarország egy szelid és csendes kép a választó Horvátország képéhez. Tomasics remekel. Minden élonek úgy kell viselkednie, mintha meghalt volna s az

után valószínűleg le fogja szavaztatni a holtakat, hogy meglegyen a kárpótlás s a holtak viselkedhessenek úgy, mintha élők volnának. Mivel pedig bizonyosra vehető, hogy Magyarországból senki sem fogja zavarni Tomasics urat, mikor választat és szórakozik: majdnem kétségtelen, hogy ilyen választásokkal sikerülni fog neki többséget szerezni. De hogy Magyarországnak mi haszna lehet az ilyen eszközökkel választott többségből, azt nehéz elképzelni. Mert eddig se rajongtak a horvátok Magyarorszáért, eddig se rendeztek szerenádot Tomasics ur ablaka alatt, de ha egy erőszakosan elnémitott ország lekötözött teste fölött akar egy állítólag magyarbarát politika számára többséget teremteni, akkor egészen bizonyos, hogy minden jóra való horvát kettözött gyűlölettel fordul Magyarország ellen, mely az ilyen merénylethez hallgatag segédkezel, nyujtott és Tomasics ur ellen, aki ezt a politikai hekatombát rendezte. Hát ezt akartuk, erre törekedtünk, ezért ültettük Tomasics urat a báni székbe?

Az a példátlan és lelketlen elnyomás, mely a horvát választások szabadságát az egész kulturvilág szemeláttára megfojtja: még pillanatnyi sikerre se vezethet. Mert a civilizált világnak pálcát kell törnie a magyar kormány fölött, ha ez tudva és némán türi el Tomasics ur garázdalkodását; odalenn Horvátországban pedig csak annál vadabban fog fellobogni a magyarok ellen való gyűlölet, ha az ilyen fegyverek

A debreczeni „Fekete könyvek”-ből.

Irta: Kocz Akos.

(Utánnyomás tilos.)

Jolsvai Menyhért sánator uram tiz éven keresztül végezte becsületes buzgósággal officiumát, melyre a communitas unanímij consensu eligálta, midőn a tizedik év végén azon vette magát észre, hogy auctoritása fogyatkozni kezd. A civispolgárok egy idő óta nem köszöntötték oly reverenciával, mint azelőtt, a szenátusban is leszavazták, ami most már nagyon boszantotta a hivatali tisztességére kényes sánatort.

Megfigyelését sánator uram közölte a nagyaszonnyal is, aki nem késett az ura szemére vetni azt, hogy mostanában nagyon sokat forgolódik a Seres István vicezenotarius felesége körül, már pedig nyilvánvaló, hogy olyan koru és állásu embernek, mint sánator uram, nem illik már a szoknyák után futkosni. Mert bár elhiszem — lágyítá a pironogatást a nagyaszonny, — hogy kigyelmed édes párom hűség hitesársam, de a világ szemé olyat is meglát, ami nem nézni való, éppenséggel azt gondolom tehát, hogy jobb lesz, ha kigyelmed nem dévajkodik azzal a perszonával, aki különben sem hozzánk való.

Es mintha a nagyaszonny igazat mondott

volna, úgy érezte Jolsvai Menyhért uram, akinek szívébe csakugyan belopta magát a vicezenotariusné, a szép Szőke Judit. Derék száml ember volt a sánator és mindenki tudta felőle, hogy nem hagyja egy tekintetre a takarosabb menyecskeket. Miután pedig ismerték naturáját, szemmel tartották minden lépését és mivel sokszor látták a Judit közelében, hamarosan megállapították az asszonyi nyelvek azt, hogy sánator uram nem idegenkedik a felebarátja és subditusa csinos feleségétől.

Jolsvai sánator uram szemé egy lakodalmon akadt meg a Judit ékes ábrázatán. Ettől a pereztől megmelegedett a szíve és feje, ha a menyecske közelébe juthatott. Mivel pedig a vicezenotarius szeretett volna megszabadulni kénytelenségből kötött házasságától, ügyet sem vetett a dologra, hanem elhatározta, hogy a kedvező pillanatban lecsap a szeretkezőkre és mivel az akkori idők szigoru erkölcsi felfogása folytán a más szénáját huzogató sánator nem maradhatott hivatalában, úgy okoskodott, hogy helyébe aztán ő ül be a zöld asztal mellé.

Terve azonban nem sikerült, mert Jolsvai uram észbekapott. Nem akarta kockára tenni család életének eddigi nyugalomát, sem hivatali tisztességét és szakított a menyecskevel. Észrevette ezt a vicezenotarius és ettől kezdve mérges gyűlölet szállotta meg a sánator iránt, ami még jobban fokozódott, midőn a restauráció alkalmával Jolsvai Meny-

hért uramat újból sánatorrá választották, ellenben Seres István egyszerűen kimaradt eddigi officiumából.

Seres István hoppon maradván, nagy mérgében elköltözött Debreczenből. Judit megsajnálván az urát, jó szívvel követte őt az idegenbe, a bizonytalanság utjára. Meglátta könnyelműségét, melylyel kockára tette tisztességét és megfogadta, hogy ezentul hűséges osztályosa lesz az ura örömeinek és bánatának.

Öt év telt el, hogy Seresék elmentek Debreczenből. Ezen idő alatt nagy események történtek a Jolsvai-familiában. A nagyaszonny meghalt száraz betegségben, a sánator pedig önként lemondott officiumáról. Nem járt az emberek közé, alig jött felőle hír, csak a cselédjei beszélték, hogy gazdájuk, mikor betakarittatja a termést, vagy jószágot ad el, pár hétre elmegy és rendesen pénz nélkül jön haza.

Nemsokára egy nagy darab földjét eladta egy törökből keresztényné lett embernek, háza pusztulásnak indult, tetejét megtöpte a vihar, nem törődött semmivel, annál inkább járta azonban a kis orros kancsóval a pinézét és estére rendesen mámorosan dőlt ágyára.

Ez a sivár, dologtalan élet megviselte Jolsvai idegeit. Betegeskedni kezdett és az öreg Wilhelm feleser minden tudományát elővette, hogy lábraállítsa a beteg embert, ami sikerült is. Ekkor aztán eladta mindenét,

győzhetnek. A sajtó megrendszabályozását, a gyülekezési és szervezkedési jog elkobzását állandósítani nem lehet s ha a gyilkos választások lezajlásával a horvát ajkak fel fognak szabadulni, fel kell hördülnie az egész horvát népnek. S bár Tomasics urnak, mint a példák bizonyítják, nagy tehetsége van mindennek letagadására, az egész horvát nép felhördülésével szemben mégsem lesz elégséges a tagadás. S akkor összedől az egész többségi kártyavár. Eppen azért kell nekünk is fölemelnünk tiltakozó szavunkat. Horvátországban rendet kell csinálni s a horvátokat rá kell szorítani a magyarbarát politikára: de nem akármilyen eszközökkel és különösen nem a Tomasics ur fegyvereivel. Meggyőzni vagy legyőzni kell őket, de nem brutalizálni és nem megfojtani. Tomasics ur pedig ezt műveli s nem a sajtó szakállára, hanem Magyarország képviselőjében, Magyarország szegényére.

Budapest, december 14.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap délelőtt tíz órakor ülést tart, s folytatja az 1912 évre szóló állami költségvetés részletes tárgyalását. A vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetése van soron.

Politikusok utazása. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter holnap reggel putnoki birtokára utazik, ahonnan vasárnap tér vissza Budapestre. — Gróf Tisza István ma este gesztői birtokára utazott, ahonnan holnap továbbutazik Zsukra.

Tárgyalások a huskérdesben. Lovag Roessler osztrák kereskedelmügyi miniszter és dr. Brás osztrák földművelésügyi miniszter a jövő hét elején Budapestre érkeznek, hogy itt a magyar kormányval megkezdjék a huskérdes ügyében az új tárgyalásokat.

A budai püspöki szék betöltése. Az ellentétes hírekkel szemben az újvidéki „Zaszlava” határozottsággal jelenti, hogy a szerb püspöki zsinat tényleg megválasztotta a budai püspököt. A választás Zubkovic György temesvári archimandritára esett. A zsinat egyúttal megválasztotta a pat-

kertjének utolsó virágait kivitte a felesége sírjára és elköltözött szó és köszönés nélkül a városból.

Ez után egy esztendőre Seres István visszajött Debreczenbe. Egyenesen a főbíróhoz ment és felesége hollétét tudakolta, aki őt, — mint mondá — Egerben elhagyta.

A főbíró megsajnálta a sok szenvedésen átment embert és kis salláriummal borbírák uraimék mellé rendelte. Seres teljesen kivette elméjéből hűtlen asszonyát és becsülettel végezte officiumát.

Elnomta Seres, hogy előbb Tiszafüredre, azután meg Egerbe költöztek. Judit egy darabig megbecsülte magát, később azonban egy-két hétre elment azon ürügy alatt, hogy rokonaitól segítséget kér. Ilyen utja után mindig hozott magával szép ruhát és pénzt bőségesen. Egyszer megint eltávozott, de többé nem jött vissza.

Főbíró uram okos, tapasztalt ember lévén, tisztában volt azzal, hogy Juditot Jolsvai Menyhért pénzeltte. Erről azonban nem szólt Seresnek, aki végleg feledni látszott feleségét.

Már jóformán el is felejtették Debreczenben Jolsvait, mikor a magisztrátushoz egy levél érkezett Szolnokból. Az ottani bíró tudakolta ebben az írásban, hogy a Zagyva partján levő magányos házban valami Jolsvai Menyhért nevű embert halva találtak. A tanúk egyező vallomásából az duceskálódik, mondja az írás, hogy Jolsvai méreg által pusztult el, mert testi részei teljesen meg-

riarkai vikáriust Zeremszky Hiláron karlóczai archimandrita személyében. A választás tényleges megejtése az illetékes köröket is meglepte.

A hivatalos agrárvezér.

Budapest, december 14.

Serényi Béla földművelésügyi miniszter ma nagy beszédet mondott, amelyben mindazt felsorolta, amit a jövőben a magyar mezőgazdaság érdekében tenni akar. Az ígéretek szépek voltak s ha nem is ettől a programtól várjuk a földművelésügyi felvirágzását, az kétségtelen, hogy ha mindent sürgősen megcsinálna, sok jogos panasznak venné elejét. De még ez sem volna elégséges, hogy a magyar mezőgazdaságot igazán virágzóvá tegye. A miniszter azt mondja, hogy „az országban nagy gazdasági fellendülés tapasztalható, ami a vámpolitikának eredménye” s ezzel egyúttal azt is elárulja, hogy ennek a vámpolitikának fentartására törekszik. Ezt nem esodáljuk, hisz mint hivatalos agrárvezér nem is mondhatna mást, de arról egyáltalán nem szólt, vajjon ez a vámpolitika fenntartható-e s hogy ha a középeurópai vámpolitikában — ami szerintiünk kétségtelen — 1917-ben változás áll be, a magyar mezőgazdaságot a fenyegető krízistől mivel akarja megvédeni.

Mert az a mezőgazdasági politika, mely egész számítását a horribilis védvámokra alapítja s mely egész jövőjét erre akarja építeni, az, hogy az angol külügyminiszternek egy ismeretes mondását alkalmazzuk, gazdasági alkoholizmus. Nem szabad elfeledni, hogy Magyarország gazdáinak csak egy kis része nagybirtokos, az összes gazdáink közül tehát csak egy elenyésző kis rész az, amelynek a magas gabonavámok érdekében állanak. Hisz az a kisgazda, ki csak annyi, vagy alig valamivel több gabonát tud termelni a maga kis földjén, amennyi neki és családjának kell, egyáltalán nem érzi annak üdvös hatását, hogy a védvámok folytán magasak a gabonáraak.

A parasztgazda oly csekély mennyiségű gabonát tud eladni, hogy az ő anyagi sorsán az a kis bevétel többlet alig lendít valamit. Igazi haszna csak a nagytermelőnek, a nagybirtokosnak van, aki egyenesen a piac számára termel. Mikor két évvel ezelőtt Brentano egy könyvben mutatta ki, minő pusztító hatása volt a németországi kis- és középbirtokos osztályra a magas gabonavámoknak, az osztrák földművelésügyi minisztérium ellen-

feketedének. Ugyancsak vallják hiteles emberek, hogy a meghalt ember egy nőszeméllyel lakott, aki azonban a halászkokkal szeretkezett és most eltűnt a háztól. „Nyilvánvaló — végzi az írás, — hogy az asszony valamelyes szeretőjével emésztette el az öreg embert, miért is keresendő a persona és captiválása esetén carcerbe teendő.”

Főbíró uram megborzadva vette a hírt és currentáltatni kezdte az asszonyt, kinek azonban nyoma veszett.

A drámának, mely Jolsvaira nézve oly megrázóan végződött, folytatását megtaláljuk Debreczen város, fekete könyveinek egyikében a következőkben:

„Vásáros emberek járván a váradi sokadalomban, Sebes Kristófné kocsmájában ráakadtanak vala azon gonosz personára, aki Jolsvai Menyhértet tönkretette, azután pedig lenni ezinkosával méreggel elpusztította. Selyemviganóban, fodorított hajjal ott hejehüizott az ivóban, ahol legények ölelgették. Ott levan akkoron Szilágyi Bálint városunkból levő szenátor uram, meg Berbék, a borbíró, menten felismerték, hogy ő volna a currentált persona, megfogtán tehát a bortól ittas asszonyt, megkötözték és szekéren hazahozván, híradással voltak főbíró uramnak, aki a megfogottat a kétajtajú carcerbe záratta.”

Majd ezeket olvassuk a fekete könyvekben: Die vigesima quinta Augusti, anno 1682 In senatu. Előállítatván Szöke Judit, torturáltassék meg hóhér által, míg meg nem

iratot akart készíteni s összegyűjtötte az adatokat. De azok publikációjától elállott, olyan megdöbbentő eredményre jutott s azt a miniszteri titkárt, aki ezeket az adatokat egy könyvben nyilvánosságra hozta, huszonegy órán belül nyugdíjazták.

Ha a magyarországi viszonyokról gyűjtenénk össze ilyen adatokat, az eredmény még kedvezőlenebb volna. Mert míg Németországban, sőt Ausztriában is a kisbirtokos osztály legalább mint állattenyésztő tud boldogulni, az az állatállomány, mely nálunk a kisbirtokos gazdacstály kezén van, alig számbavehető. Legalább a közszükséglet kielégítése szempontjából annak jelentőséget nem igen lehet tulajdonítani. Hivatalos statisztika van arról, hogy a magyarországi 71 vármegyei törvényhatóság közt 49-ben a kisgazdának átlag csak egy-egy szarvasmarhája van. Hogy ez mit jelent, ahhoz nem kell bővebb magyarázat. Az ország legvirágzóbb részeiben, a Dunántul, a Duna—Tisza közt és a Tisza—Maros szögében egyetlen egy olyan vármegye sincs, amelyben a kisgazdák kezén átlag egy-egy szarvasmarhánál több volna. Csakis a felvidéken s Erdélyben kedvezőbb a helyzet, mert ott hegyi legelők vannak. Nálunk tehát a kisgazdának a magas husárból sincs haszna, mert legelőhiány miatt nem tud állatot tartani. Azt kellene hinni, hogy Serényi valóságga egész ambícióját arra fordítja, hogy a legelőkérdést megoldja, e helyett elmond néhány közhelyet arról, hogy „a legelő kérdése nemcsak gazdasági, hanem szociális kérdés”, s aztán hozzáteszi, hogy „a legelő ügye nem halad oly gyorsan előre, mint szeretné.” De hogy miért nem halad, arról nem nyilatkozik, mintha csak azt akarná elkerülni, hogy a földművelésügyi kormány mulasztásai napvilágra jöjjenek. Pedig óriási jelentőségű volna, hogy éppen kisgazdáink kezén minél nagyobb állatállomány legyen. Mert eltekintve attól, hogy ez a mai husárok mellett óriási jövedelmet biztosítana számukra, a trágyázást is lehetővé tenné s megszüntetné a földnek azt a kiszárolását, amelyre szomorú adatokat nyújt kisgazdáink gazdálkodása. Ez az oka annak, hogy hivatalos adatok szerint Magyarországon a legutóbbi öt évben holdanként átlag 6.75 métermázsza buza termett. Így fest valójában a magyar Kanaán.

De erről Serényi okosabbnak tartotta nem beszélni, mert akkor egyszerre kitűnt volna, hogy az a „gazdasági fellendülés”, amelyről olyan nagy megnyugvással emlékezett meg, csak az ő fantáziájában van meg, s csak a nagybirtokos osztály az, amelyre a

vallaná, miképpen és kikkel veszejtette el Jolsvai Menyhért uram törődött testét.”

A városház udvarán tüzes vasfogóval a vallatásra készen állott Lengyel perdő. A hajduk elébe vezették a vadul védekező asszonyt, aki átkok közt erősítette, hogy nem ő ölte meg az öreg szenátort. A hóhér egy nagyot csipett az izzó vasfogóval a Judit fehér testén, de most is tagadt. A peczerek újra tüzes vasat adtak a hóhér kezébe. A második fogást azonban nem várta be a szerencsétlen asszony, hanem bevallotta, hogy ő pusztította el méreggel Jolsvaát és mindenét elrabolta. Büntésére egy Csida nevű halászegény volt, akinél minden megtalálható.

Az agyonkínzott asszonyt felvezették a magisztrátus elé, ahol meghozták a deliberátumot a következőkben:

„Die eadem, quae supra. Deliberatum est. Minthogy Seresné, nata Judit Szöke gonoszul embert veszejtett és ördögi gonoszságból rabolt, temetődjék el még ma in horis vespertinis eleventis. Exmittatván az executióhoz Nagy István és Bodoki Gergely szenátor uramék.”

És ugyanazon órában, melyben a szerencsétlen asszonyt eltemette a föld, Seres István, akinek fáradt lelke és teste nem bírta el a megrázkódtatást — kis szobájában vívódott a halállal... Nem volt mellette senki utolsó perezeiben és a város kegyelemből temettette el a boldogtalant.

mai vámpolitikának valójában üdörs hatása volt.

Igazán komikusan hat, mikor a magyar mezőgazdaság igazi bajairól egyetlen szót sem tudott mondani, a kisgazda-osztály elszegényedését nem veszi észre, csak a bolgár kertészkedést mondja „nemzeti szegénység”, s „a kertészletben szeretné látni mezőgazdasági jövőjét.” Körülbelül úgy hangzik ez, mintha valaki azt hirdetné, hogy nem a gyár- és ipar, hanem a kézműipar fejlesztése az igazán helyes iparfejlesztési politika. Mi értjük Serényit. Ha ő arról beszélt volna, hogy intenzív mezőgazdaság kell, akkor azt is kellett volna mondania, hogy ehhez tőke kell, tehát a mezőgazdasági hitel kérdését is valahogy meg kell oldani új alapon. Ezt azonban nem merte hangoztatni, mert ez olyan labirintus, amelyben félt, hogy eltéved. Pedig ez a kérdés hova-tovább vezet, s nem a kertészkedéstől, — mint Serényi mondja, — hanem ettől függ Magyarország gazdasági jövője. Franciaország akkor rendezte a mezőgazdasági hitelügyet, mikor a jegybank privilégiumát meghosszabbította. A szabadság fejében a Banque de France 40 millió frank kamatmentes kölcsönt adott az államnak mezőgazdasági célokra, amit az állam a szabadság lejártakor, tehát 1920 december 31-én köteles visszafizetni. Azonkívül azt az átlag hét millió frankot, amit a francia állam pénztár a Banque de France-tól nyereségrészesedés címen évenként kap, a Credit Agricole-ba utalja be, s ezen a révén tizenégy év alatt az állam 110 millióval járult a mezőgazdasági hitelügyek kielégítéséhez. Nálunk pedig csinálnak egy „altruista” állami bankot, amelynek alig van pénze, s amely éppen a mezőgazdaság legsürgősebb baján nem fog segíteni tudni.

Azt is tudja mindenki, hogy a mezőgazdasági szövetkezeti ügy nálunk majdnem egészen csődbe jutott. A statisztikában szerepelnek ugyan ezek a szövetkezetek, de a kisgazdák anyagi helyzetére nem tudnak hatást gyakorolni. Erről sem volt egyetlen szava sem Serényinek. Egyetlen szóval sem említette, hogy a mezőgazdasági munkahiány orvoslására akar-e, vagy tud-e valamit tenni, pedig ennek a kérdésnek rendezése is mélyen belevág mezőgazdaságunk jövőjébe. A kivándorlás okait tudjuk, és orvosozzák is. Csak hogy a földművelésügyi kormányban nincs érzék ahhoz, hogy ezeket alkalmazni tudja. Pedig ha már a kormány maga birtokpolitikájával nem tud a népek földet adni, legalább mezőgazdasági ipart kellene teremtenie, hogy az, aki földet nem kap, legalább a mezőgazdasági ipar révén köthessék a röghöz.

És ezer más fontos dolgot lehetne fel- említeni, amire a földművelésügyi kormány- nak mind gondot kellene fordítania, amire azonban annyira sem gondol Serényi, hogy mai beszédében legalább felemlítette volna.

De mint előre látható volt, beszéde tele volt ígérekkel. Csip-csup dolgokat ígért, ezeket meg is csinálja majd, s ígért olyan nagy dolgokat, amikről tudja, hogy azok megvalósítását meg sem fogja kísérelni. Ezeket hangulatkeltésre vette be a beszédébe. Ezt úgy-ahogy el is érte, de aki érti a kérdéseket, annak szemében az egész mai programbeszéde az ígérek daczára szegényes volt.

Budapest, december 14.

Debreczeniek a belügyminiszternél. A debreczeniek régóta elégedetlenek a belügyminisztérium részéről a város ügyeivel szemben tapasztalt mel- lőz, akadékoskodó elbánásokkal. A régen lap- pangó panaszok most a nyilvánosság előtt is ki- törték. Debreczen város törvényhatósági bizott- sága tegnap rendkívüli közgyűlést tartott, amely- nek tárgya a törvényhatóság pénzügyi bizottsá- gának Debreczen ügyeinek rosszakaratú elintézőse- niatti felszólalása volt. János Zoltán a tanács javaslatát elfogadva, éles szavakkal kritizálta a belügyminiszter gyámkodását. A polgármester megjegyezte erre, hogy a belügyminiszter felfo- gása, nem hiszi, hogy egyezzen Némethy államtit- kár felfogásával. Többen szóvártatták azután Né- methy államtitkár állítólagos rosszakaratát Debre- czenrel szemben, mire a közgyűlés egyhangulag

elfogadta a pénzügyi bizottság ama javaslatát, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly belügyminisz- terhez küldöttséget meneszt panaszt emelni a Debreczenrel szemben tapasztalt rosszakarat miatt. Felkértek a város országgyűlési képviselőit: Bakonyi Samut, Láng Lajost és Tüdös Jánost a küldöttség vezetésére és egyben arra, hogy a bel- ügyminiszterrel a küldöttség fogadásának napját beszéljék meg. A küldöttségben a város egész ta- nácsa, élén a polgármesterrel, résztvesz.

Bécsi tanácskozások.

— Készülnek a delegációkra. —

Hírek a politika világából.

Budapest, december 14.

Khuen-Héderváry miniszterelnök és Hazai Samu honvédelmi miniszter ma Bécsbe érke- ztek, hogy holnap részt vegyenek az *Aehrenthal* gróf, külügyminiszter elnöklése alatt összeülő közös miniszteri értekezleten. A magyar mi- nisztereknek ezt a váratlan bécsi utját és a kö- zös miniszteri értekezlet tényét politikai körök- ben a delegációknak közeli összeülését és a véderőreform sorsával hozzák kapcsolatba, mely utóbbi kérdés a magyar parlamentben némsó- kára ismételtén aktuálisá lesz. Sőt aktuálisá lesz az osztrák Reichsrathban is, ahol pedig szintén nem a legkedvezőbb fogadtatásra szá- míthat.

A holnapi közös minisztertanács tehát ezekre a kérdésekre van hivatva választ adni, amelytől a jövő parlamenti helyzet képének kialakulása függ.

Idehaza ezalatt folyik a költségvetés tár- gyalása és holnap a képviselőház már a kul- tusztárca költségvetésére tér rá. Itt belterje- sebb vita ígérkezik és máris a szónokoknak egész légiójáról tudnak, akik a kultusztárca aktuális kérdéseire hozzá fognak szólni. Ily körülmények között a kormány mégis csak kénytelen lesz rövid, egy-két hónapos indemni- tást kérni, amelyről szóló javaslatot már leg- közelebb beterjeszti a képviselőházhoz.

Politikai körökben még a horvátországi választások keltenek élénkebb érdeklődést, ame- lyek holnap veszik kezdetüket. Az eddigi je- lentések szerint a választási kampány teljesen Tomasié szellemében folyik és olyan erőza- kosságokra és jogtiprásra van kilátás, aminő még Horvátországban nem volt.

Mai híreink egyébként itt következnek:

A miniszterelnök Bécsben.

Gróf Khuen-Héderváry Károly minisz- terelnök ma délután egy órakor dr. *Bárczy* Ist- ván titkár kíséretében a Semmeringről Bécsbe utazott, ahová délután négy óra husz perczkor érkezett meg. A miniszterelnök még a délután folyamán felkereste gróf *Aehrenthal* külügy minisztert, akivel hosszabban tanácskozott.

A miniszterelnök a holnapi nap folya- mán több látogatást tesz Bécsben és délután 2 óra 55 perczkor Budapestre utazik. A minisz- terelnök neje, gróf Khuen-Héderváry Károly- né, már holnap délután 2 órakor Budapestre érkezik.

Közös minisztertanács.

Holnap délelőtt Bécsben gróf *Aehrenthal* közös külügyminiszter elnöklésével közös mi- niszteri értekezlet lesz, amelyen részt vesz a két miniszterelnök, gróf Khuen-Héderváry és gróf *Stürgkh* Károly is. A közös miniszteri értekezlet formális természetű és folyó ügyek megbeszélésére szolgál.

Más forrásból azt jelentik, hogy a közös miniszteri értekezlet a honvédelmi és land- wehrminiszterek bevonásával fog megtartani és a véderőtörvény parlamenti elintézésével fog foglalkozni. Ezt megerősíti az a körülmény is, hogy Hazai honvédelmi miniszter ma este 7 órakor Bécsbe érkezett.

A delegációk.

A delegációkat — mint azt már jeleztük, — december hó 28-ára Bécsbe hívták egybe. Munkapárti körökben beszélnek, hogy a kor- mány ezuttal új delegátusokat választat a Ház- zal. A választást e forrás szerint a jövő hét ele- jén ejtenék meg.

Más forrás szerint illetékes helyen a dele- gáció esetleges megválasztásának kérdésében és időpontjában a miniszterelnök visszaérke- zése után lesznek a döntő tanácskozások.

Az osztrák delegáció elnöke valószínűleg *Dobernig* képviselő lesz.

A kultuszvita.

A vallás- és közoktatásügyi tárca költségveté- sének holnap meginduló vitája, ha méreteiben nem is lesz a multkorival egyenlő, most is nagyobb ter- jedelműnek ígérkezik, mint az eddig letárgyalt többi tárczáké. Az előadó beszéde után a Kossuth- párt álláspontját *Sághy* Gyula, a függetlenségi és 48-as Justh-párt álláspontját *Hock* János fogja kifejtetni. Felszólal azonkívül a vitában a néppárt és a pártonkívüliek hivatalos szónoka is. Ameny- nyiben sorra kerül, beszélni fog még a holnapi ülés- en *Kelemen* Samu is.

Válasz Apponyi interpellációjára.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszter- elnök — mint Bécsből jelentik — a képviselőház szombati ülésében fog válaszolni gróf *Apponyi* Albertnek legutóbb a vezérkari főnök lemondása tárgyában hozzá intézett interpellációjára.

A pártonkívüli függetlenségi értekezlete.

A pártonkívüli függetlenségi képviselők hol- nap, pénteken, este 8 órakor tartják folytatásos értekezletüket az Országos Kaszinó különbözőben gróf *Károlyi* József elnöklésével.

A kormány és a tisztviselők.

Lukács László pénzügyminiszter a multkor el- foglaltsága miatt nem fogadhatta az állami tiszt- viselők küldöttségét. Most azt jelentik, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter a jövő hét folyamán együttesen fogadják az Állami Tisztviselők Ország- os Egyesületének küldöttségét a drágasági és csa- ládi pótlék ügyében. A küldöttséget gróf *Batthyány* Tivadar elnök vezeti.

A horvát választások.

A horvát választások sorsa már a holnapi első napon dől el. Holnap ugyanis hatvan kerület- ben lesz a választás, még pedig Zágráb három kerületében, Varasd, Zimony, Károlyváros, Kőrös, Nasicze, Karlóca, Vukovár, Mitrovicza, Pozsega, Verócze, és Vinkovce városokban és az első napra kitűzött községekben. Az ellenzék felhívására szá- mos külföldi tudósító érkezett Zágrába, hogy a választásoknál személyesen grözödjön meg azok le- folyásáról. Megérkezett *Scotus Viator* (Seaton Watson) az ismert angol hírlapíró, ki a Magyar- ország ellen indított gyűlöletes hajszával nálunk is már eléggé ismeretes. Ideérkezett *Loisau* Károly bécsi francia újságíró, kilencz budapesti újság- író, utban van két prágai újságíró, azonkívül ér- keznek tudósítók Bécsből, Laibachból és Pelgrád- ból. Állítólag a Justh-párt három képviselő tagja is iszkognitóban Zágrábban időzik. Eszékéről jelen- tik, hogy *Szlatinán* a holnapra kitűzött választást e hónap 18-ára elhalasztották. Holnap ugyanis *Szlatinán* nagy országos vásár lesz s a bolkek any- nyira izgatottak, hogy véres rendezvénytől le- hotne tartani. Zágrábról jelentik: A választást meg előző mai utolsó napon érte el a kerületből érkező hírek szerint a választási harc a tetőpontját. Dr. *Lukinics* volt képviselő mostani károlyvárosi je- lölt letartóztatását illetőleg azt jelentik, hogy amidőn *Lukinics* háza közelében egy rendőrt látott, durván rátámadt, hogy mit keres ott. A rendőr azt válaszolta, hogy a jelölt védelmére rendelték ki. *Lukinics* erre szidalmazta a rendőrt és azt kiál- totta feléje: Takarodjék innen s mondja meg an- nak, aki küldte, hogy gazember! A rendőr erre Lu- kinicsot letartóztatottnak jelentette ki, később azonban mégis szabaddra helyezték, tekintettel a közelgő választásra. Ez az eset jellemző, tekintettel az ellenzéki lapok önkényes letartóztatásokról szóló híreire.

A földmivelési vita vége.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, december 14.

Háromnapos szöcséplés után ma véget ért a földmivelési vita, amelyből a kereskedelmi miniszternek készült gróf Serényi Béla vette ki a legnagyobb részt. Mezőgazdaságunk hivatalból kirendelt öre a maga sajátos földies tájszólásával néhány órán át vette ma igénybe a Ház türelmét. Beszélt, beszélt fáradhatatlanul. Illik reá e német idézet: „Worte, Worte, lauter Worte . . .” A tartalom, a lényeg egyáltalán nem volt arányban a frázisbőséggel, amit helyyel-közzel csupán az egyes kitételek kabaret-jellege tett némileg élvezhetővé, úgy hogy a Háznak nem egyszer nyílt alkalma derülnie. A földmivelési miniszter ígéretei, nagyvonalú kijelentései nem nagyon elégitették ki a vita résztvevőit, de bizonyára a legjobban érdekelt felet, a gazda-közönseget sem fogják megnyugtani Serényi félintézkedései. A miniszter dikciójának a legsikerültebb passzusa az volt, amikor a birtok-politikát s az altruista bank ügyét említve, nagy elismeréssel emlékezett meg Bartók József államtitkárról. Az egész Ház pártkülönbség nélkül tetszését fejezte ki s a baloldali újságírókaraton helyetfoglaló államtitkár, a feléje forduló zajos ováció és gratuláció-özön sulya alatt görnyedve, kénytelen volt meghajlással megköszönni a szíves tüntetést. Miután Serényi lapos dikcióját bevégezte, tárczáját részleteiben is letárgyalták, úgy hogy holnapra már a kultusz-költségvetést tűzhatték ki napirendre.

Részletes tudósításunk a következő:

Návay Lajos elnök féltizenegy órakor megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelesítik.

Elnök bemutatja az időközben beérkezett feliratokat, amelyeket a kérvényi bizottsághoz tesznek át.

Követték a földmivelési tárcza költségvetésének tárgyalása.

Gróf Serényi beszéde.

Gróf Serényi Béla földmivelési miniszter válaszol a vita során elmondottakra. Az argentinai husnak a behozatal mértékéig való engedelmessége a mutatkozó husshiányon történt pillanatnyi segítség volt. A montenegrói szerződés, melyet különben is az elődje kötött, nem tiltja az előállat behozatalát. Elfogadják Polónyi Géznak azt a javaslatát, hogy a fölemelt totalizátoradót testnevelési célokra fordítsák. Előbb azonban meg kell vitatni a dolgot az illetékes lovaregységgel; reméli, hogy a tárgyalásnak kedvező eredménye lesz.

Egyik legaktuálisabb állami feladat az erdő-sítés. E részben novelláris intézkedést tervez: a kisebb kopár területeket, vízmosásokat államilag beülteti, de a tulajdonos a beültetés költségét viszáfuzti akkor, amikor a hasznosítás megkezdődik. A nagyobb kopárok beültetésére a tulajdonosokat kötelezni fogja; ha erre nincs anyagi erejük, az állam lép itt is közbe az előbb említett feltételek mellett. A fatermelés és a fakereskedés nem szívesen látja egy kézben, ám termeljen az állam, de az értékesítést ne maga végezze. A legelők ügye nem halad oly gyorsan előre, mint szeretne volna. Pedig a legelő kérdése jórésben nem gazdasági, hanem szociális kérdés. Aki egy-egy darab barmát a faluja vagy községe legelőjére ki tudja hajtani, az regszkondni fog a maga lakóhelyéhez. Iaz, hogy például olyan alföldi községben, ahol a föld nagyértékű, kitűnő, tehát termelőre való, bizonyos mértékben pazarlás a nagy legelő, de itt is szükség van rá s ki kell kerekíteni.

Az állatszámilálás kérdésére érve, nem mondhatja kielégítőnek állatállományunk szaporodását. Határozottan állítja, hogy a szarvasmarha árának esikkenése a jövőben egyáltalán nem várható, mivel a tenyésztés rendkívül drágul. Az állatállomány esikkenésének megakadályozására szigorú intézkedésekkel igyekszik megakadályozni a borjupusztítást. Most tárgyal a borjufogyasztási adóról. Olcsó sertésközvetítéssel igyekszik szaporítani a sertésállományt. Nagy gondja van a gazdáknak apállatokkal való ellátására. A keleti állattenyésztő államoknak apállatokkal való ellátása számunkra kitűnő üzletnek ígérkezik. Ez nem önmagunkkal való konkurrenzia, mert ártizédek, talán századok kellenek, míg a keleti államokban megfelelő tenyészállat-állomány létezik. A szarvas-tenyésztés nagy exportérdek. Áttér a szőlő-és barmtermelés kérdésére. A boritaladót elbörölgé-

nem lehet. (Főlkialtások bairól: le kell szállítani.) Állami borközpontokat állít föl. Stét máris fölállított. Ez ugyancsak exportcélokra szolgál. Elismeri a tokaj-hegylajai bortermelés nehéz viszonyait s igyekszik segíteni rajta. Kertészet dolgában meglehetősen el vagyunk maradva, pedig ebben szeretné látni Magyarország mezőgazdasági jövőjét. A bolgárkertészkedés nemzeti szegény. Ezért a kertésziskolákat kibővíti, újakat állít föl. Népiskolákba kertésztanítókat küld. Ez akcióhoz ceatlakozik a méhészet fejlesztése. Az állategészségügyi érdekeket szigorúan igyekszik megvédeni. Románia felé a csempészet megakadályozására szaporította a csendőrséget.

A fürdőkezelést nem tartja állami feladatnak. Olyan államban, ahol iskolák, kórházak hiányoznak, nem lehet milliókat szállókba fektetni. Az állam méltóságával sem egyeztethető össze, hogy a miniszter és az államtitkár garmadára kapják a leveleket a közönség sorából, hogy ebben és ebben a szállóban ilyen számú és ilyen fekvésű szobát kérnek. (Zajos derűtségek.) Olyan kézbe akarja adni a fürdőket, amely idegenforgalmat tud csinálni. A legtöbb kilátással egy francia hotel-csoporttal tárgyal. A gazdasági tudósító-szervezetet újjászervezte s ez teljesen bevált, az ideai gazdasági statisztika kitűnő volt. A községi vásártartás valószínű gazdasági átok, nem fogja megengedni a szaporításukat. A gazdasági szakoktatás terén nagyarányú intézkedéseket tesz. Az elemi iskolába be kell vinni a mezőgazdasági ismereteket. Szaporítási akarja a tanító-erőket. A lótenyésztés ügye fejlődésben van. A jövő vontató állatját a lóban látja, ezért az igaslóvak tenyésztésére nagy gondot fordít.

A vasuti szállítás nehézségei katasztrófális következményekre vezethetnek. A vasuti bajok azonban jórésben arra is vezethetők vissza, hogy tíz esztendőre az ország oly későn kapja meg vagy egyáltalában nem kapja meg az évi bűlszetjét, hogy az államvasutak részére megszavazott összegeket nem lehetett kellő időben és fölszáttással felhasználni. A segítség egyik módja itt az, hogy az áruszállítás nagyobb részét vizuira kell terelni. Nálunk csak tíz százalékra az árúknak megy a vizen. — E részben való tervei között van a Siónak, a Balatonnal való összekötése s így a Dunától a Balaton legnyugatibb részéig vizut fog vezetni. A Sajó hajózhatóvá tétele, a Marosnak és Körösnek szabályozása is tervben van.

Áttér a birtokpolitikára. Ez a kérdés a vizu-utak, valamint beruházások kérdése mellett ma a legfontosabb, mert a birtokpolitikának helyes irányítása lesz egyedűl megalapozója Magyarország új szociális berendezkedésének. Igen örvendetes dolog jelenthet és ez az, hogy az altruista-bank megalakult és áldásosan kezdette meg működését. Nyíltan és őszintén elismerést szavaz és kér szavaztatni mindazoknak, akik ennek alapításában, irányításában és ténykedésében közreműködtek. Így Papp Géza előadónak, gróf Károlyi Mihálynak és különösen a földmivelési miniszterium részéről kiküldött Bartók államtitkárnak, aki a gazdaság politikai részét intézi. (Általános tetszés.) Ezzel a bankkal egy esomó kötött birtok máris érintkezésbe lépett. Ez természetesen nem szekularizációt jelent, mert csak bérletről van szó. Az országban nagy gazdasági föllendülés tapasztalható, ami nagyrésben annak a vámpolitikának eredménye, melyet ezen az átkozott közös-ügyes vámterületen (Zajos derűtségek és hosszantartó éljenzés és taps a baloldalon.), mint az urak mondani szokták (Zajos derűtségek.), szintén folytatni lehet. Az európai szemhatárról néhez felhők vonultak el, mert békés munkára van a nemzetnek szüksége, hogy a kedvező konjunkturát kihasználhassuk. Emlékeztet arra, hogy amikor a parlamenti béke létrejött, a bécsi újságokat milyen kellemetlenül érintette az a kilátás, hogy Magyarországon most újra produktív munka indul meg. Azzal az angol mondással fejezi be beszédét: Addig dolgozzunk, míg nappal van, ne várjuk meg, mik ránk szakad az éjszaka. Ajánlja a költségvetés elfogadását. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps a jobboldalon.)

A részletes tárgyalás.

A közlegelők tételénél

Pop-Csicsó István határozati javaslatot nyújt be, hogy a kormány az urberek és szellérek jogi személyekké nyilvánítására nyújtson be sürgősen javaslatot.

Szabó István (nagyatádi) hozzájárul az indítványhoz, de kívánja, hogy az urberek és szellérek a tőlük el tulajdonított birtoktesteket vissza-kapják.

Gróf Serényi Béla földmivelési miniszter elfogadja Pop-Csicsó indítványát. Egyben jelzi, hogy a felszólalásokra legvégül fog reflektálni.

A tételt ezzel az indítvánnyal elfogadják. A lótenyésztés tételénél

Mándy Samu Baranya vármegye részére apállatokat kért.

A tételt elfogadják.

Az állategészségügy tételénél

Mándy Samu az állatbetegségek meggátolására fokozottabb intézkedést kíván.

A tételt ezután elfogadják.

Az állattenyésztés tételénél

Hock János megemlíti, hogy a székesfőváros Kőbánya határában a tenyészállatvásár számára nagyobb területet engedett át. A tenyészállatvásárt állandó felegyűvé kell tenni. Alkalmos vásártelpre volna szükség, lehetőleg még 1912-ben. A határidő fixirozását kéri a minisztertől.

Mándy Samu azt kívánja, hogy a tenyészállatokat külföldről, Svájcából hozzuk be.

A tételt ezután elfogadják.

Az altruista bank tételénél

Mándy Samu nagy elismeréssel szól az altruista-bankról s kívánja, hogy a bank ezerezen meg nagybirtokokat s azokat adja örök bérletbe, főképen a középosztálynak s elsősorban nemzetiségi vidékeken. Kívánja továbbá, hogy a bank igazgatója teljesen önálló hatáskörrel ruháztassék fel. Kívánja továbbá azt is, hogy a bank a földnélküli kisembereket juttassa földhöz s ne a vagyonosabb kisembereket juttassa középirtokhoz. A tételt elfogadják.

Gróf Batthyány Tivadar helyesli, hogy a költségvetés idejekorán letárgyaltassék. Ezt az ellenék is elősegíti. De nem tudja elhallgatni, hogy a kormánynak egy felhivatalosa úgy támad minden pártot amely nem szolgálja a békét. Örömmel jelenti ki, hogy a miniszter megállapította, hogy amikor a latifundumok s holtkezi birtokok parcellázás s bérlet útján értékesítetnek, ez olv szociális érdek, hogy aki ennek útját állja, antiszociális. Ő is tiltakozik az ellen, hogy ennek az akciónak az a színezete, hogy a szekularizáció kezdete. Kéri a telepítési és parcellázási akciónak törvény útján való szabályozását.

Novák János polemizál Mándy Samuval s kijelenti, hogy a kisgazdák érdekében a nagybirtokokat kis parcellákra kell felosztani. Csak ha megerősödnek, akkor kerülhet ki közülök középirtokos.

Mándy Samu félreértett szavainak helyreigazítása címén kijelenti, hogy Novák nem ártette meg. Azt kifogásolja, hogy nagyobb belterjes gazdaságok több vagyonos kisbirtokosnak adtak s nem középirtokosnak.

Miután még Novák János is reflektált a felszólalásra, a tételt elfogadják.

Az erdősítés tételénél

Novák János a kisgazdák nevében köszönetet mond a miniszternek a kisgazdák támogatásáért. Kívánja, hogy amikor legelők erdősítéséről van szó, hallgassák meg az érdekelt mezőgazdasági és erdőszeti bizottságokat.

A tételt elfogadják.

A mezőgazdasági termékek tételénél

Zboray Miklós a mezőgazdasági termékek kamatisásáról szóló törvény szigorubb végrehajtását sürgeti s a vegyvizsgálás államosítását kéri.

A tételt elfogadják.

A kertészet tételénél

Hock János a talajjavítás és a gyümölcsfák tenyésztésének fontosságára utal. Gyakorlati telepek felállítását sürgeti. A botanikus kert felállítását szorgalmazza. Az Ohegyet tartja alkalmas helynek s ez oleső is volna.

Barcsay Andor a kertészeti iskola helyét nem Tordát szeretné. Hunyadmegye alkalmas hely volna erre. Csángó telepet is lehetne itt létesíteni s a dévai tanítóképző növendékeit is be lehetne ide osztani.

A tételt elfogadják.

Gróf Serényi Béla reflektálva az elhangzott felszólalásokra, megjegyzi, hogy a kívánásokat tudomásul veszi és a lehetőség szerint, figyelembe fogja venni. A felszólalások különben megegyeznek programjával. (Helyeslés.)

A költségvetést ezután részleteiben is elfogadják.

Elnök ezután félbeszakítja a tanácskozást, megállapítja a holnapi ülés napirendjét s három óra előtt berekeszti az ülést.

Budapest, december 14.

A függetlenségi párt győzelme Hajdu vármegyeében. Debreczeni jelentés szerint Hajdu vármegye tegnap tartott közgyűlésén a vármegye közgazgatási bizottságában megüresedett öt helyet töltötte be a törvényhatósági bizottság. Mindaz öt tag a függetlenségi és 48-as párt tagjai közül került ki. A régi tagok közül Kiss Ferencz nádudvari esperest óriási többséggel kibuktatták, aki tudvalevőleg a legutolsó nádudvari választásnál hirtelen átlépett a munkapárthoz. Ugyancsak győzelmet arattak a függetlenségi párt szoboszlói főszolgálati állás betöltésénél, amelyre Ercey Gyulát választották meg 100 szótöbbséggel.

Uj csaták Tripolisban.

— A legnagyobb ütközet. — Törbecealják az olaszokat. — A Dardanellák kérdését elintézték. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 14.

A háboru iránti figyelem ma ismét a tripoliszi harcstérre szegeződött, ahol, mint a táviratok jelentik, hétfőn véres ütközet volt. A jelentések adatai szerint ez volt az eddigi ütközetek között a legvéresebb. Végeredményben a törökökre néve járt nagyobb veszteséggel a harc, azonban az olaszoknak még sincs okuk örüdeni a győzelmen. Ugy látszik, mintha az olasz csapatok tervezéru törbecealásáról lenne szó.

Tripolisban ugyanis a törökök és arabok a kedvezőtlen évszakban előnyomulásra ösztöztették az olaszokat, míg maguk jól fedett hadállásaikban szállnak szembe az időjárás viszonyaitól. Hasonló a taktika most Kyrenaiában is, ahol az olaszoknak 23.000 emberük áll fegyverben a törökök 21.000 harcsozával szemben. A terepviszonyok Dernában nagyon kedvezőtlenek az olaszoknak, amiből Rómában nem is csinálnak titkot.

Mai hireinket itt adjuk:

Uj ütközetek.

Konstantinápoly, december 14.

Dehiabadból jelenti egy távirat 11-iki kelettel: Ma, hétfőn reggel a török sereg, amely 9000 emberből állott, megtámadta az olasz hadállásokat Dsela környékén, 4 kilométerre délnek Bu Melianától. Elkéseredett ütközet fejlődött ki, talán ennél véresebb még nem is volt. Az olaszok rézén 600 halott és sebesült, török részen 240 halott maradt a csatatéren. Sikertelenül visszavertük az olaszokat, akikről két ágyut és temérdek löszert zsákmányoltunk. Ugyancsak hétfőn délután 2 órakor az olaszok támadtak. Ezuttal tulerőben voltak felettünk és mi kénytelenek voltunk az olasz ágyuk retentés tüze elől visszavonulni védett sánczálásainkra. Az ellenség üldözöbe vette csapatainkat s ebben az újabb ütközetben mi 240 halottat és sebesültet veszítettünk, köztük három tisztünk is elesett. *Utolsó csepp vérünket is feláldoztuk, hogy visszaszerezzük Bu Melianát.* A csatatér az ütközet után csupa vér volt. Várunk csegedő csapatokat, hogy legközelebb megvívjuk a döntő csatát.

Olaszok előnyomulása.

Páris, december 14.

A Havas-ügynökség jelenti Tripolisból tegnapi este 5 óra 30 perczkor feladott távirattal: *Az olaszok megszállták Tadjurat* anélkül, hogy ellentállásra találtak volna.

A Dardanellák ügye.

Konstantinápoly, december 14.

A porta és Oroszország között a Dardanellák dolgában megegyezés jött létre. A portától eredő értesülés szerint az orosz nagykövet kijelentette, hogy *nem fogja többé érinteni a tengerszorosok kérdését* s a porta viszont arról biztosította a nagykövetet, hogy a miniszteri tanácskozás határozatának megfelelően orosz kereskedelmi hajók még abban az esetben is, ha a Dardanellákat háborus okok miatt elzárják, akadálytalanul keresztülmehetnek.

Orosz-török feszültség.

London, december 14.

A „Times“ teheráni levelezőjének jelentése szerint *lehetséges, hogy Orosz- és Törökország közt komoly helyzet fog előállni.* Okok vannak annak a feltevésére, hogy Törökország Kisáziában mozgósít. Öt zászlóalj áll a határon és rendeltetésük az, hogy Salmasba menjenek. Oroszország nemrég Choiban konzulátust állított, melynek őrsége állítólag 200 emberből állt. Most azonban beismerik, hogy már

800 ember van ott tíz ágyúval és hogy további csapatok vannak utban az urmiai tóhoz. Török részről úgy vélik, hogy *Choi megszállása a török nyugati szárny megkerülését jelenti, amibe Törökország soha és semmi szín alatt bele nem egyezhet.* Azt mondják, hogy a helyzet ott Törökországra néve sokkal fontosabb, mint Tripolisban, Albániában, Macedóniában és hogy Törökországra néve legfőbb életkérdés, hogy a saját házat megvédelmezze.

A török alkotmány módosítása.

Konstantinápoly, december 14.

Politikai körökben azt beszélnek, hogy a parlament feloszlatása küszöbön áll, de ezek a hírek koraiaknak látszanak, noha biztos, hogy a nagyvezír el van tökélve az alkotmány megváltoztatására. A módosítás abban áll, hogy ezentul a szultán a szenátus megkérdése nélkül feloszthatja vagy akár egy évre is elnapolhatja a képviselőházat. Ez a törvényjavaslat már legközelebb a parlament elé kerül. Said pasa azt tervezi, hogy 15 új szenátort nevezet ki, főleg ifju-törököket, ezzel remél többséget szerezni a szenátusban, ahol erős ellentállásra számít, ellenben biztos, hogy a képviselőházban megkapja a szükséges kétharmad többséget és az alkotmánymódosítás sorsát biztosítottak látja.

Kiutasított tripoliszi törökök.

Róma, december 14.

Salsa tábornok, Tripolisz új helyőrségi parancsnoka elfogatott több előkelő mohamedánt, akikről megtudta hogy az ifju-török komité tagjai. Öt notabilitást a kihallgatás után szabadon bocsátottak, a többieket kiutasították Tripoliszból.

Uj olasz államkölesön.

Róma, december 14.

Legközelebb dekrétumok fognak megjelenni, amelyek felhatalmazzák a kormányt, hogy e bő 31-ig a tripoliszi expedíció céljaira 25 millió második rendkívüli kölcsönt folyósítsa. A hadügyi és tengerészeti miniszteriumok előzőleg rendelkezésre bocsátott pénzekkel egyetemben a szeptember végétől ez év végeig engedélyezett kiadások összege 90 millió.

KÜLFÖLD.

Az osztrák politikai események. Mint Bécsből jelentik, a képviselőház ma megkezdte a szavazást az idei költségvetési provizóriumra vonatkozó császári rendeletről. A ház azt a javaslatot fogadta el, amely a császári rendeletet helyesli. Ezután áttért a ház az 1912. év első felére szóló költségvetési provizórium részletes vitájára, melynek során az indítványt benyújtók megokolták indítványukat. Végül *Malik* képviselő indokolja a költségvetési bizottság által elutasított határozati javaslatát, mely felszólítja a kormányt, hogy a házassági jog reformjára vonatkozó törvényjavaslatot terjeszzen sürögősen a ház elé. Fejtegetései után a karzatokról hangos *Heil Malik!* kiáltások hangzottak el. Egyidejűleg *csédulákat dobtak le a terembe*, amelyeken a házasság reformját követelik. A karzaton négy embert letartóztattak és az elnöki irodában igazoltatták őket. *Malik* beszéde után a tárgyalást megszakították és több az elnökhöz intézett kérdés után az ülést berkesztették. Este 6 órakor rendkívüli ülés volt, amelyen megválasztották a delegátusokat. Legközelebbi ülés pénteken d. e. 11 órakor lesz. — A költségvetési bizottság ma folytatta a vitát az olasz jogi fakultásról. Felszólalt Schillinger és Ellenbogen, mire a vitát befejezték. Ezután *Malik* a ház ülésének megkezdéseig beszélt. Az ülést ekkor félbeszakították és holnap, a folytatolagos ülésen *Malik* fog beszélni. — Mint Bécsből jelentik, az urakháza új tagjainak kinevezése *ujév utánra maradt.* Az új főrendek közt emlegetik *Abrahamovic* Dávid képviselő volt minisztert is.

Abdul Hamid Konstantinápolyban. Berlinből jelentik, A B. Z. am Mittag mai száma jelenti Konstantinápolyból: *Itt azt híresztelik, hogy a múlt éjjel Szalonikiból Konstantinápolyba szállították a volt szultánt, mert Abdul Hamid súlyosan megbetegedett.*

A marokkói egyezség a francia kamerában. Mint Párisból jelentik, a kamara ma tárgyalta a francia-német egyezmény ratifikálását. De *Mun* gróf képviselő javasolta, hogy halasztsák el a ratifikálást a francia-spanyol tárgyalások befejezéséig, ami ellen *De Selves* külügyminiszter tiltakozott. Ezután elmondta a marokkói német-francia tárgyalások eredetét és lefolyását. Ezután *Lebrun* gyarmatügyi miniszter indokolja a Kongó-szerződést és párhuzamot von a Kongóban átengedett területek és a nyert területek között. *Jaurés* a francia-spanyol tárgyalások folytatásáról kifejté, hogy a tárgyalás alapja az 1904. évi egyezmény. Franciaországnak az az óhaja, hogy Spanyolországgal mint jóbaráttal működhesen karöltve. *Deshanel* De *Mun* elnapoló indítványa ellen foglal állást, amelyet erre 448 szavazattal 98 ellenében elvetnek. Az ülést ezután berkesztik.

Amerika Oroszország ellen. Washingtonból jelentik: A képviselőház *Sulzer* képviselő javaslatát, hogy az Egyesült-Államok bontsa föl az 1832. évi Oroszországgal létrejött szerződést, mert Oroszország vonakodik a zsidók részére kiállított utleveleket elismerni, háromszáz szavazattal egy ellen elfogadta.

Az orosz véderőreform. Pétervárról jelentik: A дума tegnap titkos ülésen tárgyalta a véderőreformot, amely a katonai terheket és a katonai kötelezettséget egyenlő mértékben akarja felosztani a különböző népeztályok közt. A javaslat 30.000 emberrel csökkenti ugyan a békelétszámot, de ezzel a tényleges haderő nem fog apadni, sőt ellenkezőleg a véderőreform után az eddiginél nagyobb lesz a létszám, mert ezentul a teljes ujonczjutalékot be fogják sorozni és a szabadulást a katonai szolgálat alól megnehezítik. A javaslat szerint a katonai kötelezettség a betöltött 21. évnél kezdődik.

Vádak a francia miniszterelnök ellen. Párisból jelentik: A nacionalista sajtó hevesen támadja *Caillaux* miniszterelnököt, akit súlyos vádakkal illetnek. Szemére vetik, hogy személyes befolyásával akadályozta meg a „Panther“-nek Agadir előtt való megjelenése után egy francia hadihajó kiküldését. *Caillaux*nak ez az autokratikus magatartása, amelynek Fallières elnök utazása is kedvezett, állítólag Londonban is nagy elkedvetlenedést idézett elő, ahonnan szintén hadihajót akartak küldeni Agadirba. Nagyban kolportálnak aztán egy hirt, amely szerint *Caillaux* miniszterelnök az angol nagykövet előtt egy beszélgetés folyamán állítólag ilyenemű kijelentést tett:

— *Fabatkát sem adok az egész entente cordialért.*

Végül azzal vádolják *Caillaux*-t, hogy a portugál forradalmárvkkal a portugál királyság védelme céljából tárgyalásokba bocsátkozott.

A braunschweigi trónváltozás. Braunschweighből jelentik: A *Lokalanzeiger* ma hirt adott arról, hogy Braunschweigben trónváltozás készül és a cumberlandi herceg fia el fogja foglalni a trónt. A *Braunschweiger Nachrichten* hiteles értesülés alapján megczáfolja ezt a jelentést. A dán király és a régensherceg találkozása Berlinben a császárnál csak véletlen műve volt.

A svájci köztársaság új elnöke. Bernből jelentik: Az 1912. évi szövetségi elnökké 193 szavazat körül 168 szavazattal dr. *Forrel* alelnököt választották meg.

EGYHÁZAK.

— (A csongrádi plébánia.) Gróf Csáky Károly megyés püspök a csongrádi plébániára dr. *Thury* Károly újpesti káplánt nevezte ki gróf *Károlyi* László kegyur ajánlatára. A kinevezés nagy zavart idézett elő Csongrádon. A képviselőtestület ugyanis egy régebbi határozatában kimondotta, hogy más, mint *Hegyi* Antal installálni nem fog, mivel a kegyuri jogokat gróf *Károlyi* Lászlóval együttesen gyakorolja a község és a terhek felét is viseli. Ebben az ügyben már küldöttség akarta felkeresni a megyés püspököt és gróf *Károlyi* Lászlót, azonban egyikük sem volt hajlandó a *Hegyi* Antal érdekében eljárni készülő küldöttséget fogadni. Miután pedig Csongrád egész katonikus polgársága egyhangulag *Hegyi* mellett foglalt állást, a *Porubszky* József halálával megüresedett plébániát nem töltötték be. Közben azonban megváltozott a helyzet. A községi előjáróság és az adminisztrátor között ugyanis a misék szolgáltatása miatt viszály

kelekezett. Bár hét lelkész volt Csongrádon, igen gyakran megtörtént, hogy egyáltalában nem szólaltak misét a Belvárosban. Az előjáróság árt erre az adminisztrátornak, hogy teljesítsék kötelességüket, azonban az adminisztrátor azt felelte, hogy az előjáróság neki nem parancsol, ha nem tetszik a mostani állapot, menjenek a püspökhöz panaszra. Az előjáróság panaszt is emelt a püspökhöz, aki, hogy a rendet helyreállítsa, most dr. *Thury* Károlyt kinevezte csongrádi plébánosá. A hívek egy része ebbe kénytelen-kelletlen beleegyezik, hogy a rend helyreálljon, a másik fele azonban erősen hangoztatja, hogy a régebben tett azon kijelentésüket, hogy *Hegyi* Antal ki nem nevezése esetén otthagyják az egyházat — be kell váltaniok.

— (A kalocsai érsek palliuma.) Dr. Csernoch János kalocsai érseknek Rómából megküldték az érseki palliumot, mely szimbolikus ruhadarab a metropolitai joghatóságot jelképezi. A kalocsai érsek dr. *Csiszár*ik János szentszéki követéségi tanácsos utján kérte a palliumot a pápa által erre külön meghatalmazott legidősebb diakonus-kardinálstól, *Della Volpe* Ferenczről, aki azt saját kápolnájában *Giuseppe Tallarini* és *Mario Riggi* tanuk jelenlétében *Csiszár*iknak átadta, hogy Csernoch érsekhez eljuttassa. — Hazánkban különös kitüntetésként az érseken kívül 1754 óta a pécsi püspökök is megkapják a palliumot.

— (Templemszentelés.) Az erdőhorvati-i református egyház újonnan épített templomát tegnapelőtt szentelték fel szép ünnepség keretében. A felszentelést *Fejes* István püspök helyett *Bálint* Dezső esperes végezte, az ünnepi szónok pedig *Ólvey* János egyházmegyei tanácsbíró volt.

Kossuth Lajos ifjuságából.

Ismeretlen adatok az 1837-es elfogatásról.

Budapest, december 14.

Az „Oesterreichische Rundschau“ bécsi folyóirat holnap megjelenő számában eddig még nyilvánosságra nem került eredeti okmányok egész sorát közli, melyek élénk világításban helyezik azokat a körülményeket, melyek mellett *Kossuth* Lajosnak 1837. május 4-én történt elfogatása végbement és eddig ismeretlen részleteket tartalmaznak *Kossuth* Lajos fogsága idejéből.

Mindenek előtt feltűnő, hogy az elfogatás közvetlenül *Ferdinánd* császár utasítására történt és hogy a császár közvetlenül utasítást adott arra nézve, miképen bánjanak el *Kossuth*tal. *Lédeker* tábornok budai hadtestparancsnok az udvari haditanács elnökéhez intézett jelentésében azt mondja, hogy a császár ő felsége Bécsből küldött kabinetfutárjával azt az utasítást adta neki, hogy *Kossuth* Lajos pesti ügyvédet katonai karhatalommal egy királyi fiskális közreműködésével tartóztassa le a budai várba hozza, s papírjait lefoglalja és mind ezekről direkt jelentést tegyen. Ezt a jelentést ugyanazon kabinetfutár által küldte a tábornok a császárnak. E jelentés szerint a letartóztatás *Zedwitz* gróf százados és *Eötvös* királyi fiskális közbenjöttével hajnali egy órakor a „Disznófőnél“ levő nyári lakásán eszközöltetett, *Kossuth* pedig fél 4 órakor a budai várban őrizet alá helyeztetett. Az iratok lefoglalásával fél hat órakor reggel végezték. Letartóztatásról *Kossuth* rövid levélben értesíti szüleit és testvéreit, akikkel közli, hogy *Eötvös* körülbelül huszonegy katonával jelent meg, és hogy nem messze a bécsi kaputól a *Josephi*-kaszárnyába vitték. Május hatodikán *Kossuth* levelet ír *Wesselényi* Miklós báróhoz, melyben szüleit és testvéreit védelmébe és támogatásába ajánlja.

A hadtestparancsnokság május 7-én jelenti az udvari haditanács elnökének, hogy *Kossuth* részére rendelt szobát kitisztíttatta és kimeszeltette. *Eötvös* néhány könyvet is hagyott *Kossuth*nál. Tegnap este 10 óra felé azonban a szoba ablakából, mely egy szűk utcára vezet, *Kossuth* három czédulát dobott ki, még pedig a mellénye zsebében visszamaradt apró czeruzákkal írva, aminek a következménye az lett, hogy az ablak felső szárnyait is leszeggették, úgy hogy ezentúl nélkülöznie kell a friss levegőt. A czédulákat az őrt álló katona azonnal átadta *Sebes főhadnagynak*, ki azokat, mert jó magyar ember, igen jó német nyelvre fordította.

A jelentés kiemeli, hogy *Kossuth* letartóztatása a közönségben jó hatást tett, mindenki helyesli a kormány eljárását, mert hiszen a kongregációban senki sem beszélhetett egy szót sem, anélkül, hogy az újságba nem jött volna. A radikálisok természetesen szidják a kormány önkényét.

Kossuth városi irodájában a lefoglalás csak 9-én reggel történt. A titkárok éppen azzal voltak elfoglalva, hogy 25—30 borítékot pecsételtek. Értesítették ugyanis az előfizetőket *Kossuth* fogvartásáról. Az irodában, mely a *Dorottya*-utcában a kaszinóval szemben volt, nem igen találtak fon-

tosabb iratot, amit a jelentés azzal igyekszik menteni, hogy nem mindjárt történt a lefoglalás. Beszámol a jelentés egy gyűlésről is, melyen *Fáy* volt a főszónok. Itt arról van szó, hogy *Kossuth* helyébe 20 szerkesztőt alkalmaznak, és ha nem elég, akkor néhány százat, akiket a kormány ugysem tartóztat le valamennyit. Minden titkos összejövetelnél báró *Wesselényi* a fő matador, azután rendszeresen vannak gróf *Ráday* Gedeon, *Fáy*, *Vörösmarty*, *Enzel* és *Patay*.

Érdekes levélváltás folyik egészen május hó végéig a haditanács és császár, a haditanács elnöke és a budai hadtestparancsnokság, valamint a *Kausarum-Regalium* igazgatósága és a hadtestparancsnokság között arról, hogy miképen bánjanak *Kossuth* Lajossal fogságában, míg *Ferdinánd* császár a *Judex Curiae* *Czirák*y grófhhoz sajátkezüleg erre lézve részletes instrukciókat ad. Mindaddig, míg pere befejezve nem lesz, szigorú magánfogságban kell tartani, *Kossuth*nak a kihallgató és vizsgáló közegeken kívül még szülei és testvéreivel sem szabad érintkeznie. Miután *Kossuth*nak megengedték, hogy angol könyveket, *Shakespeare* műveit eredetben olvashassa, *Ferdinánd* császár elrendeli, hogy ezt továbbra is meg kell engedni, de csak aggálytalan könyveket szabad hozzá juttatni, ezeket is azonban a kincstárnak mindig más-más könyvkereskedőnél újonnan kell beszerezni és a felette őrködő tiszt által minden közlés mellőzésével kell átnyújtani. A már átolvasott és vizsgálta adott könyveket senkinek sem szabad mutatni, hanem előzetes gondos átvizsgálás után pecsét alatt a per befejeztéig megőrzendők. A törparancsnokság megengedte volt, hogy egy kávésnál rendeljék meg *Kossuth* részére az „Allgemeine Zeitungot“. A császár elrendeli, hogy ez posta útján történjék és hogy a lap, amint a postán érkezik, *Kossuth*nak átnyújtandó. Szüleinek megengedhet ugyan a levelezés, de ez csak szorosan vett családi ügyekre vonatkozik. Fuvolának vagy más hangszernak és egyáltalában egy fogolynek helyzetével össze nem férő tárgyaknak *Kossuth* részére való küldözgetése határozottan megtiltatik. A ruha és fűtőnemű küldésénél a legnagyobb óvatosságot kell tanúsítani. Ugyanezt az instrukciót kapja a budai hadtestparancsnok is.

Említésre méltó még, hogy az udvari haditanács elnöke *Ferdinánd* császárhoz intézett felterjesztésében *Kossuth*ról a lehető legkedvezetlenebbül nyilatkozik, mint olyan fogolyról, kivel van szánva és elég ügyes is arra, hogy a neki tett kedvezésekkel visszaéljen. *Kossuth* apjának és anyjának meglehetősen hosszú leveleit magyartól németre fordították és egész terjedelmében Bécsbe küldték. *Kossuth* kérte, hogy egy angol és francia nyelvűtől kívül a „Jelenkor“, „Társalkodó“ és „Athenaeum“ című magyar lapokat is kaphassa, ezt azonban megtagadták tőle. Aból a körülményből, hogy a hadtestparancsnok engedelmére ellenére *Kossuth*nak egy fuvolat és két kottát bevitték a zárkába, a legfőbb instanciák közt egész levél- és üzenetváltás keletkezett, amíg a császár ezt betiltotta.

TÁVIRATOK.

Üke lesz Perzsiában!

Pétervár, december 14.

A perzsiái válság, amely az utóbbi időben belpolitikai bonyodalmakkal és Oroszországgal támadható konfliktussal fenyegetett, elsímult, mert a vezető ifju-perzsa politikusok megvívódtak arról, hogy ezek az állapotok romlást hoznak Perzsiára. *Sardar Assad* koalíziós kabinetet akar alakítani minden párt kebeléből a felhatalmazást fog kérni a medzlisztól, hogy tovább tárgyalhasson és esetleg szerződést köthessen Oroszországgal. Az a törekvése *Sardar Assad*nak, hogy a perzsa törvényhozás teljesítse az orosz követeléseket, feltéve, hogy a pétervári kormány kötelező ígéretet tesz és garanciát vállal, hogy sohasem fogja *Mohamed Ali*t visszahelyezni a perzsa trónra. Az ellentéteket úgy sikerült elsimítani, hogy *Sardar Assad* kibékült politikai vezetői társával, *Jefrem* volt rendőrfőnökkel s ennek híveivel, a baktiárokkal.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork		dec. 14.	dec. 13.	dec. 12.
Buza	nelyben	97%	97%	97%
	decemberre	95%	96%	93%
	májusra	101%	102%	102%

Chicago.

Buza	decemberre	93%	93%	93%
Tengeri	decemberre	62%	63.	62%

Newyork, december 14. Gyapot Newyorkban helyben 9.45 (9.20). Gyapot decemberre 9.19 (8.95). Gyapot februárra 8.80 (8.66). Gyapot New-Orleansban helyben 9 $\frac{1}{2}$ (9 $\frac{1}{2}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.35 (7.35). Petroleum Stand white Philadelphiában 7.35 (7.35). Petroleum Refined in Cases 8.85 (8.85). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 9.25 (9.30). Zsir Rohe és Brothers 9.50 (9.50).

Chicago, december 14. Zsir decemberre 8.97 (9.00.) Zsir januárra 9.02 (9.07). Szalonna short clear 7.80 (8.00). Sertéshus januárra 14.57 (14.65).

Főherczegből festőművész.

— Ujabb szerelmi regény a Habsburg-családban. —

Budapest, december 14.

A Habsburg-családnak a történetéhez ismét egy újabb regény fűződik. Szerelmi háttérű regény ez. Egy főherczegből, akinek terhes a katonai czifra szolgálata, festőművész lesz, hogy így inkább megközelítse a szerelmesét. A *Henrik Ferdinánd* főherczeg szerelme is a polgári körökből származik.

A toszkánai nagyherczegnek fia és az ősmert *Wölfling* Lipótnak édestestvére *Henrik Ferdinánd*, akiről egy félhivatalos jellegű katonai lapban jelent meg az érdekes hír, hogy a főherczeg hosszabb szabadságot kapott és minden illetményéről lemondott. Ezt a hírt megelőzte egy másik, amely arról szólt, hogy *Henrik Ferdinánd* herczeg azért vált meg a katonaságtól, mert művészi hajlamai vannak és teljesen a festészetnek és szobrászatnak akar élni. Most aztán kitudódott, hogy az udvari szenzáció szükségére mire mögött egy új főherczegi házasság érdekes regénye lappang, amely sok tekintetben emlékeztet *Wölfling* Lipót regényéhez.

Az új udvari regény szereplője *Henrik Ferdinánd* főherczeg 1878-ban született Salzburgban. A főherczeg a néhai toszkánai nagyherczegnek és *Alice* nagyherczegnőnek fia. A családi nevelés után, amelyet *Pfeifenbach* altábornagy vezetett, *Ferdinánd* a weisskircheni katonai iskolában készült a katonai pályára. Később belépett a *Theresianumba*. Huszonegyéves korában lépett a hadsereg kötelékébe, hogy a főherczegek közös sorsu pályáját betöltse. De a főherczeg egész egyénisége ellenkezett a katonai pályával. A hadseregben a lovassághoz osztották be, de legtöbb idejét szabadságon töltötte és legjobban szeretett polgári ruhában járni.

Már egészen fiatal korában megnyilatkozott nagy hajlandósága a művészetek iránt. Különösen a festészetet kedvelte. Sokat utazott külföldön, leginkább pedig Münchenben. Inkognitójában *Heinrich Ferdinánd* nevet használta és hónapokon át lakást tartott a *Montmartre*-on, ahol polgári ruhában állandóan festők társaságában tartózkodott.

A hadseregben a bohém természetű főherczeg csak a kapitányi rangig vitte. Ezért nem is okozott nagyobb feltűnést, amikor két évvel ezelőtt állomáshelyéről, Emsből eltávozott. Emsből Münchenbe utazott és csak egy rövid levélben értesítette az ezredparancsnokságot, hogy Münchenben marad.

A művészek városában maga is festett és a kiállítások katalógusában *Heinrich F.* nével szerepelt.

Egy ízben vissza is utasították a képeit és akkor tudták meg egy főherczegnő érdeklődése révén, hogy kinek a képeit utasították vissza.

Münchenben megismerkedett a főherczeg egy feltűnő szépségű polgráleannyával, akit megszeretett és elhatározta, hogy feleségül veszi. Be is jelentette a szánlelkát anyjának és nagy családi tanácskozás következett Salzburgban. A toszkánai nagyherczegnő nagyon félt, hogy a *Wölfling*-set után a király nagyon meg fog ragadni, ha ismét egy toszkánai főherczeg regénye pattan ki. A főherczeg ekkor lejelentette *Ferdinánd*nak, hogy

lemond a főhercegi rangról és — mint fivére tette — elveszi szereimását. Ekkor azonban közbeléptek az uralkodócsalád tagjai. Tudtára adták, hogy ha nem mond le tervéről és feleségül veszi a leányt, megtagadják tőle minden támogatást és egy krajczár évi juttatást sem adnak neki. A főhercegnek semmi magánvagyonja sem volt és így belátta, hogy nem veheti feleségül a leányt.

Ekkor Henrik Ferdinánd kihallgatáson jelent meg a királynál és arra kérte, hogy legalább a katonai szolgálat alól mentseik fel és adjanak neki módot arra, hogy mint polgármester Münchenben élhessen és életét a művészetnek szentelje. Hivatkozott arra, hogy mértékadó művészek is elismerik, hogy van tehetsége a festéshez, hagyják tehát őt Münchenben. A király hozzájárult ehhez. Egyszerre csak hosszabb szabadságot adott a főhercegnek, de bizonyos, hogy Henrik Ferdinánd többé nem tér vissza a hadsereghez.

Berlinből jelenti telefonon tudósítónk, hogy az a leány, akibe Henrik Ferdinánd herceg beleszeretett, Münchenben a családjánál, de nem tartozik abba a társadalmi osztályba, hogy szó lehetne házasságról.

A totalizátor

megadóztatása
testnevelési czélokra.

Első sportsmen: Olvasta, hogy mit akar a miniszter? Föl akarja emelni a totalizátor-adót és befolyt összeget testnevelési czélokra akarja fordítani.

Második sportsmen: Igaza van. Ha már nekem letörök a derekamat a turfon és kitapossák a májamat, nagyon helyes, hogy ebből a pénzből egyes testeket neveljenek, ép derékkel és májjal.

Első (vállat van): Legyen, nekem úgy is mindegy... Az is gazember, aki engem még egyszer kint lát a vesztőhelyen. Én az idén olyan hat száz koronát hagytam ott, hogy csak úgy ropogott. Ezenkívül ellopták az aranyórámat és két véleményeltérés alkalmával annyi pofont kaptam, hogy a takarékbába is vihettem volna belőlük.

Második: Na, én tőlem is futhatnak a lovak... Nekem is hat száz koronám sir valahol a Viztorony tövében.

Első: Sokkal okosabb lesz, ha azt az időt valami hasznossal töltöm.

Második: Ez az...

Első (némi habozás után): Ámbár most igazán nem tudom szabad-e hűnek maradni régebbi elhatározásomhoz...

Második (bólint): A testnevelés miatt...

Első: Ép testben ép lélek lakik.

Második (elgondolkozva): Igaza van Goethének...

Első: Most, kérem, hogy az ember tudja, hogy a sok pénznek egy jó része okos dolgokra megy: vigye az örök az a pár száz koronát...

Második (bólint): Azután a turfon tavasszal jó friss levegő van... Menjek a Zugligetbe, hogy egy rostélyosért lehuzzák a bőrömet?...

Első: És hogy a villamos megállónál kilopják az órámat és ráadásul még föl is pofozzanak... Köszönöm alászan...

Második: Na ja... De tudja-e hogy roppant érdekes az élet...? Azzal a szigorú elhatározással indultam el hazulról, hogy sohase foglalkozom többé turfival és találkozom egy okos emberrel, mire fuccs az egész elhatározásomnak.

Első: Megint igaza van Goethének... Ilyen az élet...

Második: És mert olyan szépen megértettük egymást, csinálhatnánk egy halmozást a Rákossira és a Nagyalagira.

Első: Dél van, a bukméker már bezárt...

Második: Igaz... Egy félórával ezelőtt én voltam az utolsó kundsajt... Albatrosz-t fogadtam husz koronával... Hanem ha akar, abba be léphet tizel...

(A másik habozás nélkül belemegy.)

Har.

Nyomozás a bankcsaló után.

— Bauer Endrét letartóztatták. —

Bauer apja is bűnös.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 14.

Még ma sem gördült le a függöny e botrányokban bővelkedő nagyarányú bankcsalás mögött. Már két hete tart a nyomozás és mindennap új és új szenzációval szolgál. Így ma kiderült, hogy Bauer Lajos apja is bűnös, sőt Bauer Endre ellen olyan adatok merültek fel, hogy a rendőrség letartóztatta.

A mai eseményekről a következő tudósításeunk számol be:

Bauer Endre vallomása.

A rendőrség a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankban elkövetett negyedmillió váltócsalás ügyében tovább folytatja a nyomozást. Ma délelőtt dr. Sándor László kapitány kihallgatta Bauer Endrét, az eltűnt bankcsaló öccsét, aki Siklóson szállodatulajdonos. Bauer Endre nagyon gyanus a rendőrség előtt és azért hozták föl tegnap este Budapestre, hogy a bűnösségét rábizonyítsák.

Bauer Endre azonban nagyon furfangos ember s Sándor kapitány hiába faggatja, folyton tagad. De hiába igyekszik, hogy a bűnpártolás gyanujából kikeveredjen, a dátumokat olyan zürzavarosan csoportosítja, a beszéde is ingadozó és olyan sok benne az ellenmondás, hogy a keresztkérdések alatt valószínűleg hamar megtör és bevall mindent.

A délelőtti vallomása a következő:

— Október tizedikén följöttem Budapestre. Nagyon le voltam törve és ezt el is panaszoltam Lajosnak, mikor találkoztam vele. Ő mosolyogva felelt:

— Látod, nekem szerencsém volt! Egy jelzólógsorsjegyen szép kis összeget nyertem.

Meghívott ebédre, nagyszerűen lakmározunk egyik étteremben s mikor fizetésre került a sor, Lajos elővett egy fekete bőrtárcsát. Egy csomó százkoronás nézett ki belőle. Mondtam neki:

— Adhatnál nekem is kölcsön egy százkoronást, segítenél rajtam!

Ekkor Lajos újból elővette a bőrtárcsáját s ahonnan a bankköt lapozgatta, már ezresek is fölbukkantak. Adta nekem a két százkoronást és hazautaztam Nagykorörsre. Pár nap múlva meglátogattam Lajos és azzal fordult hozzám beszélgetés során:

— Gondoltam rád is, segíteni akarlak a nyert pénzből, adok neked kölcsön tízezer koronát. Vedd át újra a siklósi szállodatát s ha majd jól megy az üzlet, visszafizeted a pénzt. Kamatot nem kérek érte. Látatod, hogy jó testvéred vagyok!

Átvettem a szállodatát, amely csakugyan jól kezdett jövedelmezni. November huszonnyolcadikán eljött hozzám Siklósról.

— Pécsről jövök — mondotta — meg akarom nézni, hogy megy a szállodatád.

Négy napig nálam lakott, mint utazóügynök. December másodikán visszament Pestre. A váltócsalás fölfedezése előtt való héten megint Siklósról jött, azzal, hogy adjam meg a száz koronáját, mert nagy szüksége van pénzre. Arról, hogy hogyan jutott ő a sok pénzhez s hogy része volna a váltóhamisításban, fogalmam se volt és nincs is.

Bauer Endre a kapitány kérdésére kijelentette, hogy nem tud a pécsi névtelen levélről és csak akkor ismerte be, amikor a kapitány előmutatta a siklósi vallomásából fölvevett jegyzőkönyvet, amelyben azt állította, hogy tudott a levélről.

Ryhliczky Bauer Endre ellen vall.

Bauer Endre vallomása után Sándor kapitány automobilon rögtön a rabkórházba robogott, ahol ismét kihallgatta Ryhliczky Zoltánt. Ryhliczky vallomása valószínűvé teszi, hogy Bauer Endre tudott a bátyja bűnéről:

— Vasárnap találkoztam Bauer-Bajorral, s akkor ő elmondta, hogy Siklóson járt, megnézni, épségben van-e a pénz, ott van-e,

ahova rejtette? Én úgy tudom, Bauer Endre tisztában volt vele, hogyan jutott a bátyja a nagy summához. De azt, hogy hova rejtette a pénzt, csak maga Bauer-Bajor tudta és tudja. Nekem dicsőkedve említette:

— Olyan helyen van a pénzem, ahol senki sem gyanítja!

A bankcsaló nyomában.

A rendőrség még mindig azt hiszi, hogy a székény Bauer Lajost kézrekeríti, mert föltétlen hitelt érdemlőnek tartja Tarján Imre budapesti könyvügynök bejelentését. Tarján ugyanis az elmúlt hétfőn a miskolci pályaudvaron látta utazótáskával a kezében Bauer Lajost, akit jól ismer.

Detektívet küldtek Miskolcra s a miskolc-lavocnei vasuti vonalra.

A harmadik bűnös?

A rendőrség még most sem tett le arról a gyanujáról, hogy Ryhliczky Zoltánnak és Bauer Endrének még egy harmadik bűntársa is volt a bankban. Ebben az irányban különösen Bialskursky Géza detektív nyomoz.

Solti Béla rendőrfogalmazó ma reggel — mint már jelentettük — újra Berettyóújfalura utazott, ahol már napokig nyomozott s ahol Ryhliczky Lajosnál megtalálta a 130.000 koronáról szóló takarékpénztári könyveket és 6000 korona készpénzt. A rendőrfogalmazó felhozta Budapestre Ryhliczky Lajost, akit újra ki fognak hallgatni, mert a rendőrségen nem látják tisztázottnak a szerepét.

Ihász György szerepe.

Ihász Györgyöt — mint ma már jelentettük — tegnap kihallgatta a rendőrség. Ryhliczky Zoltán ugyanis egy kazetában majd egy hónapig nála rejtette az ellopott pénzt. A rendőrség megállapította, hogy Ihász jóhiszeműleg járt el. Ihász nagyon jó barátságban volt a Ryhliczky-fukkal. Először Lajossal barátkozott, majd Zoltán lakott folyton nála. Az éjszakákat együtt mulatták át és mindenütt nevelt fiának mutatta be Ryhliczky Zoltánt. Pénzzel is ellátta őket és apró ajándékokkal lepte meg a fiukat.

Bauer apja is bűnös.

Tegnap számunkban jelentettük, hogy a rendőrség kihallgatta Bauer Ignácot, Bauer-Bajor Lajos bankcsaló édesapját, de mivel ártatlannak találták, szabadon bocsájtották. A nyomozást azonban tovább is folytatták ellene és a mai nap folyamán olyan adatoknak jutott a rendőrség birtokába, amelyek szerint nagyon valószínű, hogy a megszökött bankcsaló az apját is beavatta bűnös tettébe.

A rendőrség emberei ma délután megjelentek Bauer Ignác Lónyay-utca 33-dik szám alatti lakásán, ahol házkutatást tartottak. A házkutatás meglepő eredménnyel járt. Tízezer korona készpénzt találtak a szegény kereskedőnél.

Bauer Ignácot rögtön a rendőrségre hozták, ahol azt vallotta Czéveg Sándor fogalmazó előtt, hogy tizenöt évvel ezelőtt jött Budapestre. Egy krajczár vagyonja sem volt, sőt tekintélyes adósságot kellett törlesztenie. Tizenöt évig nyomorgott és minden idejét üzletének szentelte. A központi vásárcsarnokban árul és az Erkel-utczában nagy rektárhelyisége van.

Még tartott a kihallgatás, amikor Krecsányi Kálmán detektívönök előtt megjelent Schmidt Ferenc és elmondotta, hogy a Pesti Kereskedelmi Bank ferencvárosi fiókjának a pénztárosa. Vallomása után kiderült, hogy Bauer Ignác minden valószínűség szerint tudott a fia csalásáról.

Egy terhelő tanu.

Schmidt Ferenc vallomása ebbe a hatalmas botránypörré dagadt bűnygybe új nevet sodort. A rendőrség őrizet alá helyezte Bauer Ignácot is. A szenzációsan érdekes vallomás a következő:

— Jelentkeztem volna már előbb is, de nem tudtam, hogy vallomásom lényeges lehet a rendőrségnek. Bauer Ignácot már régen ismerem, állandó üzletfelünk. Mint minden kiskereskedő, úgy ő is, néha a takarékbába teszi a pénzét, hogy szükség

esetén azonnal kéznél legyen és legalább addig is hasznos hajtson. Bauer Ignác november végén megjelent nálunk és egyenesen hozzám jött.

— *Naqyobb összege mennyi kamatot fizet?* — kérdezte tőlem.

Nagyon jól tudtam, hogy legföljebb egy-két ezer kornáról lehet szó, tehát azt mondtam:

— *Három és fél százalékot szivesen adunk!*

— *De én ötven-hatvan ezer koronát akarok elhelyezni!* — volt a váratlan válasz.

Azt hittem, hogy csak mókázik, de azért megadtam neki a feleletet:

— *Ebben az esetben négy százalékot fizetünk!*

Rögtön utána még kissé tréfálkodva meg is kérdeztem:

— *Mikor látjuk a pénzt?*

— *Majd tavasszal!* — mondotta és csakhamar eltávozott.

Bauer Ignác védekezik.

Bauer Ignácot Krecsányi Kálmán detektív-főnök rögtön kihallgatta. Schmidt József vádjára vonatkozólag Bauer nem tagadja, hogy 5szeköt-tetésben állott a pénzintézetl és azt állítja, hogy most is háromezerszáz koronája van a bankban, de volt már tizenkétezer koronás betétje is. Azzal védekezik, hogy tényleg járt a bankban abban az időben, de az iránt érdeklődött, hogy Héber Zúrich; üzletfele nem utalt-e át háromezer koronát az ő javára, mert ennyivel tartozott neki a szállított árukért.

Bauert rögtön szembesítették Schmidtrel, aki föntartotta előbbi vallomását.

— *Az lehetséges.* — mondotta Bauer Ignácnak — *hogy ön máskor kértézt tennünket ebben az ügyben, de november végén, csak a jegyzőkönyvbe foglalt beszélgetés történt meg közöttünk.*

A rendőrség különben megállapította, hogy Bauer Ignác rovott multu egyén. Öt havi fogházbüntetésre ítélték hamis bukás miatt. Az utóbbi időben feltűnő módon költökezett, újabb pinczékét bérelt és az üzletére sok pénzt pazarolt. Hitelesen tudják azt is bizonyítani, hogy privát szórakozásokra is sok pénzt vert el. Így négyszázötven koronáért vett egy kocsi.

A rendőrség úgy őt, mint fiát Aladárt, aki apjának üzletársa, őrizet alá helyezte.

Nyomozás az ügyvédi irodában.

Már régen kutatta a rendőrség, hogy a meghatalmazás gépirósor szövege hol készült. A gyanu eleinte dr. Bajor Ármán ügyvéd ellen irányult, akinek a Podmaniczky-utczában jól menő ügyvédi irodája van. Bajor Ármán dr. ugyanis bátyja Bauer Lajosnak, a megszökött bankcsalónak. A rendőrség még tegnap fönn járt az irodában és próbairásokat végzett az ott lévő gépeken. A nyomozás eredménnyel járt, mert konstatálták, hogy az egyik ott lévő gépen írták a meghatalmazást. A gép betűi teljesen egyeznek a hamis okirat betűivel.

A rendőrség erre az iroda összes alkalmazottait és magát az ügyvédet is beidézte. Dr. Bajor semmit se akar tudni a hamisításokból és folyton azt hangoztatja, hogy szegényenl a rokonságot a bankcsalóval. Majd a gépiró kisasszonyokat hallgatták ki, de ők nem írták a meghatalmazást. A két tisztviselő Kiss László és Székely László szintén nem tudnak a hamis meghatalmazásról és azt erősítgetik, hogy míg ők az irodában tartózkodtak, senki se írhatott a gépeken.

A takarítónő.

Végül Ditrich Julianna takarítónőt vették elő. Csak bosszas vallatás után kezdett emlékezni. A vallomása megfejtette a rejtélyt:

— *Október 5-én lehetett* — kezdte a vallomását a takarítónő — *amikor feljött Bauer Lajos. Tudtam, hogy az ügyvéd ur fivére, beeresztettem az irodába. Tíz-két óra volt és mindenki hazament ebédelni. Azt mondtam, hogy sürgős dolga van, valamit le akar gépeiml. Leült az egyik írógéphez és majd egy félóráig dolgozott. Azt hiszem, hogy akkor készítette el azokat az iratokat.*

Bauer Endrét letartóztatták.

Szenzációja is van a mai nyomozásnak: letartóztatták Bauer Endrét, Bauer Lajos öcscsét

Bauer Endre egy ideig a fővárosban lakott és ekkor Lajossal együtt élt a Lónyay-utca 36/b. szám alatt. A bankból ellopott pénzből jól éltek, sőt tízezer koronát is kapott, amelyen Siklóson szállót vásárolt. A rendőrségnek erős a gyanuja, hogy tudott a bátyja üzleimeiről.

A rendőrség azonban nem a gyanu, hanem pozitív bizonyítékok alapján tartóztatta le. Bauer Endre ugyanis bevallotta, hogy amikor Botár Béla rendőrkapitány leutazott Siklóra és náluk házkutatást tartott, a feleségének háromezer koronát adott, amely összeget a felesége a rokonoknál elrejtette. A rendőrség nagyon valószínűnek tartja, hogy Bauer Endre tudja, hogy hol a pénz és nincs kizárva, hogy ő helyezte el álnevekre a vidéki takarékpénztárakban

Nem látták a bankcsalót.

Késő éjjel érkezett a főkapitányságra egy miskolci távirat. A miskolci rendőrséget ugyanis megkereste az eperjesi hatóság, hogy az ő értesülésük szerint Tarján, aki állítólag Miskolcra látta a bankcsalót, Miskolcra utazik. A táviratot azonban későn kapta meg a rendőrség és amire a pályaudvarra érkeztek, a vonat már tovább robbogott. Rögtön átvizsgálták a szállókat és megállapították, hogy Miskolcra nem szállott ki.

A rendőrség a fővárosban kihallgatta a feleségét, aki azt állítja, hogy férje kedden indult el a fővárosból és így hétfőn nem láthatta a bankcsalót.

Lapzártakor értesülünk, hogy a kassai rendőrség kihallgatta Tarját, de még a vallomásáról nem érkezett jelentés.

Sötétség a Józsefvárosban.

— **A Népepera nem tartott előadást.** —

— *Saját tudósítónktól.* —

Budapest, december 14.

Könnyen veszélyessé válható esemény történt ma este a Józsefvárosban. Pontban négy órakor elaludtak a Magyar Villamossági Társaság vonalába eső villanykörték a nyolczadik kerületben. A társaság rögtön intézkedett és megkezdődtek a mentési és a javítási munkálatok, de még késő éjjel is szakadatlanul dolgoztak a munkások. A vizsgálat megállapította, hogy Népszínház-utczában kiégett a kábel egyik biztosítékja és ez okozta a sötétséget. A kellemetlen incidensről tudósításunk a következő:

Ma délután négy órakor hirtelen kialudtak a Józsefvárosban a Magyar Villamossági Társaság körzetébe tartozó villanylámpák. Egész nap borús idő volt, esett az eső és így már négy óra felé alig lehetett látnia a sötétségtől. Az üzletekben már három óra felé fölgujtották a lámpákat és a kávéházakban is égtek a villanykörték. Egyszerre egész váratlanul elaludtak a lámpák. Az emberek ijedten szaladtak az utcára, de csakhamar konstatálták, hogy csak a Magyar Villamossági Társaság vonalába tartozó üzletekben és magánlakásokban használhatatlennak a villanygégök. Egymásután hívták föl a társaság igazgatóságát, ahonnan azt a választ kapták, hogy kiégett egy biztosíték és ez okozta a bajt, de egy órán belül föltétlenül rendbe hoznak mindent.

Tudósítónk a társaság vezetőségéhez fordult, ahonnan azt a felvilágosítást kapta, hogy a társaság most javíttatta az Erzsébet-köruti fővonalat. A munkálatokat most fejezték be és mindjárt bekapcsolták az áramot. Amint az áram átszaladt a kábelon, a Népszínház-utca 12-dik számú ház előtt lévő biztosíték kiégett. Valószínűleg rossz volt a javítás és az áram — technikai terminussal szólva — áttűtötte a kábelt. Ez annyit jelent, hogy a két vezeték között lévő biztosíték megolvadt.

A biztosíték kiégése következtében az egész Józsefváros, de az Erzsébet-körutnak is jórésze sötétségbe borult. Három-négy kávéházban, a Hazám, az Emke, az Asztor-kávéházban több, mint két óra hosszáig nem égtek a villanykörték.

A legnagyobb kelemetlenséget azonban a Népeperának okozott a sötétség: nem tudták megtartani az előadást. Az igazgatóság már negyed 5 órakor észrevette a bajt, rögtön telefonon orvoslást kértek, amit a társaság igazgatósága meg is ígért. Egy óra múlva azonban még mindig hasznavehetetlenek voltak a villanyvezetékek. Az igazgatóság a sürgőstésre azt felelte:

— *Kérem, legyenek türelemmel! Az előadás megkezdése idején, hét órakor már rendben leszünk!*

Majd nyolcz órára halasztották, de csak 8 óra husz perczkor gyulltak ki a lámpák, de ekkor már késő volt, az előadást nem lehetett megkezdni.

Az egybegyűlt nagyszámu közönséget a Népepera vezetősége beocsátotta a tágas előcsarnokba, ahol gyöngye petróleumlámpák és gyertyák terjesztettek halvány világoasságot. Márkus Dezső csöndet kért és a következőket mondotta:

— *Nagyon kérem a közönség elnézését, mert szerencsétlen véletlen folytán ma nem tarthatjuk meg az előadást. Nagyon kérjük a közönséget, hogy méltóztassanak a pénztárhoz fordulni, ahol visszakapják a jegyért járó pénzt vagy ha kívánják, a vasárnapi vagy hétfői előadásra becserélhetjük a jegyeket*

A pénztárnál azután minden zavar nélkül a leggyorsabban visszafizették a jegyek árát vagy pedig átcserezték azokat. A színház igazgatósága kéri a közönség ama részét, amely csütörtökre váltott jegyek birtokában volna még, hogy a jegyeket a pénteki nap folyamán a színház pénztáránál vagy a jegyirodában, ahol vásárolta, visszaváltani, avagy amennyiben a jegykészítők megengedik, a vasárnap esti, esetleg a hétfői Qui vadis? előadásra lecserélni sziveskedjék.

A közönség alig távozott a Népeperából, husz percz múlva kigyulltak a lámpák és a színház fényárban uszott — negyed kilencz után.

Munkatársunk fölkereste Deutsch Lajos főmérnököt, aki a Népszínház-utca 12-dik számú ház előtt dolgozott. A mérnök a következő fölvilágosítást adta:

— *Amint már tudják az urak: kábelzavar történt. Azt rögtön tudtuk, hogy egy biztosíték égett el, de ennek a megtalálása nagyon komplikált művelet. Sok helyiütt felbontottuk az aszfaltot, de csak hét óra után akadunk rá a kérdéses helyre. Itt van a Népszínház-utca 12. számú ház előtt. Rögtön az egész személyzetet munkába állítottam, de azt hiszem, hogy reggelig se leszünk készen. Azokat a helyeket, amelyeknek okvetlenül szüküségük van a világitásra és a sötétség esetleg óriási károkat okozhat, más áramba kapcsoltuk.*

A vizsgálat megindult, hogy kit terhel a felelősség.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Napár: péntek, december 15. — Róm. kath.: Valerian pk. — Prot.: Valéria. — Görög-orosz: december 2. Babakuk p. — Zsidó: Kiszlev 24. — A nap két reggel 7 óra 42 perczkor, nyugszik este 4 óra 8 perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 14 perczkor, nyugszik délután 1 óra 16 perczkor.

A földművelésügyi miniszter fogad délelőtt 11-kor. Molnár Viktor és Náray Szabó Sándor közoktatásügyi államtitkárok fogadnak délután 4 órakor.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. Művészeti géphírnökök kiállítása az Iparművészeti Múzeumban. Nyitva 9—1-ig. Belépődij nincsen. — Japánkiállítás a Teréz-körut 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Megtekinthető egész nap díjtalanul.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum régi képtára 9—2-ig. — Aquincumi Múzeum 9—4-ig. — Fővárosi Múzeum 9—2-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 6—8-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 6—8-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 3—7-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Nemzeti Szalon téli kiállítása. Nyitva 9—5-ig. Belépődij 1 korona. — Pállya Celestin gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—6-ig. Belépődij 60 fillér. — Kernstock Károly retrospektív kiállítása a Művészházban (Krisztófer 2.) Nyitva 10—6-ig. Belépődij 1 korona.

A czopf.

* * *

Nem tudom, benne van-e a kínaiak vallásában a tincsviseelési kötelezettség, vagy hogy csak pusztán népszokáson alapul-e ez? Nem csodálnám, ha vallási törvény parancsolná. Mert a kínai az életéhez nem ragaszkodott eddig úgy, mint a „czopf“-jához. Meg tudott esetleg bocsátani mindent, esetleg azt is, ha megcsufolták, meglopták, megrabolták, vagy megverték. Megbocsátotta azt is, ha nagyon engesztelékeny volt, hogy a familiáján ejtettek gyálatot. De ha valaki erőszakkal, vagy álmában levágta a czopfját, azt megölte, ha tudta, ha pedig nem birt vele, örök gyűlölettel viseltetett iránta s orvul is meggyilkolta, ha szerit tehetette.

Igy ragaszkodott a kínai ember a maga czopfjához, jóllehet ennél csunyább fejdísz alig tudunk elképzelni. Idők során elkezdett a kínai nép is civilizálódni, mert hiába: a civilizatorius mozgalmaknak sehol sem tudnak már sikeresen ellentállni. Eltűnt sok mindenféle elavult intézmény s a régi felfogások is lassankint ujjaknak, moderneknek adtak helyet. De a czopf, az tartotta magát a fejek bubján, mint a legrégebb és legbutább hagyomány maradványa, aminthogy a butaságban gyökerező dolgok azok, amelyek legtovább maradnak meg.

S ime, egyszerre, mintha a sötétség hirtelenül oszolna szét a kínai látóhatáron is, megtörtént a csoda: a czopfra kimondták a halálos ítéletet Kinában.

Az a hír érkezik, hogy nemcsak megengedi, de direkt meg is parancsolja a kínai kormány, hogy a czopf-viseletéről a kínai ember lemondjon. A bécsi kínai követségen a nevezetes és figyelemreméltó operáció már meg is történt. A rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter összes hivatalnokaival együtt lenyiratta a koponyáját. Volt czopf, nincs czopf! A régi butaság legtovább élő jelvénye eltűnt.

Egyelőre valószínűleg csak az állami hivatalnokok feje szabadul meg a disztelen viseletől. Mert nem hiszem, hogy merne valaki Kinában oly törvényt hozni, melynek értelmében minden kínai férfi köteles levágathatni a hajtincsét. Valószínű, hogy emiatt olyan forradalom törne ki, mely az új kormányt hamar elsöpörné a föld színéről. Egyszerre nem megy ez a dolog. Időt kell adni a népek, hogy lassankint kialakuljon bennök a józanság és a szépségérzés. Az állami hivatalnokok járjanak elől. Ezekről vegyenek példát a nép fiai.

Ne tessék hinni, hogy ez csak külsőség. Az agyvelők azért sötétek maradhatnak, mondanák talán, ha a koponyák czopfmentesek is. Nagyjában igaz. Hány buta koponya van itt a vén Európában is, pedig itt régen nincs már czopf-viselet! De mégis: a felvilágosodás kezdetét jelenti. Japán nagyságának kezdete is összecsúszik a czopf-viselet elhagyásával. Ha a tömeg le tud mondani a nagy butaságról és előítéletéről, melyhez eddig oly konokul ragaszkodott, akkor ez már a belső javulás jele. Lehet, hogy a modern civilizáció bevonulásának kezdete.

Nálunk pedig méltán irigyelhetik Kinát. Ott elhagyják a czopft, nálunk egyre hosszabbra növesztik. Ha nem is a koponyák tetején, de a felfogásokon. (t.)

Uj regényünk.

Mai számunkban

Kisértetek

czímen új regényt kezdünk meg, melynek tárgya a XIX. század elejének társadalmi életéből van merítve. A regény szerzője

Ernst Wilburgh,

akinek

Kisértetek

czímű ezenáczíms regénye tartalmánál s kiváló irodalmi értékénél fogva méltán számot tarthat a közönség érdeklődésére.

— **Királyi kintüntetések.** A király Kullich Alfonz, a bosny-hercz. országos vasut biztosának a katonai hadastyán egyesület körüli érdemei elismeréséül, ns. *Jecowicz* Ede gorazdei gyógyszerésznek a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **Egy Andrássy grófnő jótékonyasága.** Gróf Széchenyi Bertalané, született Andrássy Natália grófnő jelenleg felsősegesi kastélyában tartózkodik. A nemselekkü grófnő december tizenegyedikén Bittó Jenőné jószágfelügyelőné társaságában bogáti pusztájára hajtatott és ott lakó cselédségének mintegy száz gyermekét látta el meleg téliruhával s karácsonyi ajándékkal.

— **A bécsi kínai követség czopf nélkül.** A bécsi kínai követségen nevezetes esemény történt tegnap. Pekingből, a császári kormány elnökétől átirat érkezett a követségre. Az átirat nemcsak megengedi, de egyenesen elrendeli a czopf levágatását. *Lei-Pou-Tong* rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, *Tscheou-Tschonen-King-I* titkár, *Houtevang* tolmács-titkár, *Sil-Yong Hui* és *Houn-Sho-Tse* attasék testületileg megjelentek a borbélynál és levágtatták a czopfjaikat. *Lei-Pou-Tong* rendkívüli követ levette a kínai nemzeti viseletet és európai ruhát öltött. A czopf-levágás nevezetes akusza a Lothringer-strassén levő borbélyüzletben folyt le.

— **A hírlapírók nyugdíjintézetének.** A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézte fenállásának harminczéves jubileuma alkalmából újabb a következő adományokat kapta: báró *Orosdy* Fülöp, orsz. képviselő 2000 korona, kemesmihályfai *Deutsch Antal* közgazdasági író és szerkesztő eddigi 8000 koronás alapítványának 9000 koronára kiegészítéséül 1000 korona. A nyugdíjintézet elnöksége ezen az uton is hálás köszönetét fejezi ki a nemselekkü adományokért. A kassa-oderbergi vasutársaság elnöke, *Ludvigh* Gyula belső titkos tanácsos, főrendiházi tag, arról értesítette a nyugdíjintézet elnökségét, hogy a társaságot legutóbb tett alapítványára jogán a nyugdíjintézet igazgatóságában *Pulszky* Garibaldi miniszteri tanácsos, vezérigazgató fogja képviselni.

— **Pozsony város hódolata.** Pozsony város törvényhatósága szombaton délelőtt rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyetlen tárgya a tanács azon javaslata, hogy a törvényhatóság intézzen üdvözlő és hódoló feliratot *Frigyes* főherceghez és *Izabella* főhercegnőhöz. *Izabella* Mária főhercegnő eljegyzése alkalmából. A törvényhatóság hódoló feliratát előreláthatóan küldöttség útján fogják átnyújtani a főhercegi párnak.

— **Mánuel exkirály kincsei.** A liszaboni felhivatalos *Republica* értesülése szerint a kormány elhatározta, hogy a királyi palotákban talált értékes és értéktárgyakat el fogja adni. Ezek a tárgyak többnyire régi koronák, gyűrűk, karperecek, kardok, valamennyi drágakövel kirakva és két kis láda csiszolatlan drágakövel. Valamennyinek értéke husz millió korona. Az eladásokról szóló törvényjavaslat már a legközelebbi napokban kerül a parlament elé. A vételár egy részét népnevelésre, másik részét pedig szegény papok támogatására fogják fordítani.

— **Báró Baich meghalt.** Báró Baich Iván főrendiházi tag az éjjel bocsári birtokán 49 éves korában agyszélhülésben meghalt. Az elhunyt unokaöccse volt néhai Baich Milosnak, aki Obrenovics Milosnak, az egykori szerb dinasztia megalapítójának volt az unokája. Mikor Mihály fejedelmet 1868-ban Topcsiderben meggyilkolták, a Baich-család óriási vagyont örökölt utána. Baich Milos 1891-ben a magyar bárói méltóságot és az örökös főrendiházi tagságot kapta, amelyet a királyi kegyelem 1895. november 17-én két unokaöccsére, Ivánra és Milánra is kiterjesztett. Az elhunytat, a ki torontált megvegyei nagy birtokán mintagazdaságot folytatt, özvegye, *Thoroczky Eszter* grófnő gyászolja.

— **Művészházasság.** Szabolcs Ernő és Szöllösi Rózi, a Városligeti Színház tagjai, ma délelőtt a VII. kerületi anyakönyvvezető előtt házasságot kötöttek.

— **Az orosz kémek ügye.** Lembergől táviratozzák: A kémkedési affér egyre nagyobb mérvet ölt. Ma elfogtak egy nőt, aki Brodyban szintén a kémiszövetség szolgálatában állott. Az eddigi vizsgálat kiderítette, hogy a kémek működése főleg a stratégiailag fontos vasuti vonalak titkainak megszerzésére irányult. Eddig tizenhat személyt tartóztattak le.

— **Angol hercegi család halálos veszedelmeben.** A Fife angol hercegi család halálos veszedelméről távirati tudósításban megemlékeztünk. A *Delhi* nevű gőzös, amelyen *Fife* herceg feleségével, *György* király nővérével és két leányával Egyiptomba utazott, tudvalevőleg a Spartel-foktól délre zátonyra jutott. Az izgalmas katasztrófáról és az angol hercegi család halálos veszedelméről még a következő részületeket jelentik: A Briand francia czirkáló majd a Duke of Edinburgh angol hadihajó siettek a zátonyra jutott gőzös segítségére. A hercegi családot a Briand czirkáló vette föl, amikor azonban a herceg és családja csónakon már a part közelébe ért, a csónak felborult és mind a négyen beleestek a vízbe. Matrózok vitték őket karjukon a partra. Az egyik leány majdnem elmerült. A hercegi család tagjait, akik meztelenül voltak, a többi menekülteivel együtt a világító toronyig vitték és ott adtak rájuk is száraz ruhát. A mentés közben több francia tengerész életét vesztette. A Delhi hajó zátonyra jutása éjjel egy órakor történt. A Briand nevű francia czirkáló, mely elsőnek jelent meg a szerencsétlenség színhelyén, mentőcsónakot küldött ki. Sikertelen e csónakot a Duke of Edinburgh hajóig vontatni, ahová már egy másik bárka, asszonyokkal és gyermekekkel teli, megérkezett. A Briand kapitánya második mentőcsónakot is a tengerre bocsátott, amely azonban felborult és a benne lévő három ember a tengerbe fullt. Angol tengerészatonak összeköttetésbe hoztak létre a hajó és a szárazföld között és az összes nőket partrahozták. A Fife hercegi párt, amelyet a szerencsétlenség után támadt kétségbeesés zaja riasztott fel álmából, hiányos öltözetben szállították partra. A Delhi elveszettnek látszik. A zátonyra jutott hajó utasait és személyzetét a hajón lévő Marconi-állomás mentette meg, mert a Gibraltári hadiállomást dróttalan táviratozással értesítették a hajó végveszedelméről. A Fife hercegi család és kísérei most már Tangerben vannak, ahonnan egy angol hadihajón térnek vissza Gibraltárra. A zátonyra jutott Delhin összesen 15 utas volt és nagyértékű áruakományok. Tangeri újabb jelentés szerint a zátonyrajutás után a Delhi féldalra fordult és első részei megteltek vízzel. A Briand francia hadihajó legénysége halálmevetéssel fáradozott a hajótörötték megmenetelésén, de egyelőre gondolni sem lehetett rá, hogy az utasokat átvigyék a két angol czirkálóra, mert olyan nagy volt a vihar. Másnap délelőtt (szerdán) végre olyan magasan állott a víz a Delhi belső-jében, hogy tovább nem lehetett elhasználni az utasok átszállítását. Először a hercegi családot akarták biztonságba vinni. A két kis hercegnőt a szó szerinti értelmében beledobták a matrózok az angol hadihajók egyikének mentőcsónakjába, ahol hadi tengerészek fogták föl őket. Délelőtt tizenegy órakor végül Fife herceg és neje is a mentőcsónakban volt, amely elindult a part felé. A Londonról mentőöket hoztak s ezeket a hercegi pár és a két hercegnő derekára erősítették. Már kizárt járt a parthoz a csónak, mikor egy erős hullám felborította és a hercegi család a tengerbe esett. A matrózok uszva tartották felszínre Fife hercegnőt, nejét és két leányukat, de Alexandra hercegnő majdnem oda veszett, mert míg a matrózok elérték, többször a víz alá merült. A megmenekült hercegi családot a sparteli világítótoronyba vitték, ott felmelegedtek forró feltekakávé és kiszáritott ruhájukat, aztán öszvéreken Tangerbe jutottak, ami három óra ut Sparteltől. Azóta a Delhi valamennyi utasát átszállították a hadihajókra. Mindenki megmenekült, de a hajó rakományára, benne 300.000 font sterling arany és ezüst odavész. Az újabb tangeri jelentés szerint Fife herceg és felesége az angol követség épületében vannak és a kiállott izgalmak ágyba döntötték őket, de állapotuk aggodalomra nem ad okot. A hercegek a Delhi zátonyra jutása után nem mentek a Briand czirkáló mentőcsónakjára, amely az asszonyokat a Duke of Edinburgh czirkálóra vitte, hanem bevárták a vihar lecsillapodását és nagy veszélyek között értek el a Duke egyik naszádján a parthoz. Ismételen óriási hullámok csaptak át a csónakon. Amidőn az utasok partraszálltak, a hullámok néhányszor majdnem ismét a tengerbe visszasodorták őket. Uszniok kellett, hogy elérjék a partot és gyalog jutottak el a starteni világító toronyhoz, ahol az első ellátásban részesítették őket. Délelőtt 10 órakor még öt ember volt a Delhi fedélzetén.

— **A szamosújvári püspök súlyos beteg.** Hosszu Vazul szamosújvári püspök súlyos betegen fekszik egyik fővárosi szanatóriumban. A püspök, aki eddig a lugosi kör. kat. egyházmegye élén állott, tudvalevőleg szamosújvári püspökké nevezetett ki. Amidőn három hét előtt az eskü letételére Bécsbe utazott, már gyengélkedő állapotban volt, utközben azonban még meghült, úgy hogy állapota napról napra rosszabbra fordult. A mai nap folyamán báró *Korányi* Frigyes elnöklésével orvosi konziliomot tartottak a püspöknel.

— **Forronganak a csajkások.** A Bánságban, még a régi határőr világban nevezetes kiváltságos had volt a csajkások hada is. Kiváltságokat, földök hasznélvezetét bőven kaptak az uralkodóktól. Az alkotmányos kormányzás óta a határőrség felcsúzott. Kiváltságaik megszűntek. Csúpan a föld-éhségük maradt meg, sőt fokozódott a csajkás-ivadékoknak. A régi tizenöt csajkás község valamennyi lakosa földosztásról álmodozik. Azokat a föld-eket követelik maguknak, amelyeket a „király” katonai szolgálataikért adott „hü csajkásainak”, melyeket az alkotmányos idők bírósága a csajkás községek közvagyonának foglalt le. A régi csajkás-ivadékok külön-külön maguknak követelik e föld-birtokok felosztását és évtizedek óta állandóan forronganak, kérvényeztetnek az ösföldekért. Szabadkai jelentés szerint az idén a szokottnál is lézább a hangulat. A falvakban, az utcasarkokon valóságos népgyűlések vannak. A titeli járás-bíróságot elárasszák kérvényekkel, amelyekben a csajkások a tulajdonjog bekebelezését kérik a saját nevükre. Ezer és ezer számba kénytelen a titeli járásbíró visszatartani az ilyen kérvényeket. A rétosztó mozgalom lelke eddig Sikoparia György volt. Sikoparia most a csajkások pénzén Bécsben van. Hónapok óta lakik már a császárvárosban, ahol egyszer már kérvényt dobott a császár kocsijába. Akkor meg is büntették. Ez nagyban növeli a csajkások előtt hitelét. Mióta Sikoparia Bécsben időzik, a mozgalmat Duics Péter sajkásszentiváni lakos vezeti. Ez a Duics rendkívül óvatos és elővigyázó ember. Vagyona is van s tekintélye éppen ezért nagy a csajkások előtt. Hozzámennek tanácsért a többi falvakból is. Duics valósággal irodát tart. Meg kell hagyni, hogy Duics okos ember. A tanácsaival türelemre és nyugalomra int. Az elégedetlenség azonban forr. Csak majd új generációk fogják belenyugodni a megváltozhatatlanba, abba, hogy a réti földeket nem lehet felosztani.

— **Betörés egy vasúti pénztárba.** Pös Amália, a szabadkai pályaudvar I. oszt. pénztárának jegykezelője ma reggel négy órakor, mikor hivatalába bement, a pénztár ajtaját fölfeszítve találta. A földön két törött kulcs, egy alkulcs s egy törött kék fekdűt, melyekkel a betörő a pénzszekrényt, a vasládát, melyben a papírpénz és a faládát, melyben az ércpénzt tartják, fel akarta feszíteni. De a betörő egyiket sem tudta feltörni. A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy a betörő valószínűleg egymagában dolgozott s éjjel 2 óra után hatolt be a pénztárba, miután az utolsó vonat is elment. A pénztárban levő 4000 koronát meghaladó pénzből semmi sem hiányzik. Az állomásfőnökség a pénztárt lezáratta és rovacsolást rendelt el.

— **A plébános gyilkosai.** Rimaszombati jelentés szerint Komora János nyustyai plébános gyilkosának teljesen nyoma veszett. E hó 12-én dr. Muzottel Miklós vizsgálóbíró, dr. Mészáros Károly királyi ügyészrel folytatta a helyszíni szemlét és a nyomozást. Mindössze tíz fillér pénzt találtak. Pénzök, pénztárcájának semmi nyoma. Schumann Katalin gazdaasszonyt és Dobos Mari cselédleányt a csendőrség letartóztatta; rendőri őrizet alá helyezték még továbbá a plébános gazdaasszonyának egy fivérét, aki egy gyárban van alkalmazva. — A csendőrség még mindig nem adta fel a reményt, hogy a gyilkosság tetteseit elfogja. Tegnap nagy részvét mellett temették el Komora János plébánost. A ravatalt a templom hajójában állították fel. A beszentelést Seemann Endre rimaszombati prépost végezte nagy segédlettel. A plébánia gazdasági ügyeinek vezetésére Kamm Ede tiszolci plébánost rendelték ki. Dr. Zehera István rimaszombati kir. törvényszéki orvos ma nyújtotta be a vizsgálóbíróhoz boncoló orvosával egyetemben szakértői véleményét. Alaptalan az a híresztelés, minthogyha a letartóztatottak bevallották volna a gyilkosságot.

— **Város a tenger alatt.** Lisszaboni jelentés szerint Espinho városát elnyelvéssel fenyegeti a tenger. Ez a kis város Oporto közelében van, egészen a tengerparton, lakossága jómódu halásznép. Hetek óta nagy darabokat nyel el a tenger árja s tegnap dagálykor egész a város közepéig rohant fel a víz. Estig huszont házat sodortak el a hullámok s a lakosság rémülten menekült. Nem maradt senki Espinhóban, amely el fog tűnni a föld színéről.

— **Cseh gróf a magyarok ellen.** Prágai jelentés szerint gróf Lützow, a prágai cseh nemzeti tanács legutóbbi ülésén bejelentette, hogy a jövő év februárjában tíz északamerikai egyetemen előadást fog tartani a cseh és a tót nemzet mai helyzetéről, a tótok magyarországi elnyomottságáról és előadásainak az lesz a célja, hogy lerontsa azt a hatást, melyet gróf Apponyi Albert legutóbbi amerikai utja alkalmával ért el. Gróf Lützow meglátogatja Taft köztársasági elnököt is. A csehek nagy várakozással tekintenek a gróf amerikai utja elé, amely ékes bizonyága annak, hogy a csehek nem fének a bőrükben.

— **Rablógyilkos álrakon tréfája.** Székesfehérváron mintegy nyolcz-tíz nappal ezelőtt az egyik polgár családdhoz beállított egy körülbelül harminczkétéves fiatalember s mint a családnak egy közeli rokona mutatkozott be. A család, mert a vendég olyan rokonnak mondotta magát, akit gyermekkorá óta nem láttak és mert a család viszonyait illetőleg a legpontosabb tájékozottságot mutatta — minden gyanu nélkül, rokoni vendégszeretettel fogadta. Két napig élvezte a vendégszeretetet. Ez idő alatt a család minden tagját, még a hölgyeket is, sorra pumpolta, azután végigszólván rég nem látott rokonait, elutazott. A rokoni látogatással megtisztelt család a vizitelésről levélben referált az unokatestvér szüleinek. Legnagyobb meglepetésükre válaszul azt az értesítést kapták, hogy valaki felülte őket, mert az az unokatestvér, akinek nevében náluk valaki vendégszeretelt, a vendégszede ideje alatt otthon volt. Más körülmények is kétségtelemre tették most már a család előtt, hogy vakmerően egy álrakon tolakodott körükbe és valami ügyes szélhámos élvezte vendégszeretetüket és használta ki bizalmukat. A megkárosított család följelentést tett az álrakon ellen. Simon Sándor székesfehérvári bünyügyi kapitány, akinek íróasztalfőlkjében a szélhámosok és körözött gonosztevők egész seregének arcképe van fölhalmozva, előszedegette az arcképeket és a gonosztevők arcképei között az egyikben a leghatározottabban és minden kétséget kizárólag felismerték az álrakout. Elképzelhető Simon főkapitány meglepetése, mikor a fölismert arckép hátlapjáról leolvasta, hogy az álrakon nem más, mint Szűts Pál harminczkétéves apóló, akit lopás, csalás, szélhámoság, sőt legutóbb rablógyilkosság miatt is már évek óta kerestetnek különböző városok rendőrségei, büntetőbíróságai, de aki furfanggal és vakmerőséggel bujkál már évek óta. Gazdag és változatos bűnkronikájában a lopások, betörések, csalások és a néhány héttel ezelőtt elkövetett rablógyilkosságon kívül a fehérvárihoz hasonló gazság is foglaltatik. Kétségtelen, hogy ez a veszedelmes, vakmerő, országszerte és évek óta körözött gonosztevő vendégszede Székesfehérvárott és sétáltatta a vendéglátó család csinos hölgyeit a város legforgalmasabb utcáin, a rendőrség szemelátára. A főkapitány a vakmerő módon megtréfált családtól nyert adatok alapján széleskörű intézkedéseket tett az álrakon rablógyilkos elfogására.

— **A pékek ügye.** A sütőmesterek munkásaikkal ez évi szeptember havában megállapodást kötöttek. Azonban a megállapodások dacára a munkások szakszervezete terrorisztikus eszközeinek felhasználásával a munkaadók közvetítőjét bojkott alá helyezte. Ha a IV. ker. elüljáróság előtt megkötött és általa szankcionált béke betartására irányuló eljárás sikerrel nem járna, ugy december 15-én ismét az üzemredukció, sőt esetleg a kizárás fegyveréhez nyulnak.

— **Öngyilkos tüzérászlós.** Kacsokovics Tibor, a somogy megyei Kacsokovics-család egyik sarja, aki a Komáromban állomásozó hatodik vartüzérezredben zászlós minőségben szolgált, ma reggel lakásán fejbeltette magát. Súlyos sebével beszállították a helyi kórházba. Az orvosok azt hiszik, hogy Kacsokovics megmenthető. Az öngyilkosság okát családi viszályban keresik.

— **Élő fánya.** Jassyból táviratozzák: Egy bukaresti cég Ring nevű utazója borzalmas módon lett öngyilkos. Kiment a temetőbe, iszontotta a ruháját petrólcummal és meggyújtotta magát. Az életunt utazó 31 éves volt és Bécsben született.

— **Egy rendőrkapitány tragikus halála.** Látogatásban volt tegnap este Dragomir Korol karáncsosi rendőrkapitány Lugoson Issekutz alispánnál. Alig szolt pár szót a kapitány, mikor birtelen összecsett és meghalt. Szívszélhűtés ölte meg.

— **Postabőrök kudarcza.** Az éjszaka a szászvárosi postahivatalban is betörők jártak. Azonban kudarcra jutott, mert a hivatalban alvó szolga felébredt és lármát csapott. A betörők megijedtek a szolgától és elmenekültek.

— **A moziengedélyezések megszorítása.** Régóta panaszkodnak a bécsi sziniszagatók az osztrák fővárosban gombamódra szaporodó mozik miatt. Panaszaikkal nemrég a belügyminisztériumhoz mentek. Most leérkezett a belügyminisztérium döntése, mely nagyon szomorú mindazokra, akik új mozikkal akartak vagyont szerezni Bécsben. A belügyminiszter kimondotta, hogy egyelőre moziengedélyt senkinek nem ad és szabályrendeletet fog készíteni olyan formában, hogy minden huszezer lakos után csak egy mozi engedélyezhető.

— **Magyar borkereskedő letartóztatása az idegenben.** November közepén váratlanul eltűnt Pécsről özvegy Somogyi Józsefné, igen vagyonos hírben álló uriasasszony, akinek virágzó borkereskedése volt. Somogyiné távozása után kiderült, hogy a borüzlet, bár jól ment, nem teljesítette kötelezettségeit, nagy összegekkel adós a környéken. Sőt még messzebb is, Dalmáciában, ahonnan az özvegy borszükségletét beszerezte. Somogyiné mindent hitelbe vásárolt és aztán potom áron adott túl a raktárán, az antialkoholisták érthető megdöbbenésére. Azóta nem érkezett hír a megszökött özvegyről. Most Berlinből jelentik, hogy özvegy Somogyi Józsefnét az ottani rendőrség tegnap reggel letartóztatta. Három trieszti borkereskedő jelentette fel a szökevényt, hitelezési család címén. A följelentők kára meghaladja a százezer koronát. Somogyinét akkor tartóztatták le, amikor a Bayerische-Strassen egy kávéházból kilépett. A Somogyiné ügyeire vonatkozólag a pécsi rendőrség részéről kijelentették, hogy Somogyiné ellen a pécsi törvényszék vizsgálóbírója nem adott ki elfogatási parancsot. A följelentéseket is visszavonták, mert az özvegy legtöbb hitelezésével kiegyezett. Itt azt hiszik, hogy a letartóztatás nem jár komolyabb következményekkel, mert a dalmáciai hitelezőkkel is most folynak a kiegyezési tárgyalások és így Somogyiné, aki még ma is a berlini rendőrség foglya, valószínűleg visszanyeri a szabadságát.

— **Vasvillával agyonszurt gazdatiszt.** A kiszombori Bauer-féle birtokon rémes gyilkosság történt. Dragány József gazdatiszt, Bauer kiszombori birokainak intézője összeszólalkozott Gröbeldinger Ferencz béres legénygyel; a legény gorbáskodott az intézővel, aki erre arculütötte a legényt. A béres erre vasvillát szurt a gazdatiszt hasába. Dragány félóra kinlódás után meghalt. A gyilkos legényt a csendőrség letartóztatta és átkísérte a nagybecskereki törvényszék fogházába.

— **Bihari véres krónika.** Nagyszalontáról táviratozzák: A báródi iparvasuton Kajócsi Márton fékező ma kibukott az egyik kocsiból és a kerekék alá került, melyek teljesen összeroncsolták. A lemezi iparvasuton Kakuksi Mitru napaszámos fel akart ugrani a már mozgásban lévő vonatra, azonban megcsuszott s a kerekék alá került. A kerekék mindkét lábát tőből levágták. Haldokolva vitték a kórházba. Rév községben Buntyer Tógyer ittasan fekdűt le, szájában még égő pipájával. A pipa tüzétől meggyuladt az ágynemű, majd a szoba butorzata is. Buntyer később felébredt és kimenekült a szobából az ablakon keresztül, de oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy csakhamar meghalt. Inánd községben Filip János földmives összeveszett társával, Mihuc Jánossal. Mihuc közben kést rántott és fölívágta Filip hasát. Filip meghalt. A gyilkost letartóztatták. Városkolozs községben Brindás Mihályné 40 éves oláh asszony az éjjel betört Bernát Simon korcsmároshoz. A korcsmáros a zajra felébredve, hotot vett magához és kiment a sötétbe, hogy a zaj okát megtudja. Alig lépett ki, a sötétségben az asszony rátámadt és egy nagy késsel fejbeszúrta. Bernát és felesége segélykiáltásaira a szomszédok segítségére siettek, mire a betörő elmenekült, azonban délután a csendőrség letartóztatta.

— **Öngyilkos ügyvédjelölt.** Kisvárdáról táviratozzák: Taub Adolf ügyvédjelölt ma délelőtt édesanyja lakásán fejbeltette magát. Mire az anyja és a házbéliek behozták a szobába, meghalt. Hozzártatózói nem tudják, hogy végzetes tettét miért követte el. Komoly, szolid fiatalember volt és rendezett anyagi viszonyok között élt. Öngyilkossága az egész városban nagy részvétet keltett.

— **Budapesti Nagy Áruház.** A főváros egyik legjobb s legmegbízhatóbb beszerzési forrása a Budapesti Nagy Áruház Király-utca 88. szám alatt, e cég minden divatcikket, szőnyeget, fehérműt, stb. a legutányosabbban és a legkölnyebb ártatási módokat mellett bocsátja rendelkezésre a közönségnek. Szolid üzleti vállalkozás a Budapesti Nagy Áruház és így a közelgő karácsonyi ünnepek alkalmával ajánljuk e céget a bevásárló közönség figyelmébe.

— **Házasság.** Dr. Fenyő Árpád ügyvéd, tb. tiszti alügyész, Abaujtona vármegyei törvényhatósági bizottságának tagja, Kassa, eljegyezte Grossmann Hout, Grossmann Dávid és neje leányát Miskolcra.

— **Kiss Zsigmond halála.** Nemes Kiss Zsigmond királyi tanácsos, a szentesi ügyvédi kör és a 48-as honvédegylet elnöke, a csongrádmezei törvényhatósági bizottság tagja, a városi képviselő-testület tagja, a szentesi református egyház főgondnoka és presbitere, a szentesi iskolaszék és az állami iskolai gondnokság, valamint a szentesi első Takarékpénztár és Központi Takarékpénztár elnöke ma reggel nyolcvankét éves korában Szentesen meghalt. Az elhunyt a város egyik tisztelendő álló polgára volt. Élen szerepet vitt a város közéletében. Egészen fiatalon a nemzet szabadságharcában vett részt. Közlegényből hamar altiszt, majd hadnagy lett. Pilon minőségben érte a világi fegyverletét. 1849-ben teljesen visszavonult, csak az alkotmány visszaállítása után vett részt a közéletben. Az elhunytat nagy számú rokonság gyászolja, temetése holnap délelőtt lesz.

— **A kicsapott diák váltói.** A szabadkai szerb takarékpénztár tegnap megvitatott egy 400 koronás váltót, amelyen Zsuba Kornél és Zacsó Alajos rajztanárok, valamint Sztancsics József dugszadgai szabadkai földbirtokos szerepeltek aláíróként. Az illetők a váltó megtekintése után kijelentették, hogy aláírásuk hamis. Erre a pénztintézet átvizsgálván a tárczájában levő váltókat, még egy 300 koronás váltót talált, melyen hasonlóképpen ugyanaz a három hamis aláírás volt. A két hamis váltót egy 17 éves szabadkai fiu írta alá augusztus 15-én. Ezt a fiut két hónappal ezelőtt bicikliklopáson érték és mert a nyomozás során egész bűnlajstrom derült ki róla, letartóztatták. Most a javítóintézetben van. Ez a fiu körülbelül másfél évvel ezelőtt a szabadkai katolikus körben hamisan kártvált, miért annak idején a gimnáziumból kizárták. Azóta egyik apró szélhámosságot a másik után követte el, míg végül a bicikliklopásért letartóztatták. Most, hogy a váltócsalásnak híre ment, a többi pénztintézetek is átvizgálták váltótárczáikat és a szabadkai leszámítóló bankban is találtak egy 200 koronás váltót, melyet ugyanez a fiu helyezett ott el szeptemberben. Állítólag más szabadkai bankok is érdekelve vannak a züllött fiu által kiállított hamis váltók ügyében.

— **A kolera.** A belügyminisztérium közegészségügyi osztálya azt közli, hogy ma Zentáról és a jásznagykunszolnokmegyei Kunszentmártonból is az ugyane megyebeli Szelevény-községhez tartozó Istvánháza pusztáról egy-egy koleragyanus megbetegedést jelentettek.

— **Letartóztatott pénzhamisító.** Temesvárról jelentik: Az ottani rendőrség az orsovai határrendőrség megkeresésére ma letartóztatta Zlatna János némezői lakost, akit a határrendőrség már régebben hamis pénzgártással gyanúsított. Megmotozásakor 4400 korona jó pénzt és néhány darab román bankot találtak nála. Zlatnát a további intézkedésig őrizet alá vették.

— **A szégyen elől a halálba.** Tegnap este a Kertész-utca 37-ik számú házban észrevették, hogy Litni Gyula tizenöt éves szabótanoncz egy szőnyeget akar ellopni. A fiu elmenekült, a házbéliek azonban üldözőbe vették. Amikor utolérték, Litni Gyula kést rántott elő és oldalba szurta magát. A mentők a Rókus-kórházba szállították.

— **Elfogott katonaszökevény.** Tegnap este a Király-utczában Wallenstein Ödön huszonöt éves lörkereskedősgéd kikapta Weisz Adolf pénzbeszedő feleségének a kezéből a ridikült és futásnak eredt. A járőrelők elfogták, átadták a rendőrségnek, ahol megállapították, hogy katonaszökevény. A rendőrség átadta a katonai hatóságnak.

— **Megmérgezett közhuszár.** Békéscsabai jelentés szerint Frest nevű közhuszár ma gyanus tünetek között a békéscsabai kórházban meghalt. A boncolás mérgezést állapított meg. A mérget (ziankálit) süteményben adták be a közkatonának, állítólag szeretője, aki után a csendőrség kutat.

— **Karácsonyfavásár a fővárosban.** A székesfőváros vásárcsarnokaiban, a nyílt piacokon, valamint a Dunaparton megkezdődött a karácsonyi ünnepek alkalmából szokásos karácsonyfavásár. Egyes helyeken valóságos ligeteket rendeztek be a tömörkedő kisebb és nagyobb fenyőfából. A hatóság emberei szigorúan ellenőrzik, hogy a piacra szállított fenyők olyan területről valók legyenek, ahol az erdőtervény értelmében a fiatal fák irtása még van engedély.

— **Leöntötte a kedvesét vitriollal.** Ma reggel a Szabolcs-utca 30. számú házban Koleszti Zsuzsanna 30 éves család vitriollal leöntötte a kedvesét, Szabó István 27 éves napszámot, akit súlyos sebével a Rókus-kórházba vittek.

— **Tűz a Dohány-utczában.** A Dohány-utca 75. szám alatt levő Baleset- és Munkásbiztosító Pénztár irodahelyiségében tulfűtés miatt a harmadik emeleten három gerenda meggyuladt. A lakók ijedten menekültek a tűzilárma hallatára a házból, de néhányan, a bátrabbak, behatoltak az irodahelyiségekbe s a kezdődő veszedelmet még mielőtt a tűzoltóság megérkezett, elfojtották. A tűzoltóságra már csak az a feladat várt, hogy a menyézetet alátámasztsák, mert a gerendakelégése folytán a fal omladozni kezdett.

— **A házaló meséje.** Müller József házaló ma reggel megjelent a főkapitányságon és a következő különös mesével állt elő: Az éjszaka a Bem-utca 10. számú ház egyik lakásában aludt. Három óra tájban arra ébredt, hogy az udvar felőli ablakon, amely be van törve, egy kéz nyult be és az ablak mellett egy széken levő mellényből kihuzta pénztárczáját, amelyben hatszázhetven korona volt. A mikor ezt látta, felugrott és az ablakon át a tolvaj után rohant, de a folyosón egy másik férfi torkonragadta. Müller revolvért rántott elő, mire támadója elszaladt és ő kétszer utána lött.

— **Jaj meglőttek!** kiáltott a rabló. A házbéli felriadtak, de bár az egész környéket felkutatatták, a tolvajokat nem találták meg. A furcsa feljelentés dolgában a rendőrség megindította a nyomozást.

— **Merénylet, vagy gyermekesiny.** Bécsből táviratozzák: Eleonora bolgár királyné ma este Bécsbe érkezett. A királyné vonatának utközben kellemetlen kalandja akadt Magyarország területén. Mikor a vonat néhány száz méterrel elhagyta a győri pályaudvart, egy kő repült be a szalonkocsi ablakán, amely összetört. A királyné észrevette az incidens, de szerencsére távolabb állott a bezúzott ablaktól s így semmi baja sem történt. Azt hiszik, gyerekesinyről van szó.

— **A protestáns országos árvaházban** december 24-én délután négy órakor tartják meg a karácsonyfa-ünnepeket az intézet száz árvája részére. Az emberbarátokat szívesen látja a választmány. Az árvák részére bármiféle adományt köszönettel fogadnak és azokat kéri az árvaházba (VII., Szégyényház-tér 1.) küldeni.

— **Anyagilkosság.** Szegeden Nagy Rozália, 60 éves magánzónót ma reggel Rigó-utczai lakásán véres sebekkel, holtan találták. A nyomozás eddigi adatai alapján is biztosra veszi a rendőrség, hogy fia ölte meg az öregasszonyt. A fiu, aki részeges, züllött ember, konkul tagad.

— **Gyermekgyilkos apa.** A Debreczennel szomszédos Hajdusámszonban rémes családi dráma játszódott le. Dalmi Sándor sámsoni lakos összeveszett a feleségével, dühében ütlegelni kezdte az asszonyt majd egy nagy konyhakést kapott fel, hogy azzal leszúrja a feleségét. A legválságosabb pillanatban a szobába lépett Dalmi János, a civakodó házaspár fia, aki átlátván a helyzetet, anyjának segítségére sietett. A feldühödött apa erre a kezében lévő késsel fiára rontott és őt összevissza szurkálta. A fiu állapota reménytelen. A haldoklót kihallgatta a rendőrség. Dalmi János kijelentette a rendőrség közegei előtt, hogy brutális atyja megbüntetését nem kívánja.

— **Halálos benzinrobbanás.** Saargemundból jelentik: Tegnap délután egy vaskereskedő házban óriási benzinrobbanás volt. A ház leégett. Az üzletvezető, egy inas és két vevő eltűnt és valószínűleg a romok alatt van. A tulajdonost elfogták, mert a megengedettnél nagyobb benzinmennyiséget tartott az üzletben.

— **Elfogott késelő.** A rendőrség letartóztatta Benedek Ferdinánd 19 éves géplakatost, aki hétfőn éjszaka a Királyi Pál- és Söház-utca sarkán összeverekedett egy társasággal és közben Bula Mihály napszámot ug szurta hasba, hogy a szerencsétlen ember a Rókus-kórházban meghalt.

— **Életunt gyárimunkás.** Gergely József tizenkilencéves gyárimunkás a Szabolcs-utca 11. szám alatt lakásán mellbelötte magát. A Rókus-kórházban ápolták.

— **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31. sz.** Színházi és varieté műsor. Kezdeté 8 órakor.

— **Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme.** Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

— **Czím- és reklámtáblákat, nemesi czimereket készít Harsányi László.** Budapest, VII., Hungáriakörút 155. Telefon 170-12.

— **Akinek fájós foga van, vagy bármi okból orvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. Kí. Egt. tanár, a műtőfogászat és műfogászat szakorvosának Fogorvosi Intézetét ajánljuk.** A főváros ezen lezselő intézete Károly-körút 3. sz. alatt lett

legújában áthelyezve, egyenesen e célra átalakított, a legkittünb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalomtalan kezelését. A nm. v. közokt. miniszter is előmerő leiratával tüntette ki a maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetestől meg nem különböztethető műfogóplasztik eszközöket, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetes, hogy minden művelet dr. Batizfalvynak, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, miért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

— **Kvász András szerencsége.** Kvász Andrásnak, az ismert nevű magyar aviatikusnak bizony kevés a szerencsége. A repüléseivel hiába remekelt többször is, az anyagiakkal nem tud zöldágra vergődni. Most legújában is Békéscsabán mi történt vele? Békéscsaba község képviselőtestülete ma tárgyalta Kvász aviatikus kérvényét, melyben támogatást kér vállalata számára. A tanács ezer koronát javasolt kiutalványozni Kvász részére, azonban a parasztpárt a tanács javaslata és Kvász kérelme ellen foglalt állást és szótöbbséggel lezavazta a tanács javaslatát. A parasztpárt azért foglalt állást a segítséggel szemben, mert az urak ellenezték, hogy Achim András képét a közgyűlési teremben kifüggeszszék.

— **Repülés a halálba.** Lautheume hadnagy, francia katonai aviatikus halálos lezuhanásról Párisból még a következő megható részleteket jelentik: A fiatal hadnagy tegnapelőtt táviratozott Melunbe sógorának, aki ott gyalogos százados és két nővérének, hogy várják őt a katonai gyakorlóterén délelőtt 11 óra tájban, repülőgépen fog jönni, hogy meglátogassa őket. Reggel 7 órakor szállott föl Lautheume az étampesi repülőterén egysiku aeroplánján. Ugyanekkor két társa is vállalkozott erre az utra. Megállapodtak, hogy versenyczni fog a három repülőgép, melyik teszi meg leghamarább az utat Melunig. Lautheume ékezett be elsőnek. Két társát messze elhagyta. A meluni gyakorlótér fölött körülbelül harmadfélszáz méter magasságban szállott el, kikereste azt a helyet, ahol sógorának és két hugának megállapodás szerint öt várniook kellett, a gyakorlótér déli sarkán s csakugyan pontosan ott voltak. A fiatal hadnagy siklórepüléssel ereszkedett le. Alig lehetett magasabban ötven méternél, mikor az aeroplán felbillent, lezuhant és közvetlenül a kapitány és a két nő előtt a földre furódott. A darabokra törött repülőgép nehéz benzintartója melyen belenyomta a fölzott talajba a szerencsétlen hadnagyot. A térségen katonák gyakorlatoztak s így hamarosan kéznél volt a segítség. Sokan rohantak oda, kiemelték Lautheume-ot, de már késő volt, az aviatikus meghalt. Két huga és sógora sirva borult az összeroncolt holttestre. Egy katonatiszt levette koponyát s betakarta vele a tetemet. Ugyanakkor jelent meg a gyakorlótér fölött a másik két repülőgép. Simán ereszkedtek a földre és a két aviatikus versenyző meghatottan vetett utolsó tekintetet Lautheumra, aki megelőzte őket s első lett a — halálban.

— **Karácsonyi repülőversenyek.** Párisi jelentés szerint Toulonban a karácsonyi ünnepek alatt repülő-hét lesz. Delcassé tengerészeti miniszter a maga részéről 1500 frankot küldött a verseny rendezőbizottságának, hogy azt a kiosztandó díjakhoz csatolják.

— **Magyar pilótakisasszony.** Bécsujhelyről telefonálják nekünk. Steinschneider Lily budapesti urileány, aki szüleinek akarata ellenére az itteni pilótaiskolába iratkozott, ma megszerzte a repülőigazolványt. Mintegy 20 méternyi magasságban 500 és 1000 méternyi távolságot repült be egyedül Etrich monoplánon. Steinschneider kisasszony az első nő, aki Ausztriában pilóta oklevélhez jutott.

— **Egy aviatikus temetése.** Franciaországban Loder aviatikus hadnagy még májusban zuhant le repülőgépével és héthónapi kínos szenvedés után hunyt el a napokban. Párisi jelentés szerint tegnap temették el és a végtisztességen Roues tábornok, a katonai repülőosztály parancsnoka megjelent és a repülőtelep minden aviatikus tisztje ott volt.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Opera. Swaerdström Walborg asszony ma este ismét megjelent az Opera színpadán és az ő sokat hallott, de mindenesetre igen érdekes Mignon-ját alakította. Ez kétségkívül nagyon jó szerepe ennek a szimpatikus és kedves művésznőnek, aki maga a tökéletes finomság és akinek minden mozdulata csupa stíl és nemes érzés. Ezek a jó tulajdonságok főképpen a játékra és az énekre vonatkoznak. Nekünk az organuma sohasem volt szimpatikus, mert úgy érezzük, hogy a tartalma üres, kongó és nem egészséges. Tiszta középregiszter, ez az ereje az organumnak, a magasságban azonban mindjobban veszít fényéből és már a g-je megtörik. A közönség szereti Swaerdström asszonyt és szívesen veszi, ha egyszer-mászor leadja nálunk névjegyét. Ma ismét magyar szöveggel énekelte szerepét, ami egyrészt igen nagy figyelem közönségünk iránt, másrészt azonban az idegenszerű kiejtés folytán erősen redukálja a művészi élvezetet. Swaerdström asszony a saját anyanyelvén énekelve tudja a legtökéletesebb illúziót kelteni és az ő magyar szövegkiejtése nem fokozhatja ezt, sőt az idegenszerű akcentus csak árt a szerep művészi tökéletességének. A többi szereplők közül B. Sándor Erzsé asszony mesteri briliáns Philine-je emelkedik ki. Minden koloratúr szerepe valóságos tűzijátéka énektechnikai virtuozitásának. Arányi Meister Vilmosa csupa izlés és nemes páthosz. Ugyanezt mondhatjuk Szemere Lothariójáról, aki érczes és érzéstelt baritonját ebben a szerepben mindig sok sikerrel érvényesítheti.

(*) A „Sárga lilium“ századszor. A közönség ma este tüntető szeretettel századszor tapsolt a kitünőt irónak, Bíró Lajosnak, akinek „Sárga lilium“ a ma érte meg a Magyar Színházban századik előadását. Ritka jubileum ez Magyarországon magyar színpadi irónak és ezt a ritka szép eseményt érezték ma a közönség és a színészek is, a színészek — csaknem valamennyien az első előadás szereplői — kifogástalanul játszottak, a közönség pedig az első felvonás végén lelkesedve hívta a szerzőt, aki helyett a színház igazgatója köszönt meg az ovációt.

(*) Hangverseny. Az elismert, hozzánk évenként visszatérő nagy hírű külföldi művészeket kivül ritkán vetődik el olyan debutáns, aki meglepjen és elragadjon bennünket. Ma este akadt egy ilyen kivétel, Hoehn Alfréd, egy fiatal berlini zongoraművész, a múlt évi Rubinstein-díj nyertese játszott a Royalban. Elsőrangú technikájú virtuóz, aki emellett igazán megértő, komoly, tudatos nagy művész is. Előadásában nem csak a briliáns külső effektusokra törekszik, aminek elérése egyébként nem is kerül fáradságába, mert nobilis játékán alig érezhetők a legnagyobb technikai nehézségek, de előadása mély zeneisége, egyéni — bár néhol túlságba vitt egyéni — felfogása, komoly elmélyedésére vall. Kiváló tulajdonságai legjobban műsorának első számában, Schumann Toccatájában és szimfonikus etűdjében érvényesültek. Beethoven appassionatáját, de különösen Chopin darabjait idegenszerű, forszírozottan individuális felfogással játszotta, a ritmus és a tempo kissé erősen önkényes volt. Elvitathatatlan nagy művészete diadalmos erővel kapta meg a közönséget, mely zajos ovációkban részesítette és a hangverseny végén, a művész minden szabaddokozása ellenére is ráadás csikart ki: Chopin rövid gesz-dur etűdjét hallhatta még gondos, bravuros előadásban. (—na.)

(*) Előadás a hírlapírói nyugdíjintézet javára. A nemzeti Színház ma este Gaál József régi énekes bohózatát „A peleskei nótárius“t ujtotta fel. Az előadásnak két nagy érdekessége volt: Blaha Lujza fellépte s az a dialógus, amelyvel Molnár Ferenc az egykori népszerű színdarabot kibővítette. — Blaha Lujza megjelenése a színpadon valóságos örömmámorral töltötte el a közönséget s visszaidézte azoknak az elmúlt diadalmos estéknek emlékeit, mikor a művésznő még ugyaszólván mindennap megjelent a közönség előtt. A második kép, amelynek keretében a művésznő a hortobágyi esárdásné szerepét alakította az előadás fénypontjává nőtte ki magát. — A közönség tapsa perczeke megöbontotta az előadás menetét s az ünneplés, amelyben Blahánét részesítették,

nem akart megszűnni a függöny legrövidebb után sem. A X-ik képen újabb szenzáció lépett meg a hallgatóságot: Molnár Ferenc ötletes dialógusa, amelynek sikere nem homályosodott el a művésznő sikere mellett. Az előadás zsfelől megteelt nézőtér előtt folyt le s az ünnepléstől bőven kijutott a darab többi szereplőjének is, akik közül Horváthot, Rózsahegyit, Jászay Marit és Pethost említettük fel. Az előadást a színház igazgatósága a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete javára rendezte s a színültig megtelt nézőtér szép jövedelemre engedett következtetni.

(*) Az Operaházban holnap, pénteken Puccini „Bohémélet“je kerül színre a következő szereposztásban: Mimi—Szamosi Elza, Musette—Hajdu Ilona. Rodolphe—Környei, Marcel—Takáts, Schanard—Dálnoki dr., Colline—Kornai, Alcindor—Ney, Benoit—Hegedüs. A dalmú után a „Havas Gyopár“ című balletet adják. Mindkét darabot Szikla Adolf karmester vezényli. — Szombaton Beethoven születési napjának évfordulóján a „Fidelio“t adatja elő az Operaház, ez alkalommal új rendezésben és részben új szereposztással. Új szereplő lesz Haselbeck Olga a címszerepben, Ney Bernát mint miniszter és Jéri Jenő mint Jaquino. A zenei betanítást és a színpadi rendezés munkáját is Balling Mihály főkarnagy végezte. E repriz alkalmára a darabhoz új díszletek és új jelmezek készültek Kemendy Jenő szcenikai főfelügyelő és Ujváru Ignác tanár festő tervei szerint.

(*) Ellopták a partitúrát. Szegedről táviratozzák: Tegnap este a városi színházban éppen megakarták kezdeni a „Kis herceg“ című darab előadását, amikor Müller Mátyás karmester észrevette, hogy eltűnt a partitúra. A karmester nem jött zavarba, zenekönyv nélkül végezte a dirigálást. Úgy látszik, valaki boszúból lopta el a partitúrát, hogy az előadást megzavarja. Megindították a nyomozást.

(*) Két előadás. A Vígsházban holnapután, szombaton, két előadás lesz. Este a Sunarunt, Freksa és Hollander dallamos zenés komédiáját ismétlik, amelynek minden eddigi előadására egészen megtelt a nézőtér. Délután gyermekelőadás lesz, még pétegi premiór, amennyiben először kerül színre a Jancsi király, Komor Gyula vídám látványossága, amely arra van hivatva, hogy különösen a karácsonyi vakációban kellemes délutánokat szerezzen a kicsinyeknek és az őket kísérő felnőtteknek. Holnap, pénteken, a Nincs tovább! Földes Imre nagyhatású színműve van műsoron.

(*) A Kernstock-kiállítás bezárása. Kernstock Károlynak a Művészklubban rendezett nagysikerű retrospektív kiállítása még csak e héten áll a közönség rendelkezésére. A Művészklub igazgatósága ugyan tekintettel a kiállítás rendkívüli sikerére, úgy tervezte, hogy a kiállítást december végéig nyitva tartja, azonban az amatőrök legnagyobb része, akik a tulajdonukban levő Kernstock-képeket a kiállításra szívességből átengedték, ezt csak az alatt a feltétel alatt tették, hogy képeiket a karácsonyi ünnepekre visszabocsájtják. A kiállítás ennek folytán e hó 16-án, szombaton délután 3 órakor bezárul. A Művészklub legközelebbi kiállítása a „Neukunst Wien“ név alatt ismert bécsi művészcsoport munkáiból fog állani, amely azokat a modern bécsi művészi törekvéseket fogja demonstrálni, amelyek a Cézanne utáni postimpressionizmus jegyében fogantak. A kiállítás résztvevői közül ezideig még egyetlenegy művész sem szerepelt műveivel Budapesten. A bécsi művészek kiállítása az eddigi diszpozíciók szerint január első hetében fog megnyitni s addig a jövő hét folyamán karácsonyi és újévi vásárt rendez a Kristófféri termeiben a Művészklub, az egyesület művésztagjainak alapítványi képeiből.

(*) A Nemzeti Zenede hangversenye. A Nemzeti Zenede igazgatósága december 15-én, pénteken este fél 8 órakor a Vigadó kistermében hangversenyt rendez, melynek gazdag műsorában Rennebaum Ágost, Tomka István, Csiky János, Baré Emil, Góbbi Lajos és Aggházy Károly tanárok növendékei tesznek képességeikről tanúságot.

(*) Magyarok Berlinben. Mint Berlinből értesülünk, Telmányi Emil, a fiatal magyar hegedűművész hétfőn önálló hangverseny keretében hódította meg kényes izlésű publikumát, mely már az első filharmoniai hangversenyben megismerkedett kiváló képességeivel. A sikereiben gazdag hangversenyről a „Berliner Tageblatt“ a következőket írja: Telmányi Emil tökéletes technikai készséggel és sok temperamentummal juttatta hangszerének meleg tónusát érvényre, Zsigmondy Gáborral együtt, aki néhány magánzammal is nagy sikert aratott. Radnai Miklós szonátáját kéziratból játszották. A kompozíció friss invenciójú és stilusos formájú izléses munka, három pregnans tétele tele

van harmonikus elevenséggel és eredeti, ha nem is túlságosan mélyen járó gondolattal. Radnai szerzeményei közül egyébként — mint értesülünk — még néhány fog az idén bemutatóra kerülni Berlinben és Németország egyéb városaiban. Egy trióját, ugyancsak kéziratból, a három fiatal magyar művészből (Telmányi Emil, Csuka Béla és Zsigmondy Gábor) alakult „Magyar trió“ fogja előadni.

(*) Délutáni előadás a Népeperában. A Népepera első délutáni előadása vasárnap, e hó 17-én lesz. A „Mignon“ kerül színre, a pénteki bemutató szereplőivel, de ezuttal mérsékelt helyárakkal, a legdrágább jegy ára 2 korona.

(*) Hock-esték az Urániában. Az Uránia M. Tud. Színházban a jövő héten, karácsony hetében, Hock János „A Megváltó“ című gyönyörű darabja teljesen új átdolgozásban, művészi mozgókép-fényképekkel kerül bemutatásra. A Hock-esték iránt a közönség minden rétegében óriási érdeklődés mutatkozik. A darabot az egész hét folyamán az illusztris szerző maga olvassa fel.

(*) Filharmoniai hangverseny. A december 20-iki IV-ik filharmoniai hangversenyen előadják Mendelssohn „Szentivánéji álom“ nyitányát és Beethoven VII. szimfóniáját (A-dur). Soomer Walter kamaracénes közreműködésével előadásra kerül a nagy ária Wagner „Bolygó hollandijá“ból és Wotan bucsuja és a Tűzvarázs a „Walkü“ből. A tiszta jövedelem a filharmoniai özveggyel való alapot illeti.

(*) Gerhardt Gusztáv síremlékének leleplezése. Gerhardt Gusztávnak, az európai hírű műgyűjtőnek síremlékét ma délelőtt leleplezték le a Kerepesi-temető árkados sírboltjai között. A Mátra-Körösvideki Egyesült és a vele kezelt helyi érdekű vasutak nyugdíjintézete állította a síremléket néhai megalapítójának és a leleplezés ünnepélyén Gerhardt Gusztávnak igen sok tisztelője és barátja jelent meg. Többek között Josipovich Géza, gróf Batthyány Lajos, Molnár Viktor titkos tanácsosok, Eckensberger tábornok, Sándor János volt államtitkár, Képesy Árpád, Gyöngyössi János, Papp Árpád, Barvits Albin miniszteri tanácsosok, Szivák Imre udvari tanácsos, Radics Jenő, az Iparművészeti Múzeum igazgatója, Terrey Gábor, a Szépművészeti Múzeum osztályigazgatója; a Kassa-oderbergi vasutat dr. Hollán Miklós főfelügyelő, a Győr-sopron-ebenfurti vasutat Fábán Henrik igazgató képviselte. Dr. Bedő Albert nyugalmazott államtitkár, a nyugdíjgyűjtő elnöke költői szárnyalás beszédben avatta fel a síremléket, melyet Haich Károly ügyvezető igazgató az elhunyt érdemeinek kiemelésével a családnak átadott. A család köszönetét dr. Palugyay Móricz országgyűlési képviselő tolmácsolta. A síremlék Ligeti Miklós szobrászművész munkája, egy darab hatalmas fekete svéd gránitból készült, amelybe felül Gerhardt Gusztáv ezüstből készült portrajta illesztődik, alul pedig ugyancsak tőmör ezüstből egy rózskoszorú, amelynek egyik szalagján ez a felírás áll: „Gerhardt-család“, a másikon a család címere látható.

(*) Hangverseny vidéken. Az Egri Dalkörnek sikereiben gazdag estéje volt szombaton. Eseményszámba menő volt az estély, aminőhöz hasonló sikerű — mint az „Egri Ujság“ írja — régen nem zallott le a városi színház falai között. Növelte az est jelentőségét ifj. Odry Lehel jeles művészenek, Karácsonyi István zongoraművész és a Diósgyőr-vasgyári Tisztviselők Dal- és Műkedvelő Egyletének vendégszereplése. Az Egri Dalkör éneke nyitotta meg az estélyt. Azután a diósgyőriek vonósnégyese gyönyörű precizitással szonátákat adott elő, majd ifj. Odry Lehel énekelte Buttykay, Siposs, Major, Vavrincez és Hubay dalait. Hatalmas, szép, meleg baritonja, énektudása elragadta a közönséget. A zongorakíséretet Karácsonyi István mesterien látta el. A Diósgyőri Dalegyesület énekszámai pompásan voltak összehangolva s nagy hatást értek el. Természetesen az országos hírű Egri Dalkör együttese szintén kivette részét a lelkes ovációkból.

(*) Hangversenyek. A Harmonia hangversenyei: A Wiener Tonkünstler Orchester január 4-én és 5-én nagyszabású zenekari hangversenyt rendez a Vigadó összes termeiben, Nedbal Oszkár vezetésével. Az első hangversenyen D'Albert Eugen zongoraművész, a második estélyen Manen Jean zongoraművész működik közre. A két nagyszabású estélyre jegyek 3—15 koronáig kaphatók. — Sauer Emil január hó 11-én tartja zongorahangversenyét a Vigadóban. Jegyek 3—10 K-ig. — Casals Pablo 2-ik szólóestélyét január 16-án tartja a Vigadóban. Jegyek 3—12 koronáig.

(*) A Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre Royal-szállóbeli klubhelyiségében dr. Pécsi Albert nagyon érdekes ismeretterjesztő előadást tartott a földregésről, nagyszámu hallgatóság előtt vetített képpel. Megnyitották az egyesület művészeti és iparművészeti kiállítását. Ha mennyi-

ségre nézve nem is vetekedhetik más nagyobb szabású kiállításokkal, de minőség tekintetében nagyon megállja a helyét, mert minden egyes darab megtekintésreméltó, sőt megvételre érdemes. Csupa jóhangzású nevekkel találkozunk. Kiállítottak: Komáromi Kacsa Eudréne, Ferenczi Magda, Tomasek Emma, Ritók Margit, Szontagh nővérek, Vecseyné Kiss Ilus, Vámosyné Eleőd Karola, stb. — A jövő kedden, e hó 19-én, délután hat órákor az egyesület zeneestélyt rendez, amelyen közreműködnek: F. Szörényi Bella énekekkel, Asbóth Oskárné Ferenczi Sára dr. felolvasással és Delmár Dezső zongorával. Rendező Kuliffay Izabella. Vendégeket szívesen látnak.

(*) A Kis kávéház. A Magyar Színház legközelebbi újdonsága *Tristan* Bernard vigjátéka, a „Le petit Café” lesz, amelyet *Heltai Jenő* a „Kis kávéház” czímen fordított magyarra. A darabot, amely Párisban az idei évad legnagyobb sikere, *Vajda László* rendezte és a főszerepeket benne *Z. Molnár, Vágó, Huszár, Kertész, Réthely, Kardos, T. Forrai Róza* és *Haraszthy Miczi* játszzák. — Holnap, pénteken és vasárnap este *Liptay Imre* kiváló vigjátéka a „Rossz pénz nem vész el” van műsoron, szombaton pedig *Hevesi Sándor* családi komédiáját, az „Apja fiát” adják, míg vasárnap délután *Tolsztoj* nagyhatású darabja, az „Élő halott” kerül először színe mérsékelt helyarákkal.

(*) Mikor az új bor forr... Ez a czime annak a pompás háromfelvonásos vigjátéknak, melyet a „Kamarajáték”-Társulat vasárnap este 6 órákor fog bemutatni a Várszínházban. A komoly és súlyos problémákat feldolgozó nagy norvég *Björnsonnak* ez az egyetlen vigjátéka. A vasárnapi bemutatón a „Kamarajáték” ugrynevezett „fehér estjeihez” tartozik. Az előadás *Feld Irén*nel az élén a Kamarajáték esküszereplő részét vesz. Jegyek válthatók Bárd testvérek jegyirodájában, Lohr-féle virágüzletben Fő-utca 1. és a Várszínház pénztáránál.

(*) A fogoly. Párisból jelentik, hogy a *Revue Française* legközelebb *Francois Coppée*nak egy ismeretlen művét fogja közölni, amelynek létezéséről eddig senki sem tudott. A posthuma mű egy verses dráma amelynek „A fogoly” a czime. Cselekvénye a 18. században játszódik és hősnője *XV. Lajos* egyik kegyencnője, akit *Coppée* jószágos, tiszta jelleműnek rajzol. *Coppée* a darabnak kétharmadrészét írta és azonkívül elkészítette a teljes szcenáriúrót. A darab hiányzó részét *Jean Monval*, *Coppée* unokája írta, aki legközelebb valamelyik párisi színházban színe is hozatja.

(*) Városligeti Színház. Pénteken ismét színe kerül a „Nulla ur” című francia kaczagató bohózat *Tolnay Olga* felléptével. A többi főszerepet *Szöllőssy Rózi, Radó Nelly, Körmeny Ilonka, Heltai Olga, továbbá Szüreg, Klenovics, Gábor, Szalay, Fekete, Szabolcs, Kollár és Török* játszzák. Az előadás iránt nagy érdeklődés mutatkozik s máris tömeges előjegyzés történt.

(*) A Műbarátok Köre közgyűlése. Tegnap délután közgyűlést, majd választmányi, végül igazgatótanács ülést tartott a Műbarátok Köre gróf *Festetics Pálné* elnöklésével. A közgyűlésen igazgatóvá dr. *Balás Béla* zalamegyei főispánt választották meg. A választmányi tagokkal tüntették ki. A titkár beszámolt a népies, kulturális előadások czéljaira begyűlt adományokról, amelyeknek összege eléri a 15.000 koronát. Az adakozók közt szerepel *József főherceg* is. A választmányi ülés az igazgató-tanács három tagját választotta meg egyhanguan három évi időtartamra. Megválasztották: *Pejacsevich Katinka* grófnőt, gróf *Károlyi Mihályt* és *Pekár Gyulát*. A választmányi ülés után az igazgató-tanács tartott ülést, mely tárgyalta és megállapította a kör 1912. évi összejevetelének és népies előadásainak műsorát. Zenei előadás négy lesz, melyen közreműködnek: *Dömötör Ilona, Bagotai-Lengyel Ernő*, az Operaház tagjaiól alakult női vokál-kvartett, *Miss Mukle, Hegedüs Ferenc* és *Rózsahegy Kálmán*. Tudományos előadást tartanak: *Kern Aurél, Kövesligethy Radó dr., Lázár Béla dr., Sebestyén Károly dr., Soós Elemér* és *gróf Tisza István*. Az első összejevetel január ötödikén lesz az Iparművészeti Múzeum dísztermében. Tervbe van véve a XIX. század elejéről való *arczképfestőművészet bemutatása* is előképekben.

(*) Az Iparművészeti Múzeum új kincsei. Az Iparművészeti Múzeum kiküldöttei a belvárosi Gerhardt-féle árverésen tudvalevőleg a porcelán, zománc és ötvösipar jobb remekét vásárolták meg. A minap meg Londonban angol butorokkal egészítették ki a múzeum gyűjteményét. Az újabb butoripar az angolok után igazodik. Az angol iparosnak jellegzetes munkáján a legfontosabb szerep jut a vonalak tisztaságának és szépségének, a jó minőségű anyagnak, a tiszta munkának és a tökéletes befejezésnek. Összesen huszonhárom darab butort vásároltak, a XVIII. századtól a XIX. század elejéig terjedő időből. Kettő ezek közül *Satinwood* régi festéssel; nálunk tel-

jesen ismeretlen butorfajta. Mielőtt a tárgyak megérkeznek, a múzeum az összes újonnan vett tárgyakat külön kiállítás keretében fogja bemutatni.

(*) Székács-szobor Orosházán. Orosháza társadalmának vezető férfiai elhatározták, hogy a község egykori nagy szülőfőnök: dr. *Székács József*nek, a nagyevű evangélikus szuperintendensnek, a híres szónoknak és jeles tollu egyházi írónak országos gyűjtés útján összehozandó költségen Orosházán szobrot emelnek.

(*) Az Iparművészeti Társulat sorsolása. Az Iparművészeti Társulat az évenként szokásos karácsonyi sorsolást hétfőn, december 18-án délután négy órákor tartja meg az Iparművészeti Iskola tanácskozó termében. A sorsoláson a Társulat minden tagja részt vesz. A Társulat kiállításain vásárolt az erre kiküldött bizottság külféle iparművészeti tárgyakat, amelyeket most kisorsolnak. Ezek a kisorsolandó tárgyak az Iparművészeti Múzeum földszinti kiállítási csarnokában levő karácsonyi vásárral kapcsolatban külön szekrényben kiállításra kerültek és ott a rendes nyitvatartási időben megtekinthetők.

(*) Leégett színház. Udineből jelentik: Az éjjel tűz ütött ki a Teatre Socialeban s bár a tűzoltóság azonnal az égő színház körül termett, a Teatre Sociale-t nem lehetett megmenteni. A földig leégett. A kár 300.000 líra, amely azonban biztosítás révén megtért. A tűz oka ismeretlen. A leégett színházban most a *Bonini* operette-társulat vendégszerepel, amelynek minden díszlete és jelmeze odaveszett. A színház kára 100.000 líra.

(*) A postások hangversenye. A Budapesti Posta- és Távirat-tisztviselők Ének- és Zeneegyesülete december 16-án a fővárosi vígadóban az alábbi műsorral tartja az évi hangversenyt. 1. Liszt: Hálaének. Előadja az egyesület férfi énekkara. 2. a) *Scarlati-Gobbi H.: Gigue*; b) *Mendelssohn: Scherzo* (op. 1.) két zongorán előadják: *Weiser Erzsike* és *Demény Ilonka*. 3. a) *Bach: Air*; b) *Rameau: Gavotta*. Előadja *Orván Tibor*. 4. *Bach: Zongoraverseny* (D-moll). Előadják: *Rezső Olca, Horváth Emilia* és *Gröber Sári*. 5. a) *Grill: Gordonkahármas* (zenekar kísérettel). Előadják: *Dr. Kacsvinszky Emil, Bónis István* és *Schumann János*.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* Egy akadémikus jubileuma. Ritka jubileumot ül a jövő hét folyamán *Szilády Áron* kiskunhalasi református lelkész, a régi magyar irodalomnak e kiváló művelője. December 20-án lesz ötven éve, hogy *Szilády Áron*, aki most rendes tagja a M. Tud. Akadémiának, levelező tagja lett az Akadémiának. Az Akadémia elnöksége ünnepi üdvözlő irattal fogja megtisztelni a jubiléum tudóst.

* A Kisfaludy Társaság legutóbbi zárt ülésén elhatározta, hogy a jövő évi február 7-iki tagválasztó közgyűlésén két rendes és négy levelező tagsági helyet fog betölteni. A rendes tagsági helyek közül az egyiket íróval (a társaság működési körébe tartozó elméleti vagy történelmi szöveg művelőjével), a másikat pedig költővel tölti be. *Vargha Gyula*, a társaság főtítkára most felhívta a társaság rendes tagjait, hogy a tagsági helyre ajánlottakat legkésőbb az évi december 31-ig nála (II., Bimbó-u. 10. sz.) jelentéské be.

* A M. Tud. Akadémia e hó 18-án, hétfőn délután hat órákor összes ülést tart, amelynek tárgya: *Károlyi Árpád* r. tag emlékbeszéde *Huber Alfonz* osztrák történetirő, az Akadémia volt külső tagja felett. Utána folyó ügyeket intéznek el.

* A Huszadik Század decemberi száma most jelent meg. Tartalma a következő: *Lánczi Jenő: Modern ismeretelméletek és társadalmi áramlatok*. *Fényes Samu: A balmazújvárosi nép inszignáinak okai*. — *Szántó Béla: Budapest lakásdrágaságának és megszüntetésének módjai*. — *Vámos Jenő: Alkalmazotti eugénika*. — *Diener-Páner József: Kernstock Károly retrospektív kiállítása a Művészklubban*. — *Balkányi Béla: Magyar farmer-iskola*. — A füzetet számos kortörténeti jegyzet, könyvismertetés és bírálat zárja be.

* A Magyar Pedagógiai Társaság december 16-án, szombaton délután öt órákor a Magyar Tudományos Akadémia heti ülésében rendes felolvasóülést tart. Tárgysorozat: *Kármán Mór* bemutatja újabb megjelent dolgozatait: 1. *Közoktatásunk multja* (mint a *Közoktatási Tanulmányok* II. része). 2. *A közoktatás egysége és a tanulmányok szervezete*. Alkalmi fejtegetések.

* A Széchenyi-ciklus. A Magyar Tudományi Társaság a Széchenyi-ciklusnak legközelebbi előadását vasárnap, december 17-én délelőtt feltizenegy órákor tartja. *Prohászka Ottokár*,

a tudós székesfehérvári püspök fog nagyérdémi előadást tartani gróf *Széchenyi István* vallás- és köznevelési miniszteréről. A felolvasóülés a Nemzeti Múzeum dísztermében lesz.

* *Kenedi Géza: Száz eset az életből*. Ily czim alatt jelent meg *Kenedi Géza* tollából egy igen czinos kiállítású kötetbe foglalva száz, tulajdonképpen vidám és humoros történetke. Az író könyvedén, szinte bizalmas és barátságos módon beszél el az életből vett emez apró történetkeket. Hogy írva és nem mondva vannak, alig venni rajtuk észre. Minden egyes darabja igénytelenül és mégis meleg közvetlenséggel szól az olvasóhoz, rendesen valamely behelző, fecsegőszerű bevezetéssel, amikor azonban az élet ismerete és a gondolkodó elme együtt dolgozik. A jelenkori élet ragadja meg, s egyes eseteibe beleviszi egész magyar lelkét. Olykor gunyólik is, de sohasem enged, hogy írásainak ez a vonása a humoros elfogást elnyomja. Innen van az, hogy minden életkorban és mindenki szívesen olvassa s úgy érzi, mintha az író vele intim beszélgetést folytatott volna. A száz eset a szerző hasonló műveinek a javából van kiválogatva és szinte nincs a mindennapi életnek egyetlen mozzanata sem, amire nem tud valami kedveset és jellemzőt megemlíteni. Szinte azt lehet mondani, hogy a kötet tartalma nemcsak irodalmi értékénél fogva becses, de a magyar családok fölserdülő tagjaira nézve nevelő értéke és hatása is van. A könyv az Athenaeum czinos kiállításában 232 lapon jelent meg. Ára 4 korona.

* *Mikszáth Kálmán utolsó novellái*. A tavaly elhunyt nagy írónak most jelent meg utolsó könyve: azoknak a novelláinak gyűjteménye, melyek élete utolsó éveiben különböző lapokban elszórva jelentek meg s most kerülnek először könyv alakban az olvasó elé „Töviskes látogatónak” czimmel. Tizenhárom novella van a gyűjteményben és egy regénynek a töredéke. A novella mind valamennyi egy-egy remekműve. *Mikszáth* novella-író geniejének, humorának, megfigyelésének páratlan frissesége, előadásának gazdagsága és hája teljes mértékben érvényesül bennük. Ezekből a novellákból látni, hogy az író igazán erejének teljességében halt meg, utolsó novellái között vannak olyanok, melyek egész munkásságának legislegyava közé sorakoznak s a többi is mind azon a magas művészi színvonalon áll, melyre éppen *Mikszáth* emelte novelláinkat. Meglátszik a novellagyűjteményen az az érdeklődés, melylyel *Mikszáth* utolsó idejében a magyar mult és főleg a Rákóczi-kor felé fordult. A kötet négy darabja van ebből a korból véve, a többi a magyar falusi élet képeit rajzolja azzal az utólrétegetlen varázssal, mely *Mikszáth* műveit feledhetetlenekké teszi. A pompás kötet végén van *Mikszáth* „Az amerikai menvecske” című regényének töredéke. Ez az a híres közjogi regény, melylyel élete legvégén foglalkozott és amelyben bonyolódott közjogi viszonyainkat akarta szemléltetni. Az a töredék, amely a műből elkészült, megmutatja, mekkora veszteség irodalmunkra, hogy ez a sajátos, egészen eredeti koncepciójú regény nem készülhetett el. A könyvet szép, elegáns kiállításban a Franklin-Társulat adta ki; ára 5 korona.

* A kézimunka, mint kereseti forrás. *Gineverné Györy Ilona* kiválóan praktikus könyvet írt az iparművészetnek ama technikáiról, amelyekkel a hölgyek otthonukban minden nagyobb felkészülés nélkül foglalkozhatnak. Nem a divatlapokban ismertettett kézimunkákról van itt szó, hanem művészi értékű s mégis könnyen megtanulható mesterségekéről, amelyeknek közvetlen hasznát láthatják a hölgyek az életben s amelyek keresetforrássá válhatnak. A képekkel bőven díszített könyvben a szerző elejétől végig könnyen megérthető utmutatást ad oly művészi technika gyakorlására, amelyek mindenki azonnal hasznát veheti. Angliában a legjobb családok hölgytagjai is foglalkoznak ilyenekkel, nálunk valóságos gazdasági jelentőségűre váltak, ha a hölgyek a kitűnő könyv utmutatásait követnék. A képekkel tarkított kötet ára füve 4 korona 50 fillér, kötve 6 korona. Kiadja *Singer és Wolfner*.

Mulatságok.

* A Központi Katholikus Kör december 15-én, pénteken este hat órákor saját dísztermében (IV., Molnár-u. 11.) zártkörű fehér kabaretét rendez. Ez alkalommal színe kerül: A két *Emil*, énekes bohózat három felvonásban, írta *Lenz Ferenc*.

* Táncestély. A *Saphir Imre* táncztanár táncintézetének növendékeiből alakult „*Cornelia*” műkedvelő társaság 1911. évi december hó 16-án, a VII., Erzsébet-körút 27. sz. a. 1. emeleti Erzsébet nagy díszteremben a cs. és kir. 6. sz. gyalogezred zenekarának közreműködésével zártkörű táncestet tart.

FŐVÁROS.

(A főváros tanácsának új beosztása. Dr. Bárczy István polgármester ma rendeletet adott ki, amelyben intézkedett a főváros tanácsának új beosztása iránt és az egyes ügyosztályok vezetésével a következő tanácsosokat bízta meg: I. Az I. elnöki ügyosztály vezetésével Buzay Károly tanácsos-főjegyzőt; a II., ut- és csatornaépítési ügyosztály vezetésével Fock Ede tanácsost; a III., városépítési ügyosztály vezetésével dr. Harrer Ferenc tanácsost; a IV., katonai és illetőségi ügyosztály vezetésével Vossits Károly tanácsost; a V., közlekedési ügyosztály vezetésével Rényi Dezso tanácsost; a VI. pénzügyi osztály vezetésével gróf Festetics Géza tanácsost; a VII. közoktatási ügyosztály vezetésével dr. Déry Ferencet; a VIII., közlekedési ügyosztály vezetésével Folkusházy Lajos tanácsost; a IX., közjótékonyági ügyosztály vezetésével Almády Géza tanácsost; a X., közegészségi ügyosztály vezetésével Antal Gyula tanácsost; a XI., közjogi és anyakönyvi ügyosztály vezetésével Piperkovich Bátor tanácsost; a XII., vízvezetési és világítási ügyosztály vezetésével dr. Buzáth János tanácsost; a XIII., építkezési ügyosztály vezetésével Krátky János tanácsost; a XIV., szociálpolitikai és közművelődési ügyosztály vezetésével dr. Wildner Ödön tanácsost; a XV., közgazdasági ügyosztály vezetésével dr. Vita Emil tanácsost és a XVI., városgazdasági ügyosztály vezetésével dr. Márkus Jenő tanácsost bízta meg. Egyben ezt a tizenhat ügyosztályt három csoportba osztotta, amelyek felett az egyes alpolgármesterek intézik a vezetés, és felülvizsgálat dolgát. Az első csoportba tartoznak az I. (elnöki), a IV. (katonai és illetőségi), a VII. (közoktatási), a IX. (közjótékonyági), a XI. (közjogi és anyakönyvi) és XIV. (szociálpolitikai és közművelődési) ügyosztályok. Ezt a csoportot Rózsavölgyi Gyula alpolgármester vezeti. A második csoportba tartozik a VI. (pénzügyi), a VIII. (közlekedési), a X. (közegészségi), a XV. (közgazdasági) és a XVI. (városgazdasági) ügyosztály. Ezt a csoportot dr. Vaszilievits János alpolgármester vezeti. A harmadik csoportba a II. (ut- és csatornaépítési), a III. (városépítési), az V. (közlekedési), a XII. (vízvezetési és világítási) és XIII. (építkezési) ügyosztály tartozik s ennek a csoportnak a vezetésével dr. Bódy Tivadar alpolgármestert bízta meg.

(Áthelyezett végállomás. A Városi Villamos vasut a kérelemmel fordult a főváros tanácsához, hogy a 26. számú Kőbánya—Szabadság-téri relációban a kocsi a Szabadság-téri reláció helyett csak a Klauzál-térig közlekedjenek és onnét induljanak vissza a Kápolnatérig. A főváros tanácsa a vasutársaság kérelméhez hozzájárult.

(A temetői utak javítása. Nyíry Zsigmond, a dunabalparti köztemető igazgatója előterjesztést tett a kerepesi-úti temetőben levő sírboltak előtt elvonuló gyalogjárók kikövezésére. Az erre vonatkozó tervek a mérnöki hivatal már feldolgozta, azokhoz a köztemetői bizottság hozzájárult és a tanács ma tartott ülésében a munkák vállalatba adása céljából az árlejtés kiírását elrendelte.

(Az austerlitz-i hősök emléke. Az 1805. december 5-én vívott austerlitz-i ütközetben elesett osztrák és magyar harcosok emlékének megörökítésére Brünnben bizottság alakult, amely a főváros-hoz magyar nyelven intézett levelében azt kérte, hogy az emlékmű létesítéséhez járuljon hozzá. A főváros tanácsa ma tartott ülésében erre a célra 1000 koronát szavazott meg.

TANÜGY.

Nagyvárad műgyémétet kíván. Nagyvárad város ma tartott törvényhatósági ülésén az egyetem kérdése éles vitát provokált. Adorján Emil indítványt tett, hogy kezdjen a város országos akeziót a műgyémét érdekében, Hoványi Gyula jogakadémiai dékán arra figyelmeztet, hogy jobban ezelt érünk a meglevő akadémia fejlesztésével, amelyre a Pozsonyban felszabadult erőket lehet fordítani. A jogakadémia a pozitív hitet és vallássságot szolgálta évszázadon át Nagyváradon s erre vigyázni kell. Dr. Friedlaender Sámuel ellensz, hogy a város az állam pénzén felekezeti főiskolát létesítsen, jogosulatlan, hogy a jogakadémia magát katolikusnak mondja, felekezeti egyetemet a durgadag főpapok létesítsenek. A város szerinte helyesen tette, hogy nem avatkozott bele az egyetemnek harcába, műgyémétre azonban Nagyváradnál alkalmasabb város nincs. A műgyémétet elvár-

juk a kormánytól. Adorján Emil kifejti, hogy csak műgyémetre lehet kilátásunk. Hoványi Gyula védelmébe veszi az akadémia katolikus jellegét. A közgyűlés azután kimondotta, hogy a műgyémét felállítására országos akeziót indít.

Katholikus tanítók panasza. Gróf Zichy János tavaly egy rendeletet bocsátott ki, hogy állami iskolák tanítói saját egyházi ünnepeiken szabadsgolándók. Mindazon helyeken tehát, hol az oktatás osztályösszevonással megtartható, a tanító a maga egyházi ünnepén az oktatás alól felmenthető. Több helyen az állami iskolai igazgatók nem igen respektálják ezt a rendeletet és a tanítókat kényszeríteni akarják, hogy ünnepnapjaikon is tanítsanak. Mivel a katolikus tanítók panasza, kik vasárnaponként országsszerte ismétőliskolát tanítanak, a tanfelügyelő is elutasította, az illetők most memorandummal készülnek a miniszterhez fordulni, hogy joguknak érvényt szerezzenek.

Nazarénus gyermekek az iskolában. Az alföldi elemi iskolákban gyakori a nazarénus tanuló. Tudvalevő, hogy ezek nem tartoznak egyik bevett vallásfelekezethez sem és így mire eljön a vizsga, nem kapván hittanból osztályzatot, nem léphetnek felsőbb osztályba. Csongrád vármegye közgazgatási bizottsága felírta a vallás- és közoktatásiügyi miniszterhez a visszasság megszüntetésére. Mégis csak szomorú, hogy a hittani kalkuláció miatt éppen a tulságos vallásos nazarénusokat maga az állam teszi mesterségesen analfabétákká.

KÖZIGAZGATÁS.

Jegyző- és tanító-gyermekek internátusa. Hontvármegyében a jegyzők és tanítók közös erővel szövetkeztek egy internátus felállítására. Az 1913. évben Ipolyságon felállítandó főgimnázium mellé közös erővel tanítói és jegyzői internátust állítanak, hogy abban Hontmegye tanító- és jegyzői karának gyermekei közösen neveltsenek. A nemes ügy kezdeményezője Hortobágyi Ágoston kir. segédtanfelügyelő volt, a jegyzői kar érdekeit pedig Droszt Artur ipolysági jegyző szorgalmazta. A minisztérium részéről báró Barkóczy már megjelent Ipolyságon, hogy az építendő főgimnázium helyét megsejmelje s a városi előjárósággal a tárgyalást megkezdje. Ugy a főgimnázium, mint a tanítói és jegyzői internátus felállítása már befejezett dolog s az 1913. tanévben az alsó osztályok már megnyitnak.

Ujpesti polgármester ügye. Pest vármegye közgazgatási bizottsága ma délelőtti tartotta rendszeres havi ülését gróf Ráday Gedeon főispán elnöklésével. A jelentések során tárgyalta a bizottság Ugró Gyula ujpesti polgármester ügyét. Ugró ellen Ujpest város képviselőtestülete tudvalevően fegyelmi eljárást rendelt el és Ugrót fölfüggesztette állásától. Ujpest képviselőtestületének határozata ellen dr. Ugró Gyula és dr. Cserba Dezso a közgazgatási bizottsághoz felebbezték. Ugró felebbezésében azzal védekezik, hogy őt nem lehet fölfüggeszteni, mert nyugdíjazták. A közgazgatási bizottság azonban a felebbezéseket elutasította azzal, hogy Ugrót nem nyugdíjazták, mert Ujpest város novemberben hozott határozata csak arra az esetre folyósítja Ugrónak a nyugdíjat, ha az ellene megindított fegyelmi vizsgálat negatív eredménnyel végződik.

Szentes új városháza. Az új városházának, Szentes város ez idő szerint legszebb középületének építését már teljesen befejezték. A monumentális épületet, melyet 400.000 korona költséggel épített a város közönsége, a tervező építész, Bohn Alajos felülvizsgálta és értesítette a városi tanácsot, hogy az épület immár átadható rendeltetésének. Szentesi jelentés szerint ma költöztek át az új városházába a vármegyház és béreit helyiségekben ideiglenesen elhelyezett hivatalok, valamint a rendőrség és tüzoltóság is.

Kormánysegély a kecskeméti szegényeknek. Kada Elek kecskeméti polgármesterhez Lukács László pénzügyminiszter leiratot intézett, melyben értesíti a város közönségét, hogy a november 21-én tartott minisztertanács a város szegényei számára kétszáz ezer korona azonnali készpénzsegélyt folyósított. A pénz folyósítására a pénzügyminiszter utasította a kecskeméti adóhivatalt, egyben az iránt is intézkedett, hogy a már régebben engedélyezett 1.200.000 korona kamatmentes kölcsönt is fölvehesse a város vezetősége.

Felfüggesztett járási irnok. Szekszárdi jelentés szerint Tolnavármegye alispánja felfüggesztette állásától Ferner Sándor bonyhádi járási irnokot, aki nagyobb összeget sikkasztott el. Fernernek nagyuri passziói voltak, amelyeket szerény fizetéséből nem tudott fedezni és ezért nyult a hivatalos pénzekhez.

Fiume a drágaság ellen. A fumei rappresentationa tegnapi ülésén elhatározta, hogy csak azoknak a mészárosoknak és hústermelőknek ad helyet a vásárcsarnokokban, akik a húst a város által megállapított áron adják el és az árakat kifüggesztett táblára kiírják. A város által a drágaság leküzdésére kiküldött albizottság azt a javaslatot tette a városnak, hogy fogadja el egy konzorciumnak benyújtott ajánlatát, melynek értelmében a halat ötven százalékkal olcsóbban adja, ha a város megfelelő elárúsító helyet bocsát rendelkezésére. A bizottság az ajánlattal kapcsolatban három új halcsarnok építését hozta javaslatba. Ezekkel a javaslatokkal a város legközelebb foglalkozik.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Békeegyesület nagy érdeklődés mellett tartott gyűlést dr. Giesswein Sándor pápai prelátnak, országgyűlési képviselő elnökletével. A gyűlés dr. Kemény Ferenc igazgató indítványára a következő határozatot hozta: A Magyar Békeegyesület megdöbbenéssel vesz tudomást a most folyó háborúról és kijelenti, hogy változatlanul ragaszkodik ahhoz, hogy a nemzetközi konfliktusok nemzetközi bíróság elé terjesztendők. Örömmel vett tudomást arról, hogy a magyar képviselőházban hasonló értelemben történtek felszólalások. A határozatot megküldi az egyesület a berni békeirodának. Harsányi Jenő főtitkár indítványára elhatározta a gyűlés, hogy a békeeszmé, a békemozgalom, továbbá az államok közötti szerződés megismertetése és terjesztése céljából lapot indít az egyesület. A lap programját illetőleg hosszabb vita fejlődött ki. Giesswein Sándor elnök, Ziperovszky Károly alelnök, dr. Halmos István titkár felszólalása után kimondta a gyűlés, hogy a lap főcélja a nagyközönség felvilágosítása lesz arról, hogy nem utópisztikus célokért küzdenek a pacifisták, nem az örökkébe szeméjéről álmodoznak, hanem a választott bíróság elismerését kívánják s így az államok szervezkedését és a nemzetek egymás közötti életét fogják ismertetni. Harsányi Jenő főtitkár, Ziperovszky Károlyné és Rosenberg Augustia választmányi tagok felszólalása után elhatározta a választmány, hogy a nagyobb vidéki városokban fiókegyesületeket szerveznek. E célból a január havában összehívandó rendkívüli közgyűlésen az alapszabályokat megfelelően módosítják. Az egyesület a legközelebbi ismeretterjesztő felolvasó ülését ugyancsak január havában tartja meg.

(—) A Magyar Országos Esperanto Egyesület folyó hó 12-én, dr. Giesswein Sándor orsz. képviselő elnökletével tartott rendkívüli közgyűlése tudomásul vette az alapszabályoknak jóváhagyását. A közgyűlés megerősítette a május 25-iki alakuló közgyűlésen megválasztott tisztikart. Egyhangulag kimondották, hogy augusztus hó elején a Krakóban történő VIII. egyetemese esperanto kongresszust megelőzőleg, Budapesten a külföldi, főleg pedig a balkáni esperantista egyesületek bevonásával magyar országos esperanto kongresszust rendeznek, egyszersmind az egész országban nagyszabású akeziót indítanak.

(—) A Magyar Izs. Kézmű- és Földmívelési Egyület választmánya dr. Kohn Adolf udvari tanácsos elnöklésével tegnap ülést tartott. A napirend előtt kegyekkel emlékeztek meg dr. Weimann Fülöpötől a pesti izs. hitközség elhunyt elnökéről. Ezután a végrehajtó bizottság előterjesztésére 106 új kézművesnövendék felvételét jóváhagyták, továbbá egykori kézművesnövendékek önállósítására kilencz kezdeményezést 3700 korona segítséggel és öt iparossegédnek 100—100 korona ösztöndíjjal szavaztak meg.

(—) A Protestáns Iparosképző Egyesület tagjai részére Raffay Sándor evang. lelkész, theológiai magántanár sorozatos előadást tart hetenkint a szocializmus történetéről. Tegnap este az előadások keretében Mauchs Jenő, a Bethlen Gábor-Kör alelnöke, a görög filozófusoknak a társadalmi kérdésekkel összefüggő eszméit ismertette.

(—) Az Országos Középiskolai Tanáregyesület budapesti köre december hó 15-én délután félhat órakor a tanáregyesület helyiségében ülést tart. Az ülésen tárgyalás alá veszik a folyó ügyeken kívül az érettségi reformját.

(—) A Nemzetközi Munkásbiztosítás Magyarországi Egyesülete e hó 15-én, pénteken délután hat órakor a Lloyd-teremben (V., Mária Valéria-utca 12. szám) felolvasóülést tart, amelyen dr. Fáy Gyula miniszteri osztálytanácsos, az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár igazgatója fog felolvasni „A gazdasági munkások biztosítása a külföldi törvényhozásokban” czímen.

TÖRVÉNYSZÉK:

§ Ünnepi szünet a Kurián. A legfelsőbb bíróság karácsonyi szünete e hó 23-án kezdődik, az új-évi szünet december 28-án és január 8-ig tart. Január 9-én kezdődnek az érdeklődés tárgyalások az összes tanácsokban. Az év megnyitóját teljes ülést a Kuria január 4-én, délelőtt tíz órakor tartja meg.

§ A Magyar Jogászegylet december 16-án (szombaton) este hat órakor az ügyvédi kamara helyiségében (Szemere-utca 10. sz.) teljes ülést tart, melynek tárgya dr. Ágoston Péter előadása: A jogismerés kötelességéről. Az előadást irodalmi bemutatás előzi meg.

§ Sipos Bálint kegyelmi kérvénye. Nagyváradról táviratozzák: Sipos Bálint ügyvédje ma nyújtotta be a nagyváradi törvényszéken a halálraítelt kegyelmi kérvényét. A kérvény abból a szempontból bír érdekességgel, hogy a halálraítelt, ki az esküdtszéki tárgyalás folyamán állandóan tagadott, most beismerésben van. Kegyelmi kérvényében ezeket mondja:

„Megölni segítetttem egy barátomnak a feleségét és megöltem egymagam szeretőm férjét. Bűnösségemet, melyet a tárgyalás folyamán sem tagadtam, nyíltan beismerem. Tettemnek szörnyű voltát csak most látom igazán, tudom, hogy azért szigorúan bünhődöm kell. Elismerem, hogy itékező bíráim a törvényt helyesen alkalmazták reám, mégis kegyelemért esdekelek, tekintve három kis gyermekemet, akiket önhibájukon kívül egész életükön át sújtana és a gunynak, megvetésnek tenné ki felakasztatásom. Kérem Felsőes Uramat, változtassa át az ítéletet.”

§ Válpör Curiené miatt. Párisból jelentik: Langevin tanár tudvaleg Curiené miatt elvált a feleségétől. Tegnap tárgyalta a polgári bíróság a válókeresetet. Langevin ügyvéddel képviseltette magát, a tanár személyesen jelent meg. A felek megrosították, hogy egyértelmű elhatározással akarnak válni. A tárgyalás alig tartott néhány percig. Az ítéletet a jövő héten fogja a bíróság kihirdetni.

§ A sikkasztó közjegyző. Szegedről táviratozzák: Kern Lajos sikkasztó szegedi közjegyző előtt ma hirdette ki a törvényszék a tábla ítéletét. Az ítéletábla mint felelőbírói bíróság a közjegyzőt első ízben másfél évi börtönrre ítélte jogerősen és ezt a büntetését most tölti ki a Csillagbörtönben. Másodízben hozott ítéletében a tábla három évi fegyházzal sújtotta a közjegyzőt. Kern rabruhában jelent meg az ítéletkihirdetésen. Felelőbíróként a Kuriához, mert nem mérlegelték az enyhítő körülményeket és beszámíthatóságát, továbbá mert a vizsgálati fogságból csak három hónapot vettek ki-töltőtnék.

§ Verekedő ügyvédek. Esztergomból táviratozzák: Kinos incidens játszódott le a napokban az esztergomi járásbírói bíróság tárgyalótermében. Dr. Áldori Viktor ügyvéd egy ügyben ítéletet kért a bírótól és a teremben hallgatóként megjelent dr. Zwilling Ferencz ügyvéd az ellenfélnek odasugta, hogy jelentsen be semmisségi panaszt, mert a pör tárgyalási jegyzőkönyve még nem volt kész. Dr. Áldori felugrott helyéről és denuncziánsnak nevezte kollegáját, aki azt kiáltotta vissza: „Pimasz zsidó! Gazember!” A két ügyvéd erre hajbakapott és csak egy börtönör tudta őket szétválasztani. Az ügyből kifolyólag pisztolypárbajt vívtak egymással, amely azonban sebesülés nélkül végződött. A felek nem békültek ki.

§ Megszűnt sajtópör. Marczievics Lajos hírlapíró, a „Népszava” 1910. szeptember 22-én megjelent számában „Stern, a jó öreg kijáró”, „Részletek egy köztisztviselőtől álló férfiú életéből” cím alatt azzal vádolta dr. Stern József, budapesti ügyvéd, fővárosi bizottsági tagot, hogy ez fővárosi bizottsági tagsági állását anyagi előnyökért kijárássokra használja föl. A közlemény tartalmáért dr. Stern József ügyvéd rágalmozási sajtópört indított Marczievics Lajos ellen. Mára vol kitűzve ebben az ügyben a főtárgyalás a budapesti büntető törvényszék esküdtszéki bírósága előtt. A tárgyaláson a vádlott hírlapíró kijelentette, hogy ő rosszhiszemű információs alapján írta meg közleményét és ezért a panaszos ügyvédtől bocsánatot kért. Miután dr. Stern József elégtételül elfogadta a bocsánatkérést, a bíróság Marczievics ellen a további eljárást megszüntette.

§ A gyilkos tót leány. A pestvidéki esküdtszéki bíróság ma kezdte tárgyalni Matejkó Zsuzsanna, egy ügyfogyott tót leány bűnpörét, aki a Vác mellett levő Csomádon lakott s felesével agyonvágta fivérét s gyilkos merényletet követett el sógorjával. A leány édesanyjával és az öccsével együtt vezette kis gazdaságukat. Jól éltek egymással egészen addig, amíg az öccse, Matejkó Pál meg nem

nősült. Matejkó Zsuzsa és az új menyecské nem jó lábon éltek egymással, aminek a következménye lett azután az a szörnyű vérengzés, amely a tót leányt a vádlottak padjára juttatta. A pestvidéki esküdtszéki bíróság Rónay Kamil elnöklésével tárgyalja a bűnügyet. Sem a vádlott leány, sem a pörben szereplő tanúk, akik mindannyian tótok, nem tudnak már tótul, viszont magyarul sem tudnak. Mindkét nyelvet törve, hibásan és hiányosan beszélnek, úgy, hogy sem a tolmácsot nem értik meg minden esetben, sem magyarul nem tudják kifejezni magukat. A vádlott leány különben teljes szörnyűséggel beszél el a gyilkosságát. A bíróság még több tsnut hallgatott ki. Azután az orvosszakértőkre került a sor, akik a vádlott leányt csak korlátozottan beszámíthatónak mondták. A tárgyaláson a vádlott leány beismerte bűnösségét és elmondta, hogy azért ölte meg bátyját, mert félt, hogy beváltja fenyegetését és megveri őt. Kihallgatta a bíróság öv. ifj. Matejkó Pálnét is, aki elmondotta, hogy sógorjára folyton ellenséges viszonyban volt vele és boszúból elhíresztelte őt a faluban tólvajnak. Az esküdtek bűnösnek mondták ki Matejkó Zsuzsannát egy rendbeli szándékos emberölés büntetésében és egy rendbeli szándékos emberölés kísérletében a büntetésében. A marasztaló verdit alapján a bíróság a vádlott nőt 15 évi fegyházra ítélte.

SPORT.

A bookmakerek megadóztatása.

— A testnevelés érdekében. —

Budapest, december 14.

Osztrák szomszédainknak nem kell már büszködni, hogy az ő versenyek egészen háttérbe szorítva, mert addig festették az ördögöt a falra, míg nálunk is viszhangot talált a totalizátor és a bookmakerek megadóztatása. A hét egyik napján a földmívelési tárca vitájában egyik képviselő azt indítványozta, hogy az 1916-ban vagy 1920-ban nálunk rendezendő olimpiai versenyek hathatósabb támogatásban való részesítésére a kormány részéről, adóztassák meg a bukikat, akik eddig semmiféle ellenszolgáltatást nem nyújtottak azért a horribilis anyagi haszonért, amit évente zsebre vették. Számadatokkal mutatott rá arra a milliókat kitevő összegre, amelyet idén is eredményezett a fogadók ezen passziója s ez a hatalmas összeg — bár mindenféle más szerencsejáték tetemesen meg van adóztatva — nyomtalanul tűnik el a könyvesek feneketlen zsebében. Javasolta, hogy a földmívelési miniszter a Lovaregylettel egyetértéssel hason oda, hogy már tavasszal érvénybe lépjen az új adó és határozati javaslatában odaköndkludált, hogy az eddigi törvény megváltoztatásával a kormány oly törvényjavaslatot terjeszzen be, mely a fogadásra képes nyilvános és könyvfogadásokat eszközölő vállalatok forgalmából testnevelési célokra bizonyos összeget von le.

Erre válaszolt ma a földmívelési miniszter, aki kijelentette, hogy elvben helyesli az indítványt, de ehhez még másnak is van szava a kiviteli módzatokban. Nevezetesen a Lovaregyletnek, melynek meghallgatása nélkül ezt a tervet megoldani nem lehet. A miniszter tanulmányozta a francia játéktörvényt, ahol bizonyos helyeken engedélyt adnak a szerencsejátékokra, mert másképp nem lehet megoldani bizonyos feladatokat és ez az eset fennáll nálunk is, mert nekünk is szükségünk van a város fejlődése érdekében, hogy a löversenyek egyelőre ne csökkenjenek. A testedzést igen fontosnak tartja és ha a totalizátor megadóztatása nélkül lehetne támogatni, legjobban ő örülne neki, de ha nem lehetséges, hajlandó bizonyos százalékig a löversenyek megadóztatásába belemenni.

Hogy az eszme úgy a kormány, mint az egész Ház részéről nagy szimpátiával találkozott, azt mutatja, hogy valami lesz belőle, ha nem is oly formában, mint az indítványozó képviselő akarná, mert a másik faktor, tudniillik a Lovaregylet, akinek véleménye a miniszter saját szavai szerint mérvadó ebben a kérdésben, már most felemelte tiltakozó szavát. A Lovaregylet titkára ugyanis így nyilatkozott:

— Bármennyire kívánatos, hogy az ifjúságot elvonjuk a kávéházi egészségtelen ételtől és alkalmat adjunk nekik arra, hogy az egészségü-

ket és testi kulturájukat fejlesszék, ezt az ideát, mely a löversenysport terheit szaporítana, ma egyáltalában nem tartjuk időszerűnek. Először azért nem, mert Bécsben most van a törvényhozás előtt a totalizátor és a bookmaker-fogadások megadóztatásáról szóló törvényjavaslat. Mindenesetre kívárandónak tartjuk, hogy ebből a javaslatból milyen törvény lesz, mert szükséges, hogy a mi versenyek megmaradjanak a monarchiában domináló szerepüket, ez pedig csak úgy lehetséges, hogyha a mi adónk az ausztriai adó szintjén alul marad. Másodszor: az új adó a játék korlátozására vezetne, ami érzékenyen érintené a Lovaregyletet, tekintve azt a sok millióra rugó beruházást, ami most az új versenypályára szükséges. Szerintünk, maximális 2 százalékos adóval a bookmakereket lehetne megterhelni. Ehez felesleges volna a totalizátor-törvényt megváltoztatni, teljesen elegendő volna, hogyha például bélyegadó formájában a pénzügyminiszter rendeletileg intézné el ezt a kérdést.

Kilátás van tehát rá, hogy ha a totalizátor nem terhelik is meg jobban, de a könyvesek meg lesznek adóztatva. Azonban ezek az élelmes emberek cseppet sem fogják meg ezután sem törni a fejüket, hogy lesz-e a tejbe mit aprítaniok,

() Ellentétek a Labdarugó Szövetségben. A Labdarugó Szövetség igazgató-tanácsa ma este ülést tartott, amelyen foglalkozott a labdarugók olimpiai kiküldésével. Foglalkozott ezután az elnök Friedrich Nándor alelnök lemondásával. Friedrich Nándor alelnök, mint az olimpiai szakosztály elnöke nem azonosította magát a szakosztály határozatával és azért úgy előadói tisztvisérgől, mint a szövetségben elfoglalt alelnöki állásáról lemondott. A lemondást az Olimpiai Bizottság nem fogadta el és így előállott az a helyzet, hogy egy szakosztálynak az elnöke és előadója elvi ellentétbe állanak egymással. Ily körülmények között Kárpáthy Béla elnök nem hajlandó továbbra is tisztségét megtartani. A bizottság a határozathozatalt a jövő ülésre halasztotta.

Nyilttér.

Elváltban közöltöktől nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

MÁGYAR MŰVÉSZET KÉPERBEN

Az EGYETÉRTÉS karácsonyi számához ez idén is mellékelve lesz a

KÉPES SZALON

című illusztrált hetilapunk, melyben körülbelül

300 fényképben

bemutatjuk a magyar művészetet. Előfizetőinknek ingyen mellékeljük művet

20 fillér bélyeg beküldése ellenében bárkinek megküldjük az EGYETÉRTÉS karácsonyi számát és a KÉPES SZALONT.

KÖZGAZDASÁG.

Vasutigazgatók értekezlete. A Vasuti és Hajózási Klub nagytermében ma tartották meg a magyar, osztrák és bosnyák vasutigazgatók közös értekezletének ez évi utolsó ülését, amelyen csákányi Marx János miniszteri tanácsos, a magyar királyi államvasutak elnöke elnökölt. Az értekezlet egyes bizottságait alakították meg. Marx elnök jelentette, hogy a tarifabizottság számára új ügyrendet dolgoztak ki, amelynek értelmében az elnökséget kétévi turnusokban felváltva magyar és osztrák vasutigazgatók tölti be. Ezután Marx János elnöklésével a magyar és a közös vasutak igazgatóinak értekezlete folyt le. A magyar vasutigazgatói értekezlet a napirend letárgyalása után *Pulszky és Brám* lovag miniszteri tanácsosok indítványára a következő évre is a magyar királyi államvasutakat választották meg az elnöklésre, ennek kapcsán az igazgatói értekezlet csákányi Marx János elnöknek a körülményekről vezetéstől köszönetet mondott.

A Lujza-malom új vezérigazgatója. Déri Izidor halálával megüresedett a Lujza-malom vezérigazgatói állása. A malom-társaság vezérigazgatói teendőket megbízta Hirschler Marcell eddigi helyettes-igazgatót.

A North British magyar üzlete. Megirtuk, hogy a North British and Mercantile központi igazgatósága elhatározta, hogy a budapesti fiókot feloszlatja, mert budapesti letelepedése óta majdnem félmillió K. költséget okozott központjának. A központi igazgatóságnak elhatározása — mint értesülünk — főleg arra vezethető vissza, hogy a fiókat az utasítást kapta a központtól, hogy Magyarországot szervezze be a tökéletes ügynöki hálózatot létesítsen. A North British itteni vezetősége első sorban egy olyan Magyarországon letelepedett angol intézetre gondolt, amely már ilyen szervezettel rendelkezik s ezek egyikével szeretett volna karöltve működni. Érintkezésbe is lépett a Gresham biztosítótársasággal, amely tudvalevőleg Magyarországon nem kultiválja a tüzbiztosítási ágazatot. A Gresham azonban, amely Angliában felvette a tüzbiztosítási ágazatot, nem fogadta el a North British ajánlatát, mert maga sem tudja, nem-e rendezkedik be rövidesen nálunk is a tüzbiztosítás kultiválására. Így azután a North Britishnek választani kellett aközött, hogy óriási nagy anyagi áldozatok árán beszerze-e az országot a tüzbiztosítás felvételére, vagy pedig beszünteti működését.

A Kereskedelmi és Iparkamara teljes ülése. Ma délután tartotta meg a budapesti kereskedelmi és iparkamara teljes ülését Lánzy Leó főrendiházi tag elnöklésével. *Krejsy* Rezső titkár előterjesztette a kereskedelmi kormány által tervbe vett tarifaelemelést és a kamara mult teljes ülésének határozatához képest benyújtott felterjesztés szövegét. *Lánzy* Leó elnök előadta, hogy a miniszter válaszából arra a következtetésre jut, hogy a kereskedővilágnak ez idő szerint bele kell nyugodnia a máv. tarifaelemelésbe. A kérdés kapcsán *Weismayer* Brunó levelező tag javaslatot tett, hogy a kamara a kereskedelmi kormányt keresse meg és kérje fel, hogy a jövőben kedvezményes megszüntetésénél a kereskedelmi és iparkamara idejekorán értesítse és véleményét is kérje ki. (Helyeslés.) *Gerley* Lajos a budapesti tejkereskedők egyesületének megbízásából sérelmezi a tejszállítás drágítását. Az Óbuda és a Hungaria-körut közti dunahíd mielőbbi felépítése ügyében a kamara elnöksége a kereskedelmi miniszterhez felterjesztést intézett. *Szente* Imre kamarai tag indítványára a kamara felterjesztést intézett néhány más érdekelt testülettel egyetemben a földművelésügyi miniszterhez és abban kérte, hogy saját hatáskörében hasson oda, hogy a pezsőbor Ausztriában is ugyanolyan elbánásban részesüljön, mint nálunk. A Budapesten létesítendő tojástőzde szervezési munkája már annyira előrehaladt, hogy a tőzde szokványainak, alapszabályainak, árjegyzésének tervezete már elkészült és legközelebb már a szakértők is ki fognak nevezettni. *Széki* Antal ezután szóba hozta a kereskedelmi miniszter által tervezett Budapesten létesítendő árverési csarnok ügyét. Kéri a teljes ülést, hogy jelentse ki ezt a tervezett árverési csarnokot veszedelmesnek, károsnak és feleslegesnek. Javasolja, hogy az elnök kéresek fel a miniszternél való közbenjárásra. *Róna* Sándor közvetítő indítványt tett. Javasolta ugyanis, hogy az elnökség kéresek fel arra, hogy személyes sulyá-

val lépjen közre a miniszternél, törekedjék a minisztert az árverési csarnok engedélyezésének megtagadására rábírní. A sürgönylevelezés meghonosítása most van a minisztériumban tanulmányozás alatt. A kamarának erre vonatkozó terjedelmes beadványa már a miniszter előtt fekszik.

A kolozsvári Általános Bank és az Iparbank fuziója. Megirtuk, hogy a kolozsvári Általános Bank és Takarékpénztár fizetesképtelen lett s hogy az intézet a Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbankja úgy fogja szanálni, hogy a takarékpénztárt beolvastja a kolozsvári Iparbank Részvénytársaságba. A fuziót már a napokban történő rendkívüli közgyűlésen viszik keresztül, amelyen egyttal felemelik az Iparbank R. T. alap-tőkéjét 300.000 koronával. Ez az összeg közpénzben fizetetik be és az Általános Bank hitelezőinek kielégítésére fog szolgálni.

A közgazdasági egyetem. Tizennégy országos nagy érdekképviselő a hazai közgazdasági életnek kérvénnyel fordul a törvényhozás mindkét házához, melyben utasítani kéri a közoktatásügyi minisztert, hogy a tervezett új tudományegyetemeket megelőzőleg, vagy velük egyttesen törvényjavaslatot terjeszzen elő egy közgazdasági egyetem fölállítására s annak idején a kormány törvényjavaslatot nyújtson be a tisztviselők minősítéséről, mely a gazdasági szakminiszteriumokban, az állam, a vármegye és városok gazdasági ügykörrel bíró hivatalaiban a tisztviselői állásokra a közgazdasági egyetem vizsgázott növendékeit minősíti. Ezt a kérvényt a képviselőház elnökének gróf Károlyi Mihály, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke, a főrendiház elnökének pedig Chorin Ferencz, a Gyáriparosok Országos Szövetségének elnöke fogja átadni. Közéletünk több kiváló tekintélye megígérte a mozgalom szervezőinek, hogy szintén latba fogja vetni szavát. Ilyen módon nagy erővel vonul be az ország közérdeklődésébe országos kulturális szervezetünknek egy igen fontos kérdése, amely a már tárgyalt alá kerülő új tudományos egyetemek kapcsán különös aktualitással is bír. Ezt a kérvényt, — amelyet még érdeme szerint behatóbban méltatni fogunk — a következő országos testületek írták alá: Országos Magyar Gazdasági Egyesület, A Gyáriparosok Országos Szövetsége, Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés, Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége, Magyar Gazdaszövetség, Pénzüntézetek Országos Egyesülete, Országos Ipar-egyesület, Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, Szövetkezeti Szövetsége, Társadalmi Múzeum, Közgazdasági Társaság, Magyar Kereskedelmi Csarnok, Pesti Lloyd-Társulat, Magyar Vasművek és Gépgyárak Egyesülete.

A Jegybank kecskeméti és székesfehérvári fiókjának új váltóbíráói. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara mai teljes ülésén az Osztrák-Magyar Bank kecskeméti fiókjának megüresedett váltóbíráói tisztségre *Héjjas* Mihály és *Beretvs* János, a székesfehérvári fióknál megüresedett tisztségekre pedig gróf *Czirák* Antal nagybirtokost és *Deutsch* Aladár kereskedőt választotta meg.

Részvénytőke-emelés. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank érdekkörébe tartozó Nagykanizsa serfőzde és malatagyár részvénytársaság a hó 12-én báró *Gutmann* Vilmos elnöklésével megtartott közgyűlésében elhatározta, hogy cégét Királyserfőzde-részvénytársaságra változtatja át és részvénytőkéjét egy millió koronáról 2500 darab egyenként 200 korona névértékű új részvény kibocsátása után 1.500.000 koronára emeli fel. Az új részvények 244 korona árfolyamon kerülnek kibocsátásra. Az eddigi részvények, amelyek darabonként 50 korona névértékű szólnak, négy darabonként 200 korona névértékű címletekre vonatnak össze. A lefolyt üzletre a társaság tartalékainak megfelelő dotálása után 70 százalékos osztalékot, vagyis 50 korona névértékű részvény után 3.50 koronát fizet. A szelvények a mai naptól kezdve a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál kerülnek beváltásra.

A fővárosi hirdetési szabályrendelet és díjszabás revíziója. Mint ismeretes, a főváros ez év márczius 12-én házikezelsébe vette a közterületeken való hirdetést, megváltván az Emmerling- és a Darvas-féle vállalatokat. Az üzleti körök nagy várakozással tekintettek a házikezelsés elé, mert azt remélték, hogy a plakáthirdetési díjak tetemesen olcsóbbak lesznek s olyan nivóra szállítottak le, hogy a kis tőkés vállalatoknak is lehetővé teszi a plakátírozást. Ezzel szemben azonban a főváros nem váltotta be az ipari és kereskedelmi körök várakozását; a hirdetési díjakat némileg mér-

sékeltte ugyan, de azok még mindig oly abszolút magasak, hogy a kisebb kereskedő és iparos meg nem fizetheti. Ez az oka annak, hogy Budapesten járva a mulatóhelyek, főleg a nagy tőkés külföldi vállalatok plakátjai láthatók. Ezek kivül is az egy-séges rendezés ürügye alatt igen megrágitotta és korlátozta a főváros az egyéb hirdetési módokat. Az üzleti körök panaszainak adott kifejezést *Dán* Leó ker. tanácsos, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarához benyújtott indítványában, melynek alapján a kamara teljes ülése ma egy hatalmas, 24 nyomtatott oldalra terjedő javaslat alapján elhatározta, hogy a fővárosnál előterjesztést tesz az egész hirdetési ügy revíziójára, annyival is inkább, mert a hirdetési üzem óriási, 40 százalékos meghaladó haszonnal dolgozik, ami a hazai ipar és kereskedelem nagy megterhelését jelenti.

A kereskedelmi utazók nyugdíjgyűje. A kereskedelmi utazók nyugdíjgyűjéről tartott ma este előadást a Magyar Kereskedelmi Csarnokban Fürst Bertalan, a Kereskedelmi Utazók Egyesületének társelnöke. Előrebocsátotta, hogy a Csarnok a társaság szociális kérdés ezuttal szerényen, szép szerével és higgadt érveléssel kopogtat. Az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak kétezer főnyi válogatott csapatja jelentkezik, olyanok, akik a legnehezebb kereskedelmi munkát végzik és a legridegebb életet élik. És nem követelnek fizetésemelést, nyolcz órai zárást, befolyást az üzletvezetésbe, biztosítást baleset vagy rokkantság esetére, hanem azt, hogy 30—40 évi öldöklő munka után pihenőre térhessenek és ne legyenek könnyoradományokra utalva. Nyugdíjintézetet akarnak alapítani. Ez megfelel a főnökök érdekeinek is, mert a nyugdíjkepes utazó ritkábban fog arról ábrándozni, hogy önállósítsa magát és cézge üzleti titkainak ismeretét a főnöke ellen való versenyre használja. A főnök és alkalmazott érdekközösségét legjobban érzi az utazó, mert rendszerint jutalékot kap a forgalma után. Ez az oka annak, hogy a Kereskedelmi Utazók Egyesülete nemcsak a tagjainak anyagi érdekeire gondolt, de a teljesítőképességük fokozására is, és evégből jelesebb tagjai részére külföldi tanulmányutakra ösztöndíjakat eszközölt ki, tagjai számára a magasabb kereskedelmi ismeretekből tanfolyamokat rendez, buzgólkodott a hazai ipar fejlesztéséért, amelyre a tagjai kiválóan hivatottak, szóval nemcsak a tagjainak keresetét, de a magyar kereskedelem versenyképességét is igyekszik növelni. Ezen érdemeik dacára igen szerény kívánsággal állnak elő. Míg az ország kulturáncok — amint az a felolvasó számos frappáns példával illusztrálja — óriási áldozatokat hoznak a szociális politika terén, itt mindössze kétezer utazó nyugdíja forog szóban. És erre annál is inkább tarthat igényt, mert kiváló tevékenységük által megacélozott erővel maguk láttak a munkához és egyesületük több jeles tagjának buzgólkodása folytán alig két év alatt közel félmillió koronát adtak össze nyugdíjintézetük céljaira. Ennél többet tőlük nem lehet kívánni. Most a főnökökön a sor, hogy saját érdekükben lépjenek akcióba és tegyék lehetővé a szóban lévő intézet megalakítását. A magyar kereskedők mindenha azzal tüntek ki, hogy nem vártak mindent az államtól, hanem amit czélszerűnek látnak, a maguk erejéből teremtik meg. A felolvasó lelkes szavakban hívta fel a Csarnok tagjait, hogy az immár előkészített intézet alkossák meg és ők, akik a világpiacon a magyar termék eluttörői, a megakadt magyar szociális törvényhozásnak a maguk áldozatkész és tetterős példájával adjanak újabb lökést. A felolvasó, akinek erős érvelése nagy hatást gyakorolt a nagy számu hallgatóságára, végül zajos és lelkes tapsokat aratott.

A munkaközvetítő választmánya. Az ipari és munkaközvetítő választmányába az elhunyt *Madary* Gábor helyébe a budapesti kereskedelmi és iparkamara mai teljes ülése *Holzer* Sándor kamarai tagot delegálta.

Kereskedők gyűlése. A Magyar Kereskedők Egyesülete az ipartörvény 51. szakaszának alkalmazása tárgyában megindított mozgalomból kifolyólag hosszabb előterjesztéssel fordult a kereskedelmi miniszterhez. Az egyesület az eddigi szigor teljes fentartása mellett azt kérdi, hogy a kibocsátandó rendelkezésben a szelvények továbbadása önálló kihágásnak minősítessék. Végül nyomatókusan sürgeti az előterjesztés a *tiszteletlen versenyről* szóló törvény megalkotását.

Telefonterjeszkedés Romániában. Bukarestből táviratozzák: A kereskedelmi miniszter másfél millió leit utalt át a postaigazgatónak, hogy ezen a pénzen új bel- és külföldi telefonvonalakat létesítsenek. Ebből a pénzből fogják felállítani a közvetlen vonalat Bukarest és Bécs között, mely *Bordujani és Csernoviton* át vezet.

Bosznia és Hercegovina külkereskedelme 1910-ben. Bár a bosnyák-hercegovinai külkereskedelem mérlege négy év óta passzív, 1910-ben mégis kevésbé volt az, mint az előző két évben. A bosnyák-hercegovinai behozatal, mely ha nem is mennyisége, de értéke tekintetében évről-évre emelkedik, 1910-ben 144,538.617 K értékben 3,101.924 métermázsára rugott, melylyel szemben az 1909-iki behozatal 139,538.540 K értékben 3,173.418 métermázsát tett ki. A kivitel 1910-ben 135,458.446 K értékben 11,166.898 métermázsára emelkedett, mivel szemben az 1909-iki kivitel 122,979.368 K értékben 10,796.580 métermázsára rugott csupán. Mint rendszeren, úgy 1910-ben is a legnagyobb behozatali értéket a következő árucsoportok mutatják fel: Gabona, hüvelyesek és liszt (19,877.528 métermázsára, ebből liszt 12,709.233 métermázsára), ruházatok, fehérnemű, pipereárúk (13,788.281 K), pamut, pamutfonál és pamutárúk (11,954.024 K), vas- és vasárúk (11,696.677 K). A legfontosabb kiviteli cikkek a következők: Fa és (ásványi) szén (1910-ben 33,849.095 K értékben 6,943.733 métermázsára és pedig különösen fűrészelt fa 24,899.935 K értékben és épületfa 4,746.724 K értékben), továbbá vágó- és igás állatok 28,232.811 K értékben. A kivitel a marhák összes nevéinél növekedett; csökkent ellenben a juhok, kecskék és sertések kivitele. Ezekről eltekintve a kivitel különösen a következő árucsoportoknál emelkedett: Dohány, ásványok (első sorban vasérc, kénkövöld, homok és kavics), vas és vasárú, papiros és papirosárúk. A főbb kiviteli cikkeknek, ugyancsak fa és szén, gabona, vegyészeti segédanyagok, jelentékenyebb ingadozások nem voltak észlelhetők.

A Vegyészeti Gyárosok Egyesületének új elnöke megírta, hogy a Magyar Vegyészeti Gyárosok Egyesületének elnöke, dr. *Helvey* Tivadar lemondott. Új elnöknek az érdekeltek dr. *Enyedy* Béni udvari tanácsost, az Agrárbank igazgatóját öhajjták megválni.

A Munkanélküliség Elleni Küzdelem Magyarországi Egyesülete ma délután a tudományegyetem egyik termében dr. *Földes* Béla egyetemi tanár, orsz. képviselő elnöklete alatt tartotta első választmányi ülését. Az egyetemen legközelebbi munkaprogramja a következő: 1. A munkanélküliség statisztikájának megszervezése Magyarországon. 2. A munkaközvetítés statisztikája és rendezése. 3. Az egyesület alkalmas időpontban a munkanélküliség esetére való biztosítás kérdését, a hatósági in-ségmunkáknak és a munkanélküliség egyéb enyhítő eszközeinek kérdéseit is napirendre fogja tűzni. 4. Szemmel fogja tartani az országközi munkavándorlásoknak a munkanélküliséghez való viszonyát. Végül az egyesület államségélykérését határozta el.

A Dunagőzhajózási Társaság bevétele. A Dunagőzhajózási Társaság most közzétett kimutatásából megállapítható, hogy a társaság a hajózás kezdetétől október végéig ez évben 15,759.019 korona bevételt ért el az 1910. évi 13,477.730 koronával szemben. Ez évben tehát 2,281,289 koronával többet mint a múlt évben.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:
Hetven ezer koronát nyert: 106561.
Huszonöt ezer koronát nyert: 61249.
Öt ezer koronát nyert: 69541.
Három ezer koronát nyertek: 18240 51309.
Kétezer koronát nyertek: 19023 108568.
Ezer koronát nyertek: 14732 18376 66187 93083.
Ötszáz koronát nyertek: 7800 12036 35805 36685 41975 57817 67320 103259.
Háromszáz koronát nyertek: 10268 12998 13882 14261 16136 18985 19474 22204 22555 24528 27456 29094 29436 31707 34743 38004 42236 45309 45866 48943 61299 63002 70872 74592 76424 77040 78171 80595 82294 85567 89334 89872 93339 96235 96835 98989 101586 106555 106613 106985 107573 108796. A többi kihúzott sorsjegyek *nyolcvan* koronát nyertek.

Benkő sorsjegye Bankó! A most kezdődő 29. sorsjáték legnagyobb főnyereményét, a 70.000 koronás nyereményt a 106.561 számú sorsjegyre, természetesen szintén a Benkő a Dák Andrássy-ut 60. fizetheti ki vevőinek.

Mezőgazdasági kiállítás Hágában 1913-ban. A németalföldi kir. mezőgazdasági egyesület Hágában 1913. év augusztus havában mezőgazdasági kiállítást rendez, melynek két csoportjában külföldi kiállítók is részt vehetnek.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői védjegyet a következő fizetési képtelenségeket jelentik: Löwenthal Rezső Temesvár; — Piblinger Tekla Hódmezővásárhely; — Németi Szilárd Balassagyarmat.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, december 14.

A készáru-piaczon szilárd volt az irányzat. Kiegészítő kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak, keveset vásároltak és rossz árat ígértek. A forgalom igen nehézkesen indult meg és igen szűk arány maradt. Mindössze alig 10.000 q buza kelt el a tegnapi árnál 5 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 12.05 korona volt 80 kilós tiszvidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.60 korona 78.5 kilós bánssági buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs bágyadt, a zab lanyha, a tengeri és az árpa változatlan. Forgalmába került: 600 q rozs 9.85—9.87 és fél koronás áron, 1400 q zab 8.95—9.72 és fél koronás áron és 150 q dohos árpa 9.— koronás áron. A határidőpiaczon barátságos hangulat és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg a mai tüzlet. A forgalom folyamán, amely ma meglehetősen szűk arány maradt, előbb lanyhult kissé az irányzat, később pedig barátságosabb hangulat támadt, mi mellett az árfolyamok szűk keretben ingadoztak. Az áprilisi buza 11.73 koronán indult, előbb 11.70-ig gyöngült, aztán 11.74-ig javult, majd ismét 11.68-ig szorult vissza, de ismét 11.75-ig emelkedett és zárlatkor 11.73 koronán maradt. Az áprilisi rozs 10.23 koronás kezdő árfolyama 10.26 és 10.21 között ingadozott és 10.24 koronán zárult. Az áprilisi zab 9.62 koronán indult, 9.65-ig javult, aztán 9.60-ra gyöngült és zárlatkor 9.64 koronán maradt. A májusi tengeri 8.41 koronáról 8.44-re javult és így is zárult. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi és a májusi buza 2—2 fillérrel, a májusi tengeri 4 fillérrel, az áprilisi rozs és az áprilisi zab jegyzése pedig teljesen változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ.

Készlet:	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Buza				
Tiszvidéki, uj	75	—	79	23.25—23.55
"	76	—	80	23.45—23.75
"	77	—	81	23.65—23.85
"	78	—	82	—
Fejérmegyei, uj	75	—	79	23.—23.30
"	76	—	80	23.25—23.55
"	77	—	81	23.40—23.65
"	78	—	82	—
Pestvidéki, uj	75	—	79	23.5—23.45
"	76	—	80	23.35—23.65
"	77	—	81	23.55—23.75
"	78	—	82	—
Bánssági, uj	75	—	79	23.25—23.55
"	76	—	80	23.45—23.75
"	77	—	81	23.45—23.75
"	78	—	82	—
Bácskai, uj	75	—	79	23.25—23.55
"	76	—	80	23.45—23.75
"	77	—	81	23.—24.05
"	78	—	82	—
Ros				
I. rendű uj	—	—	—	19.95—20.15
középmínőségű uj	—	—	—	19.70—19.95
Arpa				
takarmány I. rendű	—	—	—	18.90—19.30
II.	—	—	—	18.50—18.80
Zab				
I. rendű	—	—	—	19.60—20.80
II.	—	—	—	18.—19.40
Tengeri belföldi				
uj	—	—	—	19.40—19.60
o	—	—	—	—
Köles				

Kötöttet:

Buza. Tiszvidéki: 700 q 80.5 k 24.10 K, 100 q 80 k 24.— K, 250 q 80 k 23.90 K.
 Fejérmegyei: 150 q 81 k 24.— K, 150 q 79.5 k 23.90 K.
 Pestvidéki: 700 q 81 k 24.— K, 200 s 81 k 24.— K, 100 q 80 k 23.90 K, 100 q 80 k 23.90 K, 200 q 80 k 23.80 K, 100 q 77.5 k 23.30 K.
 Bánssági: 2350 q 78.5 k 23.20 K.
 Bácskai: 476 q 78.3 k 23.60 K.
 Dunaföldvári: 600 q 80 k 23.80 K, 800 q 79.5 k 23.60 K, 800 q 79.3 k 23.50 K, 1900 q 79 k 23.30 K.
 Rezs: 100 q 19.70 K kpf pp, 100 q 19.75 K kpf pp, 200 q 19.75 K kpf pp, 200 q 19.75 K kpf pp.
 Zab: 100 q 18.90 K kpf, 100 q 18.60 K kpf, 100 q 18.45 K kpf dohos, 100 q 19.20 K kpf, 100 q 17.90 K kpf dohos, 100 q 18.30 K kpf dohos, 100 q 18.85 K kpf, 100 q 19.45 K kpf.

T-árpa: 150 q 18.— K kpf pp, dohos.
 Luczerna: 10 q 116.— K kpf.

A határidőpiaczon kötöttet:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Buza 1912 áprilisra	11.73—70—74—68—75—73—
Májusi buza	11.58—59—62—57—63—61—
Ros áprilisra	10.23—22—26—21—23—
Zab áprilisra	9.62—61—65—60—66—64—
Tengeri 1912 májusra	8.41—40—44—

7 óra 30 perccor zárulnak:

Buza áprilisra	11.73—74
Buza májusra	11.61—62
Áprilisi rozs	10.24—25
Zab áprilisra	9.64—65
Tengeri 1912 májusra	8.44—45

Budapesti gabonaforgalom.

1911. december 12-től 1911. december 13-ig.

Erkezett Elszállított

	métermázsra	
Buza	23219	8012
Ros	1847	4474
Arpa	2644	—
Zab	6426	4229
Tengeri	6.3	100
Liszt	—	21795
Korpa	—	9799

Értéktőzsde.

Ma újra tartózkodó volt az üzlet iránya, amit kizárólagosan a belföldi pénzpiac nehézségével kell megokolnunk. A vezető értékek ára lemorzsolódott, a zárlat csöndes volt. A helyi piacon átmeneti javulás után az elért nyereség ismét elveszett, mert a külsz minden alkalmat realizálásra és kontreminalásra használt föl. A készáru-piaczon kötés alig volt. Az agrár bankrészevény, a salgótarjáni és a cukoripar értékei kissé drágultak. A déli tőzsde forgalma stagnált, bár Berlinből és Londonból igen szilárd jelentés érkezett. A nemzetközi piac értékeinek ára lemorzsolódott, a zárlat kissé javult. A helyi piacon alig volt kötés, ismét a rimamurányi részvény volt keresett. A készáru-piaczon tartottan folyt a vásár. A járadék-piacz üzletelen, a valuta és ércváltó keresett. A zárlat javult.

Az előzőszen kötöttet: Osztrák hitelrészevény 650—650.50, Magyar hitelrészevény 851.50—852.25, Jelzálogbankrészevény 498—498.50, Rimamurányi részvény 677.75—678.75, Közúti vasútrészevény 820.75—821.75, Hazai bankrészevény 311.25—311.50, Magyar bankrészevény 703.50—705, Hazai sorsjegy 126.50, Malom-részvény 203, Agrár-bankrészevény 522, Salgótarjáni rész-

vény 673-678, Czankorrszvény 3140-3147, Magyar villamosági részvény 494-495.

A déli tőzsdén kötötték: Osztrák hitelrészvény 650-650.50, Magyar hitelrészvény 850.50-852.25, Jelzálogbankrészvény 498-498.50, Leszámitoló-bankrészvény 577.75, Közzéi vasútrészvény 819.75-820.50, Városi vasútrészvény 420-422, Hazai bankrészvény 310.75, Magyar bankrészvény 703.25-703.75, Hazai sorsjegy 126.50, Merkur-részvény 293, Salgótarjáni részvény 676.50, Ganz-féle részvény 4240.

As utótőzsdén csak a Magyar bankrészvényben volt kötés 703 és 702.25 koronán.

Bécsi gabonátözsde.

Bécs, december 14. (Saját tudósítónktól.) Magasabb amerikai jegyzések a konzum télensége miatt nem gyakoroltak befolyást az itteni piacra, ez irányzat nyugodt, az árfolyamok változatlanok, árpa teljesen üzletlens.

Jegyzetelt búza: Tiszavidéki 12.30-12.60, banáti és bácskai 12.10-12.40, mosoni és győri 11.65-12.10, felsőmagyarországi 11.85-12.05, délivasuti 11.80-12.00, márcsheldi 11.60-11.85.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.55-10.70, csepeli 10.50-10.60, pesti-megyeyi 10.55-10.70, délivasuti 10.45-10.60, különféle magyarországi 10.40-10.60, márcsheldi 10.50-10.75.

Árpa: Morvaországi 10.75-11.05, márcsheldi 10.25-10.60, bécsvidéki 10.25-10.50, délivasuti 9.50-10.25, felsőmagyarországi 9.40-9.75, malata 9.75-10.25, takarmány 9.20-9.50.

Magyar tengeri 10.05-10.50, új 9.05-9.50. Cinqnantin 10-10.40, új 9.40-9.80. Magyar szab: válogatott 10.40-10.75, elsőrendű 10.30-10.55, közepes 10.05-10.35.

Bécsi értéktözsde.

Bécs, december 14. (Magyar értékek zárlata), 4 százelekos arany-járadék 110.60 Tiszal és szegedi kölesön sorsjegy --, Magyar hitelbank részvény 849.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 577. --, Rima murányi 676.90, Magyar czankoripar 3134. --, Adria hajózási részvénytársaság --, Magyar koronajáradék 90.20, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 90.50 Magy. nyeren-köles. sorsjegy --, Kassa-Odorbergi Vasútrészv. --, Magyar jelzálogbank 497.50, Magy. kereskedelmi bank --

Bécs, december 14. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százalékos papír-járadék 91.10, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.60, 1860-as sorsjegy --, Osztrák hitel sorsjegy --, Angol osztrák bankrészvény 325.10, Bécsi Bankverein 543.50 Osztrák-magyar bank 1995. --

Déli vasut 108.80, Dunag 5zhajózási r-t. 1 29. --, Dohány részv. 317.50, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.81, Osztr. Lloyd 564. --, 4.2 száz. ezüst jár. 91.05 94.10, Osztr. koronajáradék 91. --, 1864-es sorsj. --, Osztrák hitelintézeti részvény 647.75, Union-Band 627. --, Osztrák Länderbank 550.50, Osztrák-magyar államvasu 727.25, Elbavölgyi vasut --, Alpési részvény 856.50 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 240.92, Lípótkohó 620. --, Török sorsjegy 239. --

Külföldi értéktözsde.

Berlin, december 14. (Értéktözsde.) A new-yorki tőzsdéről érkezett kedvező jelek és így a hazai és a külföldi vas- és rézpiacra állandóan tartó javulás a mai tőzsdét mindjárt megnyitáskor szilárdra hangolta, azonban az üzlet csak a bányáértékek piacán nyert nagyobb lendületet, ami mellett Phönix és gelsenkircheni részvények előnyben részesültek. Egyéb értékpapirokban a forgalom kevésbé volt élénk, mindazonáltal a Warschau-Wiener és a Santung-osztal orosz bank és Deutsch Übersee-részvények szilárdabban jegyezték. Némileg gyöngyben jegyezték Kanada és Hanza-részvények. A német bankértékek forgalma igen csöndes volt. Az üzlet későbbi menetében a forgalom láthatólag szűkebb keretekre szorult. Mindazonáltal az alapirányzat egyes alkalmi ingadozások után szilárd maradt. A készpénzpiac értékeinek irányzata szilárd. Napi pénz 4 százalék, egyes esetekben 5 százalék, magánleszámitolási kamatláb 5 százalék.

Berlin, december 14. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyezték: 4.2 százalékos papír-járadék -- 4 százalékos osztrák arany-járadék 97.50, osztrák-hitelrészvény --, Déli vasut 19.10 orosz bankjegyek 216.10, 4 százalékos új orosz kölesön 92.60, Discontó Commandit 191.60, Dinamitruszt 187.50, Harpeni 194.50 Unifikált török járadék 91. --, 4.2 százalékos ezüst jár 91. --, 4 százalékos magyar arany-járadék 92.60, Magya koronajáradék 90.10, Osztrák-magyar államvasut 156.20 Bécsi váltóár 848. --, Olasz járadék --, Alt. villamos-sági Edison 263.40, Gelsenkircheni 197.70, Laurakohó 179.40.

Frankfurt, december 14. Zárlat. 4.2% papír-járadék 94. --, 4 száz-os osztr. ar-jár. 97.60 Magy. ar-jár. 92.45 Osztr. hitelint. részv. 204. -- Osztrák-magyar államvasut 156. -- Északnyugati vasut --, Bustleth radi vasut --, Londoni váltóár 204.20, Bécsi Bank

verein 186. -- Villamos részvény -- 3 százalékos magyar aranykölesön 75.30, 4.2 százalékos ezüst-járadék 94. --, Osztrák koronajáradék 91.05, Magyar korona-járadék 90.20 Osztrák-magyar bank 142.30 Déli vasut részvény 18.87 Elbavölgyi vasut --, Bécsi váltóár 848. --, Párisi váltóár 810. --, Union bankrészv. --

Hamburg, december 14. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 93.90, 1860. sorsjegy 182. --, Déli vasut 19.25 4 százalékos arany-járadék 97.10, Osztrák hitelrészvény 204. -- Osztrák-magyar államvasut 156.25, Olasz jára dék 100.80, 4 százalékos Magyar arany-járadék 92.60

London, december 14. Angol consol 77. --

Páris, december 14. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 95.25, Osztr. arany-járadék 99.05 Magyar arany járadék 96.50, 5 százalékos bolgar kötvény 1896. évről 521.503/4 százalékos Olasz járadék 101.95, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 279. --, 5 százalékos marokói járadék 536. -- 4 százalékos 1890. román köcs -- 4 százalékos amott. románjár. 1905. --, 5 százalékos orosz járadék 104.45 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 102.85 4 százalékos spanyol jár. 95.70 4 százalékos unifikált török jár. 90.40 Török sorsjegy 200. -- Török dohányrészvény 340. --, Osztrák földhite- lintézet 880, Osztrák-Länderbank 595. -- Magyarjelzalog- bank 535. -- Banque de Paris 17.87, Banque Ottomane 682. --, Osztrák-magyar államvasut --, Déli vasut 114. --, Meridionalvasut 613. --, Hartman gépgyár 678. -- Rio Tinto 18.11, Sucerie d'Égypte 75. --, Tula 619. -- Urikányi község --, Chartered 39.25, De Beers 485. -- East Rand 83. --, Jagersfontein 191. -- Trans. Lan Comp. 44.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.12, Váltó német piacokra (rövid) 123.50, Váltó Bécsre (rövid) 104.75, Váltó Belgiumra (rövid) 50, Olasz arany- váltó rövid 45. -- Váltó Svajcra (rövid) 4.20 Csekk Londonra 252.50, Magánkamatláb 3.25.

Üzeti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Table with 3 columns: Milyen időret, Nyera, Finomított. Rows include Azonnali szállításra, Irányzat: Igen szilárd, Bécsi nyerseszjegyzés, Prágai, Lembergi.

Buzakorpa.

Table with 2 columns: Korpa típusa, Ár. Rows include Finom korpa azonnali szállításra, Durva korpa azonnali szállításra.

Main financial table with multiple columns: Budapesti értéktözsde, Mai záró ár-folyam, Pénz, Ára, and various stock and bond listings.

Zsiradékok.

Disznózsír budapesti	153.	154.
vidéki		
Szalonna.		
Városi 4 drbos	132.	133.
3	133.	134.

Vásáresarnok.

Hivatalos jelentés.

December 14. *Baromfi.* Élő: Csirke rántani való (1 pár) 1.60—2 korona, sütni való hazai I-a, 2.80—3 korona, II-a 2.20—2.60 korona, szerb 3—3 korona. Tyúk, hazai I-a, 4—4.40 korona, II-a, 3.20—3.80 korona, szerb 3.20—4 korona. Kappan, hizott 5.80—6 korona, sovány 4—4.80 korona. Rucza, hizott 5.60—6.40 korona, sovány 4—5.20 korona. Lud, hizott 10—18 korona, sovány 6—8 korona, szerb 5—6 korona. Pulyka, hizott (1 pár) 10—11 korona, sovány 7—9 korona. Tiszított: Csirke I-a, (1 drb) 1.40—1.80 korona, II-a, 0.70—1.20 korona. Jérece I-a, 2—2.20 korona, II-a, 1.40—1.80 korona. Tyúk I-a, 2.20—2.40 korona, II-a, 1.40—2 korona. Rucza hizott (1 drb) 4—5 korona, sovány 2—3.60 korona. Lud, hizott (1 drb) 6—10 korona. Pulyka, hizott (1 drb) 4.40—7 korona. Ludmáj, nagy (1 kilogramm) 5—6 korona, kicsiny 3—4.60 korona. Ludzsír (1 kilogramm) 2.40—3 korona. Ludháj, tiszta 2.80—3 korona. Ludháj, vegyes 2—2.40 korona.

Vad és vadhus. Szarvas, egészben (1 kilogramm) 0.80—0.90 korona. Öz, egészben (1 kilogramm) 1.60—1.80 korona. Vaddisznó, egészben (1 kilogramm) 0.80—1.10 korona. Dánvad, egészben 0.80—0.90 korona. Nyul, nagy (1 drb) 3—3.20 korona, süldő 1.60—2 korona. Vadruca (1 drb) 1.60—1.80 korona. Fácán (1 drb) 3.20—3.40 korona. Fogoly (1 drb) 1.20—1.40 korona. Fenyvesmadár 0.30—0.40 korona.

Tojás. Friss tojás, teatojás (100 drb) 9.60—11 korona, főző tojás 8.40—9.20 korona, alföldi tojás (1440 drb) 108—116 korona, erdélyi tojás 104—114 korona, meszes tojás 86—92 korona, apadt tojás 90—96 korona, hűtőházi tojás 94—96 korona.

Budapesti vágómarhavasár.

December 14. Felhajtott: Magyar bika 157 drb, 65kr 1147 drb, tehén 465 drb, bivaly 8 drb. Boszniai 65kr 106 drb, tehén 36 drb. Növendékmárha 13 drb, póthajtásra bejelentve 90 drb, összesen 2020 drb, ezenkívül 106 drb a hét folyamán a vesztegáron. Árjegyzék (métermázsánként elősúlyban, levonás nélkül): Magyar hizott 65kr, legjobb minőség 88—100 K-ig, kivételesen 104 K, közép 74—86 K, silányabb 56—72 K. Magyar parasztmárha 74—82 K, silányabb 54—72 K, tarka hizott 65kr legjobb minőség 90—104 K, közép 78—88 K, silányabb 58—74 K. Boszniai 65kr jobb minőség 72—84 K, silányabb 62—70 K, bika jobb minőség 80—92 K, kivételesen 96—99 K, silányabb minőség 68—78 K, bivaly 52—74 K, magyar tehén 50—80 K, tarka tehén 52—92 K, kiesontozni való marha 40—50 K. A felhajtás mintegy 600 darabbal nagyobb volt a múlt hetinél, miért is az irányzat lauyha volt, az árak elsőrendű ökröknél egy K-val, más minőségeknél 2—3 K-val, sőt bikáknál 3—4 K-val némiképp csökkentek. Mintegy száz drb eladatlannak maradt.

Heti lóvásár.

December 14. A fővárosi Tattersall telepén ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 300 első osztályú, 627 másodosztályú, összesen 927 lovat. Eladtak 465 lovat, amelyből a székesfőváros megvett vágónak 149-et, 64—184 korona között váltakozó áron.

Kivonat a hivatalos lapból.

December 14.

Kinevezések. A közös pénzügyminiszter a közgazgatási fogalmazói tisztviselők létszámában dr. Berger Zsigmond, dr. Novadt Lajos, Stiasny Román és Nikodemowicz József II. osztályú járási főnököket I. osztályú járási főnökökké, továbbá Deutsch Ottó, Chanadi Venter Emil és dr. Fodor István Sámuel kormányfoglalmazókat kormánysegédtitkárokká és végül Blazsekovic Emil I. osztályú politikai segédét II. osztályú járási főnökökké;

az igazságügyminiszter Knapp Arthur Ignác pozsonyi törvényszéki joggyakornokot a pozsonyi törvényszékhez jegyzővé, a szatmárnémeti munkásbiztosítási választott bíróság helyettes elnökévé Morvay Károly szatmárnémeti törvényszéki bírót három év tartamára;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Kiss János okleveles tanítóképző-intézet tanárt a székesfővárosi állami tanítóképző-intézethez a X. fizetési osztályba segédtanárnak, Nesics Iván okleveles tanítót a körtédi (krusiczi) volt határvidéki községi elemi iskolához rendes tanítóvá nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Komlós Zsigmond felsőbírói járásbírói irnokot a máramaros-szigeti törvényszékhez, Moldován László fehérgyarmati járásbírói irnokot pedig a felsőbírói járásbíróshoz helyezte át.

Pályázatok. A dévai pénzügyigazgatóságnál pénzügyi szemlési állásra 14 nap alatt, a nyitrai pénzügyigazgatóságnál több fővigyázói és vigyázói állásra február 1-ig, a földmivelésügyi minisztérium műszaki hivatalánál irodakezelési gyakornoki állásra január 10-ig, a szászrégeni járásbíróshoz két telekkönyvi átalakító díjnoki állásra két hét alatt, Zenta városnál műszaki fogalmazói állásra december 30-ig, a Kolozsvár városi járásbíróshoz albirói állásra két hét alatt adandók be a kérvények.

RIDIKÜL ÉS FINOM BÓRÁRU
Papek József
székesfővárosi, Bpest, Rákóczi-ut 16.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban változóan felhős volt az idő, ma reggelre többnyire borult. Kevés csapadék Erdély délkeleti részein, a Tisza-Maros szögében és elvéve egyebütt is esett. A hőmérséklet változatlan maradt; a maximum 13 C. fok volt Cirkvenicán, a minimum pedig —3 C. fok Orsován.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Az időjárásban lényeges változás nem várható. (Sürgönyprognózis: Változás nem várható.)

Állomás	Légnyomás mm. 760 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
						max.	min.
A.-Belatina	66.4	0.2	E	2	0	6	1
Ungvár	63.9	0.2	N	1	0	8	0
Késmárk	62.6	3.5	E	1	3	8	3
Losonc	62.4	4.0	E	2	4	5	3
Ogyalla	59.5	4.0	E	4	4	5	1
Budapest	65.7	4.4	E	1	1	4	1
Hérsény	57.7	4.4	SE	1	1	5	5
Keszthely	60.4	5.6	SE	2	5	6	5
Pécs	60.5	6.4	SE	1	5	6	5
Zágráb	59.9	4.2	SW	1	1	6	1
Flume	58.9	13.5	SE	1	4	3	17
Szeged	—	—	—	—	—	—	—
Temesvár	62.1	2.4	E	1	4	9	1
Nagyvárad	62.7	4.5	SE	1	3	10	3
Kolozsvár	67.0	4.3	—	4	—	2	2
Nagyszombat	65.2	2.9	W	1	4	0	8
Szatmár	—	3.8	SE	0	3	5	1
Eger	—	4.8	NW	1	4	5	3
Arvabarajza	—	6.6	E	4	4	5	3
Selmeczbánya	—	1.6	NE	0	—	6	6
Komárom	—	4.3	SE	4	—	6	4
Magyaróvár	—	4.2	SE	2	4	6	2
Sopron	—	5.4	SE	1	1	6	4
Eszék	—	6.5	SE	1	1	2	5
Cirkvenica	—	12.3	SE	1	4	26	15
Debrecen	—	0.2	E	1	4	6	6
Kecskemét	—	4.0	SE	2	2	4	1
Óroszló	—	4.2	SW	2	4	7	1
Arad	—	—	—	—	—	—	—
Zombolya	—	5.6	SE	1	—	10	1
Versecz	—	7.0	SE	4	—	10	5
Orsova	—	2.1	N	3	4	—	4

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

KISÉRTETEK.

Regény.

Írta: Ernst Wilburgh.

Sebes ügetéssel haladt két sötét lovas a még sötétebb éjszakában. Az egyik előre bajolt a nyeregben, mintha a környéket kutatóna, a másik csak úgy lógott, mintha a kimerültségtől már nem bírta egyenesen ülni a nyeregben.

— Itt megállunk — mondotta az egyik. — Ugy látom, hogy valamely község közelébe értünk. En majd gyalogszerrel megközelítem, te pedig maradj itt addig s vigyázz a lovakra.

A másik nem felelt semmit. Mikor bajtársa leszállt a nyeregből, a gazdátlan ló kantárszárát karjára akasztotta s összetörtén, érdeklődés nélkül bámult bele az éjszakába, mely neki már nem hozhat sem vigasztalást, sem enyhülést.

Társa jó messzire elkalandozhatott, mert egy félóra várakozás után sem jött vissza. A lovas nem törődött vele, talán még örült is, hogy legalább kipihenheti magát egy kicsit, mert ki tudja, hátha nem lesz még egy félórája ezen az éjszakán.

A hűvös őszi szél meg-meglengette kabátját s ilyenkor ijedten kapta fel fejét, mint aki álomból riad. Aztán figyelt egy kicsit, de csak úgy felületesen, mint aki már nem törődik azzal, ami jön. Mikor megrezcentek a galylyak a közelben, már észre sem vette. Bizonyosan elnyomta az álom, mely a hosszu, fáradságos ut közben mindig ott leskelődött körülötte.

— Hé, Andrée! mehetünk — szólalt meg a közelben egy érezes hang. Nincs semmi baj. Erre még nem járt senki.

Az alvó felriadt, körülnézett, mint aki

nem tudja, hogy hol is van tulajdonképpen, aztán, hogy kissé tisztába jött a helyzettel, átnyujtotta a kantárszárát az érkezőnek.

— Hol vagyunk? — kérdezte aztán tompa, érdektelen hangon.

— Nem tudom. Valami kis község lehet, de bizonyos, hogy a határtól már nem vagyunk messzire. Ott túl a dombon van valamely elhagyott kunyhó. Ma pihenni fogunk s ha fél napig még nyeregben leszünk, elérjük a Rajnát.

A másik dörmögött magában valamit, mialatt társa nyeregbe szállt s aztán mindketten megindultak lassu kocogással a domboldal felé.

Az őszi szél tépte a fákról a száraz leveleket s füttyörészve szaladt végig a letarolt rónán. A két lovas nem sokat törődött vele, őket sokkal inkább érdekelte az utjokat álló fűzesbokr arnyas rejtéke, mert hát az őr-dögbe is, az ember sohasem tudhatja, hogy honnan kap egy golyót az oldalába. Óvatosan haladtak keresztül a cserjés bokrai között s ahogy felkapaszkodott a fáradt paripa a fehérló országutra, megdőbbenve rántották vissza a kantárszárát.

— Ezer pokol, most azt hittem, hogy szembe kerülünk Wellington gyalogosaival! — kiáltott az egyik s mély lélekzetet vett, mintha nagy teher szakadt volna le melléről. — Látod, az a szabályos vonal ott előttünk éppen úgy fest a sötétben, mint a vörös kabátosok oszlopa. Pedig hát nem más az, csak galagonya bokor. Az imént ott mentem keresztül, hanem hát azóta megfélekedtem róla. No csak előre, bátran! Ezeket ketten is megattakirozhatjuk.

Vasat adott lovának s átugrotta az országút mellett húzódó keskeny árkot. A ló elbotlott.

— Ha hó! Már ez is alszik — kiáltotta jókedvűen. — Ma jó kis utat tettünk meg.

Követője okulva a példán, lassan eresztette neki a fáradt állatot az ároknak. A ló

szépen átmászott rajta, előbb két első lábát eresztve le az üregbe, aztán a két másodikat. Hanem így is jó volt most, mert hát lassacskán átvergődtek a tulsó partra s még a botlást is elkerülték. Ez nem is lett volna inyéretalán a lovasnak, mert érezte, hogy olyan gyengén ül a nyeregben, hogy jóformán a szél is lefújhatja.

A másik már ügetett a bokrok felé, mikor a kényelmesebb utána indult. Nem nagyon sietett, mert bizonyosra vette, hogy nem marad el nagyon messzire igyekvő pajtása mögött. Csak akkor nógatta kissé fáradt lovat, mikor amaz eltűnt a szabályos vonalú bokrok között. Csakhamar ő is keresztül törte magát a cserjésen s aztán felkapaszkodtak a domboldalra, melyen az az elhagyott kunyhó állott, hol a nap fátalmaidat kipihenhetik. A fűgőbb már kikötötte lovat, mikorra társa megérkezett, sőt már hozzá látott az ajtó felfeszítéséhez is.

Nem tartott sokáig; a rozoga deszka nem birt ellent állani a hatalmas termetű férfi vállainak s reccsogva vált ketté.

— Kapitányom! — szólott rá a másik, mikor látta, hogy társa be akar lépni az ajtón.

— Talán jó volna előbb körülszimatolni. Hátha van benne valaki.

— Nem lesz ideje elárulni bennünket — szólott vissza az ajtóból a másik s belépett a présház ajtaján. Andrée, aki ezalatt lovának lenyergelésével vesződött, némi izgalommal várt a kapitány kutatásának eredményére. A nyeregkápából kihuzta pisztolyát, megigazította a ravaszt s ő is megindult az ajtó felé. Az ajtóban a kapitánynyal találkozott.

— Seuki sines benn? — kérdezte fújtott hangon.

— Nem, nincs egy árva lélek sem. Ugy látszik már leszüreteltek vagy talán nem is volt szüret az ideén.

— Akkor hát itt maradhatunk.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Péntek, 1911. december 15-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

A szerelem gyermeke.

Szöveg: 4 felvonásban. Irták: Bataille Henry. Fordította: Abrányi Emil.

Személyek:
Rantz, államtitkár (Gál)
Nelly Rantz (Vári)
Liane Oriand (Cs. Alszeghy I.)
Maurice (Óry)
Aline (D. Ligeti J.)
Raymond (Horváth)
Luredan (Haidu)
Myrtille (Vizvári M.)
Dédé (Rajnay)
Nathalie (K. Demjén M.)

Kezdeté 1/8 órakor

MAGYAR SZINHÁZ.

Rossz pénz nem vesz el.

Vígjáték 3 felvonásban. Irták: Liptai Imre.

Személyek:
Fátiány András (Kürthy)
Vayon, a felesége (Gerő Ida)
Laczi, a fiuk (Fenyves A.)
Perkó, Veronócsa (Z. Molnár)
Ferencz (Körmeny)
Buzók János (Ráthey)
Annus, a leánya (Nagy T.)
Illás Péter (Csizsar)
Csandórcmester (Kardos)
Paszázó (Gere)
Rakos Dömötör (Boross)
Fénybepéz (Pothó)
Mészáros (Kovács)
Városi rendőr (Doby)
Haragrozó (Huszár)
Vendéglősné (Somló I.)

Kezdeté 1/8 órakor

Székesvárosi Városligeti Színház

Nulla ur.

Schöszat 3 felvonásban. Irták: Gavanti Pál és Mouézy Ron. Fordította: Góth Sándor.

Személyek:
A herceg (Szóreg)
Lucien (Fekete)
Ferdinánd (Tolnay Olga)
Georgette (Radó N.)
Joquille (Szabolcs)
Eugén (Szalay)
Parabouille (Klenovics)
Bébé (Szilfő R.)
Hordán (Keller)
Guilberte (Körmeny I.)
Julie (Juhász E.)
Marionette (Hatal O.)
Édouard (Török)

Kezdeté 1/8 órakor

Méry Béla

hangversenyirodája, József-tér 11.

Szombaton, december 16-án Royal-terem

FREUND

Mária első dalestélye Budapesten

Jegyek: 10, 6, 4, 2 K kizárólag Méry Bélánál József-tér 11.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté pont 1/8 órakor! 11 órakor!

Papa és Társai! Komédia egy felvonásban.

10 órakor. 10 órakor

STEINHARDT új szólóműsorral, mint tripoliszi török bég.

Náci! Operetta egy felvonásban. 9 órakor.

Vasár- és ünnepeken délután mérsékelt helyű előadás. Kezdeté fél 4 órakor. — Efelőttán a remek tollkötőben **Sarkózi** Pista zenekara, cabaret és tánc. Belső- és külső. — Jegyek: d. e. 10-14 és d. a. 3-6-iz a mulatóban és egész nap a Hirsch-éle nagy tüzében és a Hungaria fürdő pénztáránál kaphatók

Elismert kitünő fényképező készülékek

saját és idegen szerkezetben. — Összes amatőr-felvételek kidolgozása saját műtermünkben. A nagy fogyasztás folytán alacsony friss anyagár. Ajánlatos bármely készülék bevarasítása előtt tanácsunkat kikérni. Köszönettel „Austria” kameránkat minden fényképezésben beszereshető. — **Árjegyzék ingyen.** — Kereskedők forduljanak kivétel háználhoz: „KAMERA INDUSTRIE” Wien, VII. **R. LECHNER (WILH. MÜLLER)** fényképező készülékek gyára Wien, I., Graben 30. és 31. Nagy raktár mindenféle fényképezési kellékkel. — **Magyarországi kizárólagos képviselő: Műhely-amatőrök számára.**

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma és minden este

GLEO DE MERODE

a világhírű tancosnő.

SERENE NORD

a fürdőző Vénusz

és az impozáns deczemberi műscr.

Az előadás kezdete 8 órakor.

Jegyelővétel: 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál. A legközelebbi délutáni előadás pénteken dec. 8-án lesz. A félhétben reggeli 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez. Telefon 93-38

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31
110-22 : TELEFON : 110-22

VASÁRNAP, december 17-én délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyű nagy családi előadás.

A LIFTES FIU

új operetta. Az eredeti amerikai TINGLI-TANGLI COMPANY és az összes attrakciók fellépte.

Jegyek elővétel díj nélkül már egész héten válthatók a Royal-Orfeum pénztáránál.

Deli Café Restaurant Corsó

Délután Quartett zene

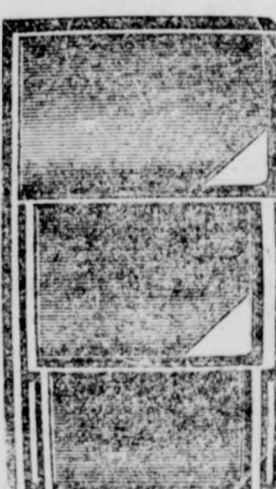
Elsőrangú Esti cigányzene
Színház után friss vacsora
4 korona Souper

Polgári árak!

Separék kisebb és nagyobb bál helyiségek, házankivüli megrendeléseket, úgy mint eddig, a legpontosabban eszközöltetnek.

Deli

Tárca készlet

éleszőrű karácsonyi ajándék férfiak részére. Névjegy-, cigaretta- és aprópénztárca, erős szegrin bőrből, bőrbéléssel, szolid kivitel, a 3 darab együtt 3.- korona.

Ugyanaz, a cigaretta és névjegy-tárca ezüst sárolással ellátva, a 3 drb együtt fehér cartonban 9.- kor.

KERTÉSZ TÓDOR
BUDAPEST,
IV. ker., Kristóf-tér
Nagy képes karácsonyi árujegyzék ingyen és bérmentve.

Bodnár Antal

szücsmester
BUDAPEST,
V., Nádor-utca 17.

Ajánlja saját műhelyében készült szücs- és szőrmaárult. Megrendelések és átalakítások a legszolidabb árért a legújabb divat szerint eszközöltetnek. Téli ruhák molykár elleni megóvásra elfogadjatnak.

Karácsonyi ajándéku alkalmas ifjúsági könyvek:

MOLNÁR FERENC
A PÁL-UTCAI FIÚK
Regény kis diákok számára
Vadász Miklós rajzaival
Albumalak
Ára kötve 8 korona.

HEDIN SVEN első ifjúsági könyve
AZ ÉSZAKI SARKTÓL A DÉLI SARKIG
Fordította *Mikes Lajos*
72 műmelléklettel
Ára díszes kötésben 8 kor. 50 fill.

BERNT LIE
DIÁKTÖRTÉNETEK
(Kalandok a fjordok földjén.)
Magyarra átdolgozta *Tábori Kornél*
Ára díszes kötésben 3 kor. 80 fill.

Kaphatók:
LAMPÉL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wedianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

A hajhullás leggyakoribb oka a fejbőr korpásodása. A korpás kezdetét kell tehát megakadályozni. Akiuk pedig már korpás a fejbőre, alaposan kell azt tole megfirtítani. Mindeket oxizra a legjobbnak bizonyult szor a

Petrol Egger
Aki ezen hejzozott használja, annak fejtörpája nem lesz es így nem is fog soha hullani a haja.

EGLEO FOGPÉP
használatá kellemos, hatása jó, tartós, a fogakat rövidesen csillogó fehérré teszi.
Egy eredeti nagy tubus ára 70 fillér.
Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.
Készíti: Dr. Egger Leo és Egger J. laboratoriuma
Budapest, VI., Révay-utca 12.

Kiváltunk
ZÁLOGBAN
levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
..... (Főpostával szemben)

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1911. december 15-én.

NEÓPERA.

Első bemutató előadás.

Mignon.

Víg-opera 3 felvonásban, 4 képből. Goethe regénye után írta; Michel Carré és Jules Barbier. Zenéjét szerz.: Ambroise Thomas

Személyek:

Mignon	Bazilidesz M
Philno	Sébők I.
Meister Vilmos	Kertész
Lothario	Róna
Laertes	Pajor
Jarno	Bihar
Frigyes	Morosffy
A sugó	Mátrai
Antonió	Szalay
Pinczoriány	G. Fényvessy
Lakáj	Bodor

Kezdeté 7 órakor.

VARSZÍNHÁZ.

Edes a bűn.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Henry Lavédon. Fordította: Adorján Andor.

Személyek:

Lortayné	Csillag T.
Lortay	Derső
Lise Berna	Azóli I.
Trésier	Somlay
D'Aprieu	Király
Jeanne Frémy	V. Molnár R.
Szobalány	Kélemen
Pisó	Véradi M.
Második} vándor	Krisztinkovich

Kezdeté 7 órakor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Szépművész-utca 1-3. Telefon 68-39.

Vadászat Kisjenőn (eredeti felvételek). Előszobrok (humorok). A kis nyomorék (mesé). Egy bandériai város dalképe. Egy rózsza története (mesé). Vidám órák Washingtonban (műsoron kívüli szám). Az életbiztosítási ügynök (komédia). Az ültetvényes (amerikai dráma).

Legközelebbi műsorváltozás hétfőn, december hó 18-án. Az első előadás hétköznapokon d. u. 1/2 órakor, vasár- és ünnepnapokon 3 órakor kezdődik.

VIGSZÍNHÁZ.

Nincs tovább.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Földes Imre.

Személyek:

Dr. Meretey ügyvéd	Fényvesi
Alice	Szerényi
Alice apja	Hegedűs
Dr. Cserény Gábor	Tanay
Berger	Vendrey
Székely Dóma	Yandrey
Székely	Tapolczay
Dr. Finger tanár	Tihanyi
Kövec	Ferenczy
Babók mérnök	ifj. Ditrói
Naschitz	Sarkadi
Csécsey báró	Stolla
Schwarz	Körmeny
Játékfelügyelő	Balassa

Kezdeté 1/2 8 órakor.

ROYAL-ORFÉUM

VII. Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Ma este 8 órakor.

legelsőrangú színházi- és variété-előadás.

Az eredeti amerikai Tingli-Tangli, előadja Bert Bernard világhírű new-yorki társulata. Közékvonatra még néhány napra prolongálva, Budapest kedvencei: Cooke and 2 Rotheris új amerikai táncokkal. Jeanette Denarber, a legkínzóbb parisi xcentrique; — A liftes fiú, Operett 1 felvonásban, írta: Alexander Engel, fordította: Farkas Imre, zenéjét szerzte: Otto Weber. A játékbartang, a párisi Grand Guignol híres műsoradaraja, írta: Pierre Wolf; Brothers Elgona, tréfas jelenet a gyermekjátékszótéren. — The 4 Paldrons, táncpárogok; K. Solti Hermin új Szirmai Gábor kuplékkel; Brothers Carr, eredet táncosok; Virágh Jenő, mint tréa önkéntes; és még 12 elsőrangú attrakciók

A tájképekben Royal-Cabaret Belvédij 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belvédij. Kukó Vincze és zenekara. Bal-mabille. Keringő-verseny. Tánc hajnalig. A legvilágosabb budapesti hely.

Vasárnap, december 17-án délután 3/4 órakor mérsékelt hely. Áru nagy családi előadás az amerikai Tingli-Tangli Co. és az összes új attrakciók fellépte.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám. Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 9 órakor.

Ma! Ma! Alte Sünden.

Bohózat 1 felvonásban. Irta: HIRSCHFELD LAJOS.

A KAPU ALATT. Prinz Luiza és a fényes többi műsor. 12 óra után CASINO DE PARIS.

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. e. 9-11 és d. u. 3-6-ig, Hirsch nagyterembe Andrassy-ut 19, és Sopronyi nagyterembe Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-ső emeleti „Casino de Parisban” teljeseen új műsor a világ legelső tánc-attrakciónak felléptével.

A dr. JAEGER tanár-féle gyapju alsóruhák

a drezdai egészségügyi kiállításon a nagy díjat nyerték.

EREDETI ALSÓRUHA

a legújabb és a legjobban bevált. Egyedül gyárassák: W. BENDER SÖHNE, Bregenz.

Kapható: minden jobb rövid-áru- és felfűtőüzletben.

Árnyék rakás: nagyban: RIEN, I., Rohlfen Nr. 8. Képes árjegyzék ingyen.

A gyári jegyre és aláírásra ügyelni tessék! W. BENDER SÖHNE. Aláírás: Prof. Dr. G. Jäger.

MOST JELENT MEG!

MIKSZÁTH-ALMANACH

AZ 1912. SZÜKŐ ÉVRE.

Szerkesztő: Herczeg Ferencz

TARTALMA: Előszó. — HELTAI JENŐ: Az utolsó csoda. LEGIONER: Si-Ued felesége. BRODY SÁNDOR: A fehér ruha. PEKÁR GYULA: Az ő fia. LŐVINCZY GYÖRGY: Lilla grófné. LOVIK KÁROLY: Aranyhalak. VERBESY GYULA: Viaszavárja. KANIZSAI FERENCZ: I. szék és nyelve. DIPLOMATA: A Lot Orlovsky. PÁRKAS PÁL: Lucius. BÉRO LAJOS: Kisbármán. KRUDY GYULA: Színház színházról. PAKOTS JÓSEF: Bíró Magdolna. SZOMAHÁZY ISZÁN: Tass verse. KÁLNOKI IZDOR: Ha lakat, akkor kulcsa is van. HERCZEG FERENCZ: A majom.

Ára díszkötésben 2.— korona. — Kapható minden könyvtároskötésben, valamint a híradó SINGER és WOLFNER könyvtároskötésben BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 10. szám.

Tantal-Lámpa

a legjobb fűtőszálas izzólámpa. Árammegtakarítás kb. 80%. Feber fényvel ég. — Báz kódásoknak ellenáll. Egési óráinak száma meghaladja bármely izzólámpáét. Minden helyzetben, tehát felfelé, alóan, ferdén, oldalt egyformán világít. Olcsóbb a többi fűtőszálas izzólámpánál. Nagyobb rendelkezésknél magas engedély.

MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERTMŰVEK BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 36. SZ.

Menthol cigaretta.

Erős dohányosoknak, a dohányzás mérséklése céljából. Imitált cigaretta alak, celluloid szipkában, mentholal töltve. Szívás közben a szájba kellemes, aromatikuss, illatos, üdítő íz jut, mely a dohányfüstöt helyettesíti. Orvosilag ajánlva.

Ára darabja 1.— kor. Vidékre (az összeg előre be-küldve) bérmentve ajánlótan kor. 1.45 Kapható minden gyógytárban és drogériában.

Főraktár nagyban és kicsinyben: Kertész Tódornál Budapest, IV., Kristóftér.

Órákat és ékszereket

karácsonyi és új-évi ajándéknál leg-olcsóbban szállít LÖW SÁNDOR ékszerész és órász. Ö csász. és kir. Fensége József 10h. kam. szállítója Budapest, VIII., József-körút 51/N. sz. Árjegyzék ingyen. Telef. 62-68.

Surányi szalonczukorka

és karácsonyi-díszcukorka 1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K., utánvétel mellett bérmentve.

Finom friss teacütemény is kapható. Surányi cukorkagyár Nagy-Surány Nyitra megye.

SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben SALAMON JAKAB és T^a czégnél Budapest,

TELEFONSZÁMOK: 73-06, 73-07, 73-08, 73-09. V., Erzsébet-tér 5. szám. TELEFONSZÁMOK: 73-09, 73-07, 73-08, 73-09

Heti műsor:

Decemiber hó	Nemzeti Színház	Nagy. Kir. Operaház	Várszínház	Néopéra	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Városigeti Színház	Urania	Hang versenyek
16 Szombat	Edes a bűn	Fidelló	—	Mignon	Jancsi király Samurán	Az apja fia	Leányvásár	Sz p Heléna	Az országos szilveszteri skadéma elő- adása	Freund M. Royal (M)
17 Vasárnap	Délután: A vámszülő Este: Pelenkai notárius	A rózsavágó	Björson: Mikor az uhor tort...	Mignon Quo Vadis?	Papa Nincs tovább	Az élő halott Rossz pénz nem vesz el	A kis gróf Leányvásár	Lengyel menyecske Szép Heléna	—	Hempel Frida Vigadó (L)

1911.

KARÁCSONYI BEVÁSÁRLÁSRA LEGMELEGEBBEN AJÁNLOTT GÉGEK

ÉKSZERVÁSÁRLÓK FIGYELMÉBE
ZIRNER TESTVÉREK UTÓDA

LISZT HUGO ÉKSZERÉSZ ÉS ORAKÉSZÍTŐ
MOST **Váci-utca 2. SZ. ALATT**
BUDAPEST **LÉTEZIK.**

Pontos címre ügyelni!

Kéri modern díszetheiysége kjrakatát meg-
tekinteni, a hol az ékszerszakmának legdi-
vatosabb tárgyai kiállítva vannak a szabott
" ar. feltüntetése mellett. "

Angol ruhabársony-,
selyem- és színházi sál ajdonságok
a legjutányosabban

**JUHÁSZ
TESTVÉREK**

selyemruházában

BUDAPEST VII., Király-utca 19.

FINOM URI FEHER-
NEMŰEK LEGMODER-
NEBB RIVITELBEN

SÓS BERNÁT

URIDIVAT CZÉGNÉL

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 50.

Angol télikabátok
90 koronától.

Városi bundák

legolcsóbb árban

mérték szerint finom kivitelben

FÁI GÉZA szabó

IV., Váci-utca 22. I. em.

Dona Döme és Tsa

papir-kereskedése, a poprádi gyár raktára
Budapest, IV., Régi posta-u. 6.

Ajánlja a péterfalvi magyar gyárban készült

Oceán-tengerentúli-levelepapírt

dobozonkint 50 levél és 50 borítékkal,

kisalakú 2. — korona.

középalaku 2.40 "

nagyalaku 2.80 "

valamint egyéb igen díszes levelepapírokat és

minden e szakba vágó czikkeket.

Vidéki rendeléseket pontosan teljesít.

Gergely Péter

női és uri posztó és szövetség-
különlegességek áruháza,

Budapest, Ferenciek-tere 9. (Kigyó-gyógy-
tár mellett.)

Ajánlja elsőrendű kül- és belföldi divat-
szöveteket és női posztóit, továbbá uri
öltöny-, felöltő- és nadrágszöveteket.
Angol plaidok, kendők és kocsitakarók
nagy választékban. Szolid árak.
Leikélsmeretes kiszolgálás.

BENES KÁROLYNÉ

VI. ker., Teréz-körút 26. szám alatt
levő elsőrangú angol és francia
női divattermével kapcsolatos ::::

szabászati- és
varrodatanintézetében

a beiratások a XIII-ik tanfolyamra
megkezdődtek és naponta d. e. 10-12,
délután 2-6 óráig eszközöltenek.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék:

Kristályüvegekben: ivó- és asztali készletek,
virágvázák, különféle
dísz tárgyak.

Porcellánban: étkező, jaur, teás, kávékés mokka
és mosdó készletek. :: ::

Modern függőlámpák.

Zlatnói üvegyári raktár:

Dvoratsek Gusztáv,

Budapest, IV., Ferenciek-tere 3.

Királybazar.

**KÁLAZDY
NŐVÉREK**

művirággyár

és dísztoil

most ::

Kigyó-tér 1. szám

(Királyi
bérpalota)

RÁDIUM FÜZŐT

viseljen minden hölgy, mely simulékony
és a vérkeringést nem akadályozza.

RÁDIUM-FÜZŐ

egészségüket és üdőségüket megóvjá.

Egyedüli készítője:

VADÁSZ ANTAL

Budapest, IV., Havis-bazár 4. I. em.

**ROKESCH
SÁNDOR**

szücs áruraktára

Bpest, IV., ker.,

Kossuth Lajos-utca 3.

Telefon 135-84.

Alapítatott: 1798-ban.

Alapítatott: 1798-ban.

DR. MIESZNÉ

fűzőterme

Budapest, IV., Váci-utca 7., I. em.

Ajánlja kizá-
rólag mérték
után készülő

halcsontnélküli

fűzőit és

haskótóit!

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmokban szabadalmazott, különösen páratlan czólszerüségű kicserélhető nyomlappal ellátott MULTIFORME sérvkötőkről prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **Műláb** a lehető legjobb kivitelben **Műkéz** a legzslésesebb kiállításban **Műfüző**

Támogatók, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Bank és Pénzváltó r.-t.

Budapest, V. ker., Tükör-utca 3. szám.

Lakásberendezési vállalata

V., Nádor-utca 4. sz. (Mérleg-u. sarok.)

Allandó butorkiállítás.

Kaphatók szebbnél-szebb kivitelben teljes lakberendezések, butorok, keleti szőnyegek, festmények. Francia és bronz-dísz tárgyak, csillárok kézzel készített felületek mellett

Óriási választék! Mérsékelt árak! Lelkiismeretes kiszolgálás!

Sajnos, de való,

hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testi nedvei meg vannak fertőzve és aki fiatalok könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotot csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes, nagy tapasztalatu specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nemi életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magasztos hivatásu dr. Palócz v. kórházi orvos, egészséggt. tanár országos híru intézete (Budapest, IV., Múzeum-körut 13.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, huygycső-hólyag-, ideg- és hátgerinczbajokat, az onfertőzés és szifilis utóbajait, marómbést, elgyengült férfierőt (impotentiát), kezdődő elmezavart, aranyerőt, sérveket, vérhajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak leveleire kimerítő felvilágosítást afelöl, hogy ottthon mi módon gyógyítható ki gyökeresen a bajából (a levélben csak válaszlevegelyt kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10-12-ig d. n. 3-5 óráig, (vasárnap déli 12-ig.) EHRlich 606 kurát is végeznek. Cím: Dr. Palócz, specialista-orvos, Budapest, IV. kerület, Múzeum-körut 13.

Lovak

télen sikos utakon is megtartják munkaképességüket a Leonhardt védjeggyel ellátott eredeti-M-sarkok által. Az eredeti-M-sarkok minden tekintetben régóta beváltak és használatban a legbiztosabbak.

NEUSTEIN FÜLÖP

CUKROZOTT HÁSHAJTÓ (MARBABU)

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

E pillók hasonló készítményeknél minden tekintetben többre becsülendők; mert minden iralmas anyagból, az ntesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használhatván, gyöngéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pillók a

székszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsejük miatt még gyermekek is szívesen veszik. Egy 15 pillulat tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pillulat tartalmaz, csak 2 kor., 2 kor. 46 fill. előleges beküldése mellett egy tekercs bérmentve küldetik.

OVÁS! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjünk határozottan Neustein Fülöp hashajtó-labdacsot. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent-Lipót” és Neustein Fülöp gyógyszerész aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvény-székileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP „Szent Lipót”-hoz címzett gyógyszerháza, Bécs, I. Plankeg. 6. Kapható: Budapestben, Török J. gyógyszerháza, Király-utca 12. és Andrássy-ut 23. sz.

ÁGYTOLLAK, „MARABU”-hoz

VII., Károly-körut 7. Ágytoll-gőztisztítás. (Telefon 71-25.)

A háztól való el- és visszaszállítás még aznap díjtalanul eszközöltetik.

Rekedtség

biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle czu-korka. 60 fillérét mindennél kapható.

REMEK AJÁNDÉKKÖNYV!
♦♦ LEGUJABB! ♦♦

CSODALÁMPA

czimen Benedek Elek az ifjuság-nak legkedveltebb mesemondója

A VILÁG LEGSZEBB MESÉIT

gyűjtötte össze. A bűbajos mesekönyvgyűjtemény élén így szól Benedek: Van nekem egy csodalámpám, a melynek tündéri fényességét árasztó világa mellett országot-világot bejártam s úgy szedegtettem össze a világ legszebb meséit. A színekben pompázó világ legremekbebb meséinek első kötete a

KÉK MESEKÖNYV

A remekül kiállított diszes mesekönyvet Anglia leghíresebb művésze, Pogány Willy és más művészek remek rajzai díszítik.

A kötet ára diszkót. 6 K

Kiadta az Athenaeum Irodalmi és Nyomdal Részv.-Társulat és kapható minden könyvkereskedésben.

Mindennemű férfi és női

NEMI BETEGSÉGEK

ugyszintén vér-, bőr-, idegbajok, bujakór (siphilis) és férfigyengeség (impotentia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. KAJDACS

rendelő intézetét

BUDAPEST, VIII., József-körut 2. sz.

Rendel 10 órától 4-ig és este 7-8-ig. Levél útján is biztos gyógyulást tudunk azok, kik személyesen meg nem jelenhetnek vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utasítással kívánatra küldetnek.

UJ-VUKOVÁRI

arc-tisztító kenőcs

uj vukovári bőrszépítő szappan

széplő, himlőhely, sümör, málfoltok, fakadékok, forrássági pörésenések, orrvörög-segek és minden egyéb arczviránzások ellen, valamint az u mely az arczkenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, m-g korosabb egyéneknek is u vialo és határolt arczszépítő.

gy nagy tégely ára 1 kor., 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzatoktól óvakodjunk! Csak Krajcsovic által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajcsovic a készítő arczképe látható.

Főraktár: Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26. Török József gyógyszerháza.

EGÉSZSÉGES GYERMEK

életoroje fokozódik, a betegséggel szemben megodódik, ha az iz és szagnókulü „EGGER”-féle csukamájolaj omulsióbból

iszik,

fejlıdésében visszamaradt, gyonge osont rendszerü, angol-kóros, skrofulás, gyonge idegzetü

BETEG GYERMEK

nem lesz életképes, orüben, tostsulyban nemgyarapodik, ha nem issza

a legkiválóbb orvosok által ajánlott „EGGER-EMULSIÓT”, amelyet a Nádor-gyógyszertár készít Budapesten, VI., Váci-körut 17. szám alatt. Ára 2 korona.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság.

(Allgemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

AMSTERDAM.

Magyarországi igazgatóság az intézet saját palotájában

Budapesten, Kálvin-ter, Baross-u. 1. Üllői-ut 2-4 sz.

Bejárat az Üllői-ut 4. sz. kapun.

Legelősoőbb díjak:

Az 1910. év végén a 376 millió koronát biztosítások összege meghaladta

A tartalékok összege 112 millió 507,077 kor.

Eddigi kifizetések 107 millió 623,345 kor. a biztosítottaknak.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrényeket

tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár...

Házasságközvetítés

legszigorúbb titoktartás mellett. Férjhezmenendő urhölgyek...

Akar Ön szellemes lenni?

Akarja, hogy kollektív társalgónak tartás? Akar a társaságban tekintélyhez jutni?

Sonka-pácz

szepességi, 1 adag 1 sonkára utasítással 1 korona.

Juniperus

(nemes borovicska) 4 H-teres tartályban 11 korona bérmentve.

Temetkezési

vállalkozók, intézetek, egyéletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket...

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás.

Meghülésből

származó hurutos bajoknál használjon Réthy-féle czukorkát.

Zongorák

pianinók újak 350-1400 forintig, átjátszottak 140, 200, 250, 300, 350 forintig.

Üresedésben

levő számos különféle állásjelöltet, melyek teljes czímmel olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben.

Kézimunka

hímzésekhez, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok...

Singer varrógépek

Kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József

Budapest, Almásy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld.

Illusztrált korrajz

a párisi kommunáról!

RÁKOSI VIKTOR

A PÁRISI GYUJTOGATÓK

(A kommun története) Regényes korrajz

Ára füzve 6 korona, vászonkötésben 8 korona.

Kapható LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrásy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Láng Jakab és Fia

grammofon-gyógytárak, Budapest, József-körút 41.

Fióküzletek VIII., Baross-tér 4. Baj, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

„Hungária” beszélő-gépek

tűcsérvételek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzéket.

BUTORT

Nagy Imre lakberendezési vállalkozó cég

BUDAPEST, Váci-körút 9. szám

(Béjárt Szerencsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Veres afonya

befőtt, 5 kilós postakosár 9 korona. Felkai konzervgyár, Barta József Felka.

Gyorsírás

és gyorsgépirás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényegesen meggyorsítottak...

Soványosság

Az egyedüli eredménytől kísért háziszere dr. William Hartley tanár amerikai erótpor-pora.

A világhírű „THE ROYAL”

Grammofonok minden recsegés vagy utószaj nélkül mesés tiszta hanggal, szigorúan az eredeti, nagyban gyári árakon és minden árfölémelés nélkül.

Láng Jakab és Fia

grammofon-gyógytárak, Budapest, József-körút 41.

Fióküzletek VIII., Baross-tér 4. Baj, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részpénzért

vagy hitelképes egyenlőnek kedvező feltételek mellett szállítunk teljes lakberendezéseket...

olcsón

sehol nem kap modern háló, ebédlő, uri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg szívesen raktárainkat, itt jutányosan vehet

BUTORT

Nagy Imre lakberendezési vállalkozó cég

BUDAPEST, Váci-körút 9. szám

(Béjárt Szerencsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Rizike

salátagomba konzerválva 5 kilós postahordó 6.—koronáért szállít: Meleghy Aladár Kassa.

Zongorát

vagy ócska pianinót keresek megvételre. Dohány-utca 86. II. emelet 22.

Pénzt

akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindenemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauberczéghez, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149-00. 29387

Ha szép akar lenni

ILLÉS-féle LILÍOM tejkrémát és szappant használjon, mely Párisban a közegészségügyi kiállításán a nagy aranyéremmel lett kitüntetve.

Magyar harzi kanári-tenyésztő D-brecenben.

Kia madár dalát meg tudja érteni és annak énekét föl tudja beszélni, kanári tenyésztőm keresse az fel a tiszteltjeim megeggen rendelmenyeivel.

Makay Béla

Hegyen-Völgyön

Természeti és vadászképek

Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbihez. Ilyet, költői lendület van minden leírásában, rajongó szeretet a szabadság: a természet iránt.

Ára 6 korona.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrásy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

BÉRCZI-VITRAGE

60/85 cm. nagy borsotlilre Point-Lace szalag munka rezrodal és gyűjtrakkal darabja 1 kor. 50 fill.

Bérczi D. Sándor

BUDAPEST Főút:et: Dossewffy-u. 5. szám. — Fióküzlet: VIII., Üllői-út 4. szám

Soha nem létezett

rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részletfizetésre.

Modern lakberendezési vállalat

Budapest, IV. kor., Gerliczy-utca 7. sz.

Diszes butor-album 1 kor.

Rizike

gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ecetben K 8.—, sóslében kor. 7.—. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29319

Kézi könyvtár

kb. 2500 kötet hungarikák, enciklopediák, természettudományi, jogi, bölcséleti stb. kiválóbb termékek eladó. Leveleket „Könyvtár” jelleggel kiadókiváltat továbbít.

Zálogcédulát,

brilliantot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3 lételemet. Vétel és eladás használt és új

polgári, urasági lakberendezéseknél, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol borgeanturák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillarak.

Telefon 82-13. 28568

Szingazdag természeti leírások!

Makay Béla

Hegyen-Völgyön

Természeti és vadászképek

Szerző ezen újabb könyve mellett sorakozik az előbbihez. Ilyet, költői lendület van minden leírásában, rajongó szeretet a szabadság: a természet iránt.

Ára 6 korona.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrásy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Ingatlan.

Kitűnő építkezésre, már május 1-re átadható földszintes ház Baross-utczában nagy utca fronttal 340 koronáért eladó. Bővebbet Strausz Adolf Ingatlan forgalmi és jelzálogkölcsönözve iroda Aréna-ut 17. szám

25 koronaért

készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom (göve-tekéből. Lichtman Sándor férjiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre posztómenták bérmentve, helyben szabásmunkát kívánatra házhoz küldöm. 28592

Műkedvelők

által díszlet nélkül is előadható szindarabokból kabaré számokról, monológokról, dialógokról stb. jegyzéket ingyen és bérmentve küld Rényi Károly színházi könyvkereskedése Budapest, V., Vigadó-utca 1. szám, Nemzeti Színház könyvtára. Nép-színház könyvtára, Opera-ház könyvtára. Műkedvelők, Kabaré kineztár. Vig recitátor stb. kiadója.

Tündértelep.

Budafok. A fővároshoz legközelebb eső lakótelep, a villamosvasut mentén. Még csak 600 ház hely, mindegyike 150 és 300 négyzetöles, eladó öt évi törlesztésre. Nyomatott utmutatások, tervrajz és szóbeli felvilágosítás a vállalat irodájában: Budafok, Beniczky-utca 3. sz. — Legközelebbi villamos megállóhely a Törley gyárnál. Telefon: Budafok, 64.

Szász Királyság

Technikum Wittweida.

Igazgató: A. Holzt, tanár. Nagasabb technikai tanított: et elektro- és gépész-mérnökök, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépipari laboratóriumok. Gyári tanuló műhelyek. 3610 hallgató a 36. lekolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

LÉPKOVICS A.

Saját gyártmányú fürdőkádkak 14 kor.-tól felebb: fűthető kádkak 60 kor.-tól felebb. Elváltak mindenféle kúszvártuk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbban áron.

LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselenyi-u. 51 E. Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Ingatlan.

Kitűnő építkezésre, már május 1-re átadható földszintes ház Baross-utczában nagy utca fronttal 340 koronáért eladó. Bővebbet Strausz Adolf Ingatlan forgalmi és jelzálogkölcsönözve iroda Aréna-ut 17. szám